

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשֵׁת שְׁלַח

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁתָּ שְׁלַח לְךָ

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ
 אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. רַבִּי חֵיָא פָּתַח, (איו"ב
 לח) הַמְיָמִיד צוּיַת בְּקָר יַדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ. כְּתוּב
 שְׁחַר, ה"א הַתְּרַחֲקָה מִשְׁחַר. מָה הַטַּעַם? אֵלֶּא
 אָמַר רַבִּי חֵיָא, בְּשָׁעָה שְׁנוּטָה הָעָרֵב וְהַשְּׂמֶשׁ נוֹטָה
 לְהַכְנִים, אִזּוּ נַחֲלָשׁ כַּחוֹ, וְאִזּוּ שׁוֹלֵט, הַשְּׂמֶאֱל וְנִמְצָא
 דִּין בְּעוֹלָם וּמִתְפַּשֵּׁט (לְמַעַלָּה). וְאִזּוּ צָרִיד הָאָדָם
 לְהַתְפַּלֵּל וּלְכַוֵּן רְצוֹן (לְהַתְפַּלֵּל שֵׁימְצָא רְצוֹן) לְפָנָי רַבּוֹנוּ.

שְׂאֵמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשָׁנוּטָה הַשְּׂמֶשׁ וְנַחֲלָשׁ, אִזּוּ
 נִפְתָּח פְּתַח אַחַד בְּשָׂמֶשׁ וּמִתְכַּנֵּם כַּחוֹ,
 וְהַשְּׂמֶאֱל שׁוֹלֵט, וַיִּצְחַק כּוֹרָה בְּאֵר תַּחְתִּיו.

כִּיּוֹן שְׁנִכְנָם הַלְיָלָה, הַשְּׂטֵר שֶׁל הַכְּרִיתָה מְצוּי
 בְּאֹצְרוֹ, וְכַמָּה קְבוּצוֹת מְחַכְּלִים מִזִּיקִים
 (נִזְרָקִים) מִתְפַּשֵּׁטִים בְּעוֹלָם, וְכַלָּם מְשׁוּטְטִים
 בְּעַרְבוּכָה, וְהוֹלְכִים וְצוֹחֲקִים בְּנִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים
 (שֶׁל כְּנִי אָדָם) וּמִוְדִיעִים לָהֶם דְּבָרִים, מִתָּהֶם כּוֹזְבִים
 וּמִתָּהֶם אִמָּת, וּמִי שְׁנִמְצָא בִּינֵיהֶם, נִתְּנָה לוֹ רְשׁוֹת

לְחַבֵּל, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִשְׁנִים (וְהַתְּבַנְּסוּ) וְטוֹעָמִים
טַעַם מָוֶת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁמְתְּעוֹרְרַת רוּחַ צְפוֹן, אִז מִתְקַבֵּלַת
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאֵל, (וּמִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד) וְשׁוֹרָה
בְּזִרְזָע בְּמִקוּמָהּ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֹּא
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצְּדִיקִים שְׂבִנֵּן עֲדוֹן, וְאִז כָּל מִי
שִׁמְתְּעוֹרֵר לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִשְׁתַּתַּף
יַחַד אִתָּהּ, מִשׁוּם שֶׁהִיא (יוֹשֶׁבֶת) וְכָל אוֹכְלוֹסֶיהָ
מִשְׂבָּחִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְכָל אֵלֹו שְׂנִמְצָאִים
(שֶׁהִשְׁתַּתַּפּוּ אִתָּהּ) בְּתִשְׁבָּחוֹת הַתּוֹרָה, בְּכֹל כְּתוּבִים בְּבִנֵי
הַחֵיבָל וְנִקְרָאִים בְּשִׁמּוֹתָם, וְאֵלֶּה רְשׁוּמִים בַּיּוֹם.

בֹּא וּרְאֵה, שֵׁם קְדוּשׁ אֶחָד יֵשׁ בְּאוֹתֵינִי תְּקוּקוֹת,
שֶׁהוּא שׁוֹלֵט מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָה, וְהֵן
אוֹתֵינִי (כַּל"ךְ סַעֲפָ"ה יֵאֻעוּצָ"ה) ם' שֶׁל מִנְצַפ"ךְ כּוֹלֵל
אוֹתָם. ם פְּרִשׁוּתָהּ (יִשְׁעִיה ט) לְפִרְיָהּ הַמְשֻׁרָה. נ' הִיָּתָה
סְתוּמָה לָזָה וְלָזָה, וְאִז כְּתָרִים כְּלוּלִים הוּא ו' (י)
שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הַתְּקִינֵנוּ, וְסַתָּם מִבּוֹעֵיתָ. אַחַר
שִׁיָּלְדָהּ, פְּתוּחָה הִיָּתָה בְּרֵאשׁ אֶחָד שֶׁל הַפֶּתַח.

בְּשֶׁחֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִסְתָּמוּ הַמַּבּוּעִים מִכָּל
הַצְּדָדִים, (אות זו כוללת אותיות) וְנִכְלְלוּ
אוֹתֵינוּת אַחֲרוֹת, וְהֵן שְׁבַע. שָׁלַשׁ מִצַּד זֶה, וְאַרְבַּע
מִצַּד זֶה. כַּל"ךְ. וְסִימָן - (שיר השירים ד) כֶּלֶךְ יָפָה רֵעִיתִי
וּמוֹם אֵין בָּהּ. וְזָכַר וְנִקְבָּה כְּלוּלִים בְּאַחַד, זֶה
כּוּלָל שָׁלֹשׁ מִכָּאן וְשָׁלֹשׁ מִכָּאן, וְהֵם שֵׁשׁ. וּבְאַרְנֹו,
בְּשֵׁתֵי אוֹתֵינוּת אֵלֶּה, ס' וְ, נִכְלְלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
אוֹתֵינוּת. הָסֵר מֵהֵן שְׁתֵּים, אַחַת לְמָקוֹם אַחַד,
וְאַחַת לְמָקוֹם אַחַד.

כַּל"ךְ סַעֲפָ"ה יֵאֵעוּצָ"ה, כָּךְ נִחְקְקוּ הָאוֹתֵינוּת,
וְסוּד זֶה בְּכִי תֵצֵא לְמַלְחָמָה, פָּסוּק
שְׁכַתוֹב (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נִעְרָה בְּתוּלָה. נִעַר כְּתוּב.
אַחַר שְׁחַסְתִּילָק הַלֵּילָה וְהַבֶּקֶר מֵאִיר, אִזּוּ ה' עוֹלָה
וְנִכְלְלָת בְּאוֹר עֲלִיוֹן, וְאִזּוּ - יִדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ,
שְׂיִדַע (שודאי) שְׁחַר מְקוֹמוֹ שֶׁל ה"א, וְנִכְלָל בְּתוֹכוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, מִשָּׁה תִּיהֶה הַשְּׁמֶשׁ, וּרְצָה לְהַכְנִס לְאַרְצֵי.
אָמַר לוֹ תִקְדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא, מִשָּׁה, כְּשֶׁבֹא אוֹר
הַשְּׁמֶשׁ, נִכְלָלָת הַלְבָנָה (דף קנו ע"א) בְּתוֹכוֹ. כָּעֵת שְׂאֵתָה

שָׁמַשׁ, אֵיךְ יִקוּמוּ כְּאַחַד שָׁמַשׁ וּלְכַנֶּה? הֲלִכְנֶה
 אֵינָה מְאִירָה אֶלָּא בְּשַׁעַה שְׁמַת־כְּנֻסַת הַשָּׁמַשׁ, אֲבָל
 כְּעֵת אֵינֶנּוּ יָכוֹל. אִם תִּרְצֶה לְדַעַת מִמְּנָה, שְׁלַח לָךְ
 אֲנָשִׁים, לְעֲצֹמָה, כְּדֵי לְדַעַת.

בֵּיא וּרְאֵה, מִשָּׁה, אִם תֵּאמֶר שֶׁהוּא לֹא יֵדַע שְׁלֹא
 יִכְנִס לְאֶרֶץ בְּזִמְנָה זֶה - לֹא כִּי, אֶלָּא יֵדַע,
 וּרְצֶה לְדַעַת מִמְּנָה עַד שְׁלֹא יִסְתַּלֵּק, וְשְׁלַח אֶת
 הַמְּרַגְלִים הַלְלוּ. כִּיִּזֶן שְׁלֹא הִשְׁיִבוּ דָבָר כְּרָאוּי, לֹא
 שְׁלַח פַּעַם אַחֲרַת, עַד שֶׁתִּקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא הִרְאָה
 לוֹ, שְׁכֵתוֹב (דברים לב) עָלָה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה
 וּרְאֵה אֶת הָאֶרֶץ. וְכֵתוֹב (שם לד) וַיִּרְאֵהוּ ה' אֶת כָּל
 הָאֶרֶץ. וְלֹא זֶה בְּלִבְדוֹ, אֶלָּא כָּל אֱלוֹ שְׁעֵתִידִים
 לַעֲמֹד בְּכָל דוֹר וָדוֹר, בְּכֹל הִרְאָה לְמִשָּׁה. וְנִתְּפָאֵר,
 וּפְרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

כִּיִּזֶן שֶׁתֵּתֵר מִשָּׁה לְשִׁלְתָּ, מָה אָמַר לָהֶם? תִּישׁ
 כִּי עֵץ. וְכִי מָהוּ שְׁאָמַר? וְאִם תֵּאמֶר שְׁלֹא
 יֵדַע? אֶלָּא (לְפָנֵינוּ יֵאמֶר דְּבַר, אֲבָל כֵּן) כִּי אָמַר מִשָּׁה: אִם
 יֵשׁ כִּי עֵץ, תִּירֵי יֵדַעְתִּי שֶׁאֵנִי אֲכַנִּס לְשֵׁם. אֵיזָה

עֵץ? זֶה עֵץ הַחַיִּים. וְשֵׁם לֹא הָיָה, אֲלָא בְּנֵן עֵדֶן
שָׁבְאָרְץ. אָמַר, אִם יֵשׁ בָּהּ עֵץ זֶה, אֲנִי אֶכְנֶם
לְשֵׁם. וְאִם לֹא, לֹא אוֹכֵל אֲנִי לְהַכְנֶם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, פְּתוּב (במדבר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ
מִקְוֵי־שֵׁשׁ עֲצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. אֵיזָה עֲצִים
בָּאֵן? וּמָה הוּא זֶה? אֲלָא זֶה צִלְפָּחָה, וְהָיָה מְדַקְדֵּק
עַל הָעֲצִים הַלְלוּ אֵיזָה גְדוֹל מִהֲאַחֵר, וְלֹא חָשַׁשׁ
לְכַבוֹד רַבּוֹנוֹ, וְהִחְלִיף שַׁבָּת לְשַׁבָּת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(שם כו) כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, בְּחֻטְאֵי ו' מֵת. (וסוד חבל ודאי מִקְוֵי־שֵׁשׁ
עֲצִים) בְּגִלְלָל זֶה הָיָה דִּינוֹ סָתוּם, וְלֹא הִתְפָּרֵשׁ דִּינוֹ
בְּדִינִים אֲחֵרִים, מִשּׁוּם שְׁדָבָר זֶה צָרִיךְ בְּחֻשְׁאֵי
וּנְסֻתָר וְלֹא גְלוּי, וְעַל זֶה לֹא נֵאמַר בְּגִלוּי, וְהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה כְבוֹד לְכַבוֹדוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאָר הָעֲצִים יַחַד עִם שַׁבָּת הָיָה
מִקְוֵי־שֵׁשׁ, וְקַבֵּל עֲנֵשׁ לְפִי שָׁעָה וְהִתְכַפֵּר
חֻטְאוֹ. וְעַל זֶה הִתְקַשָּׁה מִשָּׂה בְּדִין הַכְּנוּת, שְׁלֹא
יָדַע אִם הִתְכַפֵּר לְהֵיוֹת לְכְנוּתוֹ חֵלֶק וּנְחִלָּה אִם
לֹא. כִּיּוֹן שֶׁהוֹכִיר שְׁמוֹ (שָׁל צִלְפָּחָה) הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

שְׁפָתוֹב (שם) בֵּן בָּנוֹת צִלְפָּחָד דְּבָרָת, נוֹדַע
שֶׁהַתְּכַפֵּר חָטְאוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲצִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד
לְמַטָּה, בָּזָה חַיִּים וּבָזָה מָוֹת. מִי שֶׁמִּחְלִיפֶם,
גּוֹרֵם לוֹ מָוֹת בְּעוֹלָם תְּהֵא, וְאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דְּבִשׁ מְצֵאתָ
אֶכֶל דְּיִיךְ וְגו'.

אָרוֹן וְתוֹרָה בְּאֶחָד עוֹמְדִים. תוֹרָה הָעֵקֶר. הָאָרוֹן
הַבֵּית. וְעַל זֶה אָרוֹן חֶסֶד בְּלִי וְא"ו בְּכָל
מְקוֹם; אָרוֹן הַכְּבִדָּה, אָרוֹן הָעֵדוּת. בְּכָל מְקוֹם אֶהְרֹן
וְרוֹעַ יְמִינוֹ, פָּרֹט לְאֶחָד, שְׁפָתוֹב (במדבר ג) כָּל פְּקוּדֵי
הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נִקְוֹד לְמַעַלָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה נִקְטַ עֵץ הַחַיִּים, וְלִבֵּן
רָצָה לְדַעַת אִם הָיָה מְצוּי בְּאֶרֶץ אִם
לֹא, וּבְשׁוֹם זֶה אָמַר הִישׁ בָּה עֵץ אִם אִין
וְהַתְּחִיבְתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. שְׁחֵרֵי עֵץ
הַחַיִּים נִחְמָד לְכָל. וְהֵם לֹא הִבִּיאוּ אֵלָּא עֲנָבִים
וְרִמּוֹנִים וְתַאֲנִים, בְּאֵילָן אַחַר תְּלוּיִים וְאַחוּזִים.

בַּא וְרֵאָה, שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים, בְּשִׁבְלֶךָ. רַבֵּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (משלי כה) כְּצִנֹּת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר
 נֶאֱמָן לְשִׁלְחָיו וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב. כְּצִנֹּת שְׁלֹג בְּיוֹם
 קָצִיר, שְׂמֵחָנָה אֶת הַגּוֹף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ. צִיר נֶאֱמָן
 לְשִׁלְחָיו, אֵלּוּ כָּלֵב וּפְנִיחָם שִׁחֲיוּ שְׁלִיחִים נֶאֱמָנִים
 לַיהוָשִׁעַ. וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב, שִׁחֲחִזְרוּ שְׂכִינָה לְדוֹר
 בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִסְתַּלְּקָה מֵהֶם.

וְאֵלּוּ שִׁשְׁלַח מִשָּׁה נִרְמּוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים,
 וְנִרְמּוּ לְהִסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲלָפִים
 וְרַבָּבוֹת, וְנִרְמּוּ לְסַלֵּק שְׂכִינָה מִהָאָרֶץ מִבֵּין
 יִשְׂרָאֵל. אוֹתָם שִׁשְׁלַח יְהוָשִׁעַ, וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב.

רַבֵּי חֻזְקִיָּה וְרַבֵּי יִיֶסָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
 רַבֵּי יִיֶסָא לְרַבֵּי חֻזְקִיָּה, אֲנִי רֹאֶה בְּפָנֶיךָ
 שְׂבִתוֹכָךְ יֵשׁ הִרְחוֹר. אָמַר לוֹ, הֲרִי וְדַאי בְּפָסוּק
 זֶה הִסְתַּפַּלְתִּי בּוֹ. כִּיֶּזֶן שִׁאֲמַר שְׁלֵמָה, (קהלת ג)
 כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה תִּבְחָמָה מִקְרָה
 אַחַד לָהֶם וְגו'. וְשִׁנִּינוּ, שְׂכָל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה
 תִּמְלֹךְ בָּלָם נִסְתָּרִים מִדְּרָגוֹת תִּחְכְּמָה. אִם כֵּן,

בְּפֶסֶק זֶה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, שְׁחֵרֵי נִמְצָא בּוֹ פֶתַח
לְאוֹתָם שְׂאִינָם בְּנֵי (דף קנו ע"ב) הַאֲמוֹנָה.

אָמַר לוֹ, וַיֵּדְאֵי כֹךְ זֶה, וַיֵּשׁ בּוֹ לְדַעַת וּלְהִסְתַּכֵּל.
בֵּין כֹּךְ רָאוּ אָדָם שְׁחֵיָה בָּא, וּבִקֵּשׁ מֵהֶם
מִים, שְׁחֵיָה צָמֵא וְעִיף מִחֻזֵּק הַשָּׁמֶשׁ. אָמְרוּ לוֹ, מִי
אַתָּה? אָמַר לָהֶם? יְהוּדֵי אֲנִי, וְאֲנִי עִיף וְצָמֵא.
אָמְרוּ, עִסְקָת בַּתּוֹרָה? אָמַרְלָהֶם, עַד שְׂאֵנִי אֶתְכֶם
בְּדַבָּרִים, אֶעֱלֶה לָּהֶר הַזֶּה, וְשֵׁם אֶקַּח מִים וְאֶשְׁתֶּה.

הוֹצִיא רַבִּי יִיסָא כְּלֵי אֶחָד מִלֵּא מִים וְנָתַן לוֹ.
אַחַר שִׁשְׁתָּה, אָמַר, נִעְלָה אֶתְךָ לַמַּיִם.
עָלָה לָּהֶר, וְנִמְצְאוּ חוּט מִים וְדִקְיָה, וּמִלְּאוּ כְּלֵי
אֶחָד. יָשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הָאָדָם, כָּעֵת תִּשְׁאַלוּ,
שְׁחֵרֵי אֲנִי הִשְׁתַּדַּלְתִּי בַּתּוֹרָה עַל יְדֵי בְּנֵי אֶחָד,
שְׂאֵנִי הִכְנַסְתִּיו לְבֵית רַב וּבִגְלָלוּ הִרְוַחְתִּי בַּתּוֹרָה.
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם עַל יְדֵי בְּנֵי - טוֹב הוּא. אָבֵל
הַדָּבָר שְׂאֵנִי בּוֹ, אֲנִי רוֹאֶה שְׁלִמְקוֹם אַחַר רוֹצֵה
לְעֵלוֹת. אָמַר אוֹתוֹ הָאָדָם, אָמַר דְּבַרְךָ, שְׁלִפְעָמִים
בְּתַרְמִיל הָעֵנִי תִמְצָא מִרְגְּלִית.

אָמַר לוֹ פֶּסוּק זֶה שְׁאֵמַר שְׁלֹמֹה. סָח לוֹ. אָמַר לוֹ,
 וְכִי (בְּמִו) בְּמַה אַתֶּם נִפְרָדִים מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם
 שְׁלֹא יוֹדְעִים? אָמְרוּ לוֹ, וּבְמַה? אָמַר לָהֶם, עַל זֶה
 אָמַר שְׁלֹמֹה פֶּסוּק זֶה, וְלֹא אָמַר זֶה מֵעַצְמוֹ כִּשְׂאֵר
 אוֹתָם דְּבָרִים, אֲלֵא תוֹר עַל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל
 טַפְּשֵׁי הָעוֹלָם שְׂאוֹמְרִים בָּהּ. וּמַה אוֹמְרִים? כִּי
 מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וְגו'. טַפְּשֵׁים
 שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְסַתְּפְלִים בְּחֻכְמָה, אוֹמְרִים
 שֶׁהָעוֹלָם תְּוֹה הוֹלֵךְ בְּמִקְרָה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לֹא מִשְׁנִיחַ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם
 וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד וְגו'.

וְכִשְׁשְׁלֹמֹה הִסְתַּכֵּל בְּטַפְּשֵׁים הִלְלוּ שְׂאוֹמְרִים
 אֵת זֶה, קָרָא לָהֶם בְּהֵמָה, שֶׁהֵם
 עוֹשִׂים עֲצָמָם בְּהֵמָה מִמַּשׁ מִשׁוּם שְׂאוֹמְרִים דְּבָרִים
 אֵלוֹ. וּמִנֵּין לָנוּ? הַפֶּסוּק שֶׁעָלִיו מוֹכִיחַ, שְׁכַתּוּב
 (קהלת ג) אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם
 לְבָרֵם הָאֱלֹהִים וְלָרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.
 אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי, וְחִשְׁבֹתִי בָזֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל מָה?
 עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם, עַל אוֹתוֹ דְּבַר טַפְּשׁוֹת שֶׁהֵם

אומרים לְבָרֶם הָאֱלֹהִים לְבָרֶם, וְלֹא יִתְחַבְּרוּ יַחַד
עִם בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים שְׂיֵשׁ לָהֶם אַמוּנָה, וְלִרְאוֹת
שָׂהֶם בְּהִמָּה הִמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּנֵי אַמוּנָה שָׂהֶם בְּהִמָּה
מִמָּשׁ, וְדַעְתָּם כְּבִהְמָה. הִמָּה לָהֶם -

בְּלְבָבָם, וְלֹא לְהִכְנִיִם אֶת בְּנֵי הָאֱמוּנָה בְּדַעַת
וּמִפְּשׁוֹת זוֹ, וְעַל כֵּן הִמָּה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרֵים.
וּמָה דַעְתָּם? כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הִבְהִמָּה
וּמִקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'. תִּפַּח רוּחַם שָׁל אוֹתָן
בְּהִמּוֹת, אוֹתָם טְפָשִׁים אוֹ מְחַסְרֵי אַמוּנָה. אוֹי
לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם! טוֹב לָהֶם שְׁלֹא יָבֹאוּ לְעוֹלָם!

וּמָה הֵשִׁיבָם שְׁלֵמָה עַל זֶה? הַפְּסוּק אַחֲרָיו,
וְאָמַר, וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה
הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהִמָּה הִירָדָת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ. מִי יוֹדֵעַ בְּאוֹתָם טְפָשִׁים שְׁלֹא יוֹדְעִים
בְּכַבּוֹד הַמְּלֶכֶת הָעֲלִיּוֹן וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בַּתּוֹרָה, רוּחַ
בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה, לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן,
לְמָקוֹם נִכְבָּד, לְמָקוֹם קְדוֹשׁ, לְהוֹזוֹן מֵאוֹר עֲלִיּוֹן,

מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים,
ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי
העלה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא
לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו
(בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב
(משלי ב) יר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם
מפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל
(קהלת ג) תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו
כמיץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו
בניהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי
דורות. עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ
ורשעים עוד אינם פרכי נפשי את ה' הללויה. באו
רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה
כל זה היה אהך ולא ידענו? אשרי השעה הזו
שפגשנו אותך. (דף קנח ע"א)

עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, וחרו
במקום אחר אמר כמו זה? פתח ואמר, (קהלת

זו רע בכל אשר נעשה תחת השמש. זה רע ודאי. מהו זה רע? זהו מי ששופך דרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בפרוש-פרוף-הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שפתוב (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגדך רע. על זה אמר, זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.

כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבכם פתייהם (קהלת ט). שטות תקועה בלבם, והם מחסרי אמונה, ואין להם חלק בפרוש-פרוף-הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. זהו שפתוב (שם) ואחריו אל המתים.

בא וראה, הקדוש פרוף הוא מזהיר לבני העולם ואמר, (דברים ל) ובחרת פתיים למען תתיה, (בעולם הזה, ובעולם הבא) ותתים של אותו עולם הם. אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? כי מי אשר יבחר וגו'. אף על גב שיבחר אדם בזה

הָעוֹלָם (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שֶׁאָמַר - לֹא כְּלוּם הוּא,
 שְׁחֵרֵי מָסוּר בְּיַדֵּינוּ, (קַהֲלַת שָׁם) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ
 בְּטַחֲוֹן, וּמָסוּר הוּא בְּיַדֵּינוּ, (שָׁם) כִּי לְכָלֵב חֵי הוּא
 טוֹב מִן הָאֲרִיִּה הַמֵּת. אֵיךְ יִהְיֶה לָנוּ חַיִּים בְּאוֹתוֹ
 עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רָע וְדַאי, שְׁלֹא יִדוּרוּ בַּמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם בּוֹ חֵלֶק.

וְאַתָּה עַל גַּב שְׂכָל הַפְּסוּקִים הַלְלוּ תִמְצָא סְמוּכִין
 לְחֻבְרִים בְּדַבָּרִים אַחֲרֵיכֶם, אֲבָל שְׁלֵמָה כָּאֵל
 לְנִלּוֹת עַל אוֹתָם רְשָׁעִים מְחַסְרֵי אֱמוּנָה שְׂאִין לָהֶם
 חֵלֶק בַּקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר לוֹ, הַתְּרַצָּה שֶׁנִּתְחַבֵּר אֵתְךָ וְתִלְךָ אֶתְנוּ?
 אָמַר לָהֶם, אִם אֶעֱשֶׂה כֵּךְ, הַתּוֹרָה תִּקְרָא
 עָלַי כְּסִיל! וְלֹא עוֹד, אֵלֶּךָ שְׂאֵת־חַיִּב בְּנַפְשִׁי. אָמְרוּ
 לוֹ, לָמָּה? אָמַר לָהֶם, שְׁחֵרֵי אֲנִי שְׁלִיחַ, וְשְׁלַחֲוֹנִי
 בְּשְׁלִיחוֹת, וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אָמַר, (מִשְׁלֵי כּו) מְקַצֵּה
 רְגָלִים חָמָס שְׁתָּה שְׁלִיחַ וְדַבָּרִים בְּיַד כְּסִיל. כָּאֵל
 וְדַאֵה, הַמְרַגְּלִים, עַל שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּנֵי הָאֱמוּנָה

וְשִׁלוּחֵי אֱמוּנָה, הִתְחַיְבוּ בְּנַפְשָׁם בְּעוֹלָם הַיְהוּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא. נִשְׁקָם וְהִלֵּךְ לוֹ.

הֲלָכוּ רַבֵּי חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים
 פְּגָעוּ בְּאֹתָם בְּנֵי אָדָם. שָׁאֲלוּ אֶת רַבֵּי
 חֲזַקְיָה וְרַבֵּי יִיסָא עָלָיו. אָמְרוּ, מַה שָּׂמוּ שֵׁל אוֹתוֹ
 אָדָם? אָמְרוּ, רַבֵּי חַנִּי הוּא, וְחֵבֵר בֵּין הַחֲבֵרִים
 הוּא, וְשָׁלְחוּהוּ הַחֲבֵרִים מִבְּבֵל לְדַעַת דְּבָרִים מִרַבֵּי
 שְׂמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים. אָמַר רַבֵּי יִיסָא,
 וַדַּאי זֶהוּ רַבֵּי חַנִּי, שְׂכַל יָמָיו לֹא רָצָה לְהִרְאוֹת
 עַצְמוֹ בְּמַה שְׂיַדַּע, וְעַל זֶה אָמַר לָנוּ שְׁתֵּרֵי בָנוּ זָכָה
 לוֹ בַּתּוֹרָה, מִשּׁוּם שֶׁאָמַר הַפְּסוּק, (שם) רְאִיתָ אִישׁ
 חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכֶסֶל מִמֶּנּוּ. וַדַּאי שְׁלִיחַ נְאֻמָּן
 הוּא, (וְאֲשֶׁרֵינוּ הוּא שְׁלִיחַ נְאֻמָּן) וְאֲשֶׁרֵינוּ מִי שֶׁשָּׁלַח דְּבָרָיו
 בְּיַדֵּי שְׁלִיחַ נְאֻמָּן.

בֹּא וּרְאֵה, אֵלֵיֶעָזֵר עֶבֶד אֲבִרְהָם מִבְּנֵי כְּנַעַן תְּהִי,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (חושע יב) כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֵאֲזֵנֵי מִרְמָה.
 וְעַל כְּנַעַן כְּתוּב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים
 יִהְיֶה לְאֻחָיו. וּמִשּׁוּם שֶׁתְּהִי שְׁלִיחַ נְאֻמָּן, מַה כְּתוּב

בו? (שם כד) בא בְּרוּךְ ה'. בְּרוּךְ ה' מִמָּש. וְעַל זֶה
 נִכְתָּב כִּי בַתּוֹרָה, מִשּׁוּם שְׂיָצָא מֵאוֹתָהּ קִלְלָה
 וְהַתְּבַרָּךְ. וְלֹא דִי לוֹ שְׂיָצָא מִמֶּנָּה, אֲלֵא שְׁהַתְּבַרָּךְ
 בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִמְדֵנוּ שְׂפָא מִלְּאֵה,
 וְהַכְּנִים דְּבַר זֶה בְּפִי לְבָן.

וַיִּשְׁלַח אֶתְּם מֹשֶׁה וְגו', כָּלָם אֲנָשִׁים. כָּלָם
 צְדִיקִים הָיוּ וְרֵאשֵׁי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, אֲבָל הֵם
 לָקְחוּ לְעֵצָמָם עֵצָה רָעָה. מִדּוּעַ נִטְלוּ עֵצָה זו?
 אֲלֵא אָמְרוּ, אִם יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ - יַעֲבִירוּ
 אוֹתָנוּ מִלְּהוֹת רְאשִׁים, וַיִּמָּנֶה מֹשֶׁה רְאשִׁים
 אַחֲרֵיהֶם, שְׁחָרִי אָנוּ וְכִינּוּ בַּמִּדְבָּר לְהוֹת רְאשִׁים,
 אֲבָל בְּאֶרֶץ לֹא נִזְכָּתָה. וְעַל שְׁלִקְחוּ עֵצָה רָעָה
 לְעֵצָמָם, מִתּוֹ הֵם וְכָל אוֹתָם שְׁלִקְחוּ דְבַרֵיהֶם. (דף קנח

(ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מֹשֶׁה וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הִסְתַּכֵּל וַיֵּדַע
 שְׂלֵא יִצְלִיחוּ בְּדַרְכֵיהֶם, וְאִזּוּ הִתְפַּלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ.
 וְאִזּוּ כָּלֵב הָיָה בְּדַחַק, וְאָמַר מָה אַעֲשֶׂה? הֲרִי

יְהוֹשֻׁעַ הוֹלֵךְ בְּסִיּוּעַ עֲלִיּוֹן שָׁל מִשָּׁה, שְׁשָׁלַח בּוֹ
 אֹר הַלְבָנָה, וְהוּא הָאִיר עֲלָיו בְּתַפְלָתוֹ מִשׁוֹם
 שְׁהוּא שְׁמִשׁ. מָה עָשָׂה כָּלֵב? נִשְׁמַט מֵהֶם וְהֵלֵךְ
 לְקַבְּרֵי הָאָבוֹת, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם תַּפְלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דָּרָךְ אַחַר לָקַח, וְעַקֵּם שְׁבִילִים,
 וְהִגִּיעַ עַל קַבְּרֵי הָאָבוֹת וְהִסְתַּכֵּן בְּעַצְמוֹ,
 שְׁהָרִי כְּתוּב וְשָׁם אַחִימָן וְשִׁשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הָעֲנָק.
 אֲבָל מִי שְׁהוּא בְּדַחַק, לֹא מִסְתַּכֵּל עַל דָּבָר. כִּי
 כָּלֵב, מִשׁוֹם שְׁהָרִי בְּדַחַק, לֹא הִסְתַּכֵּל עַל דָּבָר,
 וּבָא לְהִתְפַּלֵּל עַל קַבְּרֵי הָאָבוֹת לְהַנְצִיל מִעֲצָה זוֹ.

וַיִּקְרָא מִשָּׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא הַפְּסוּק? וְהָרִי
 כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ז) וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ. (שֵׁם ל"ג) יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּן נֶעַר. (שֵׁם י"ז) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לוֹ
 מִשָּׁה, יְהִי יוֹשִׁיעַךְ מֵהֶם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּיּוֹן שְׁשָׁלַחוּ לְהַכְּנִים לְשָׁם,
 הִצְטַרְךְ לְהִיּוֹת שָׁלֵם, וּבְמָה? בְּשִׁכְנִינָה.
 שְׁעַד אֹתָהּ שְׁעָה נִקְרָא נֶעַר, כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ,

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה קָשְׁרוּ מִשָּׁה אֵלֶיהָ. וַיֹּאֶף עַל גֹּב
שְׂמָצָאנוּ יְהוֹשֻׁעַ בְּתַחֲלָה, הַפְּסוּק קָרָא כִּדְ עַל
שְׁעֵתִיד לְהִקְרֹא כֹּה. אָמַר מִשָּׁה, וַדַּאי זֶה לֹא
צָרִיךְ לְהַכְנִים לְשָׁם, אֲלָא בַּשְׂכִּינָה, וְכִּדְ רֵאיוּי.

הַיֵּשׁ בָּהּ עֵין אִם אִין וְגו'. רַבֵּי תִיבֵי אָמַר, וְכִי לֹא
הָיָה יוֹדֵעַ מִשָּׁה שְׂיֵשׁ בָּהּ כַּמָּה עֲצִים מְשֻׁנִּים
זֶה מִזֶּה? וְהִרִי הוּא שֶׁבַח אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל כַּמָּה
בְּעָמִים, וְהוּא הַסְּתַפֵּק בָּזֶה?! וְהִרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אָמַר לְמִשָּׁה בְּתַחֲלָה שֶׁהִיא אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב
וְדַבֵּשׁ. אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, בָּזֶה הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים,
שְׂכַתוּב (אִיוב א) אֵישׁ תָּהָה בְּאֶרֶץ עוֹיֵן אִיזֹב שָׁמוּ.

אָמַר רַבֵּי שְׂמַעוֹן, רָמְזוּ לָהֶם רָמְזוּ חֲכָמָה עַל מַה
שֶׁשָּׂאֵלוּ בְּתַחֲלָה, שְׂכַתוּב (שְׁמוֹת יז) הַיֵּשׁ ה'
בְּקִרְבָּנוּ אִם אִין. אָמַר, שָׁם תִּרְאוּ אִם הִיא רְאוּיָה
לָזֶה אוֹ לָזֶה. אָמַר לָהֶם, אִם תִּרְאוּ שְׂפָרֵי הָאֶרֶץ
בְּשָׂאֵר אֲרָצוֹת הָעוֹלָם - יֵשׁ בָּהּ עֵין חַחִים, וְלֹא
מִמָּקוֹם יוֹתֵר עֲלִיוֹן. וְאִם תִּרְאוּ שְׂפָרֵי הָאֶרֶץ יוֹתֵר
וּמְשֻׁנָּה מִכָּל מְקוֹם בְּעוֹלָם, תִּדְעוּ שֶׁתִּרִי מִתְּעַתִּיק

הַקְדוּשׁ שׁוֹפֵעַ וְנִמְשָׁךְ אוֹתוֹ שְׁנוּי עֲלִיּוֹן מִכָּל
מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם. וּבְזוֹת תִּדְעוּ - הֵיטֵב בָּה ע"ץ אִם
אִי"ן, וְזוֹ צְרִיכִים אַתֶּם בַּתְּחִלָּה (שְׂבַמְעִיכֶם רְצִיתֶם) לְדַעַת
זֶה, שְׂכַתוֹב הֵיטֵב ה' בְּקַרְבָּנוּ. בְּקַרְבָּנוּ דְּוָקָא, אוֹ
אִם אִינן. וְעַל זֶה וְהִתְחַוְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ,
לְדַעַת שְׁנוּי שְׁלוֹ.

וְהִימִים יָמֵי בְּבוּרֵי עֲנָבִים. וְהִימִים, מַה בָּא לֹאמַר,
שְׁחֵרֵי וְאִז בְּבוּרֵי עֲנָבִים מִסְפִּיק לוֹ? אֵלֶּא
וְהִימִים - אוֹתָם הַנוֹדְעִים, כֹּלָם הָיוּ מְחַפְּרִים
בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּאוֹתוֹ עֵץ שְׁחֵטָא בּוֹ אָדָם הִרְאֵשׁוֹן,
כְּמוֹ שְׁשֻׁנֵינוּ עֲנָבִים הָיוּ, וְעַל זֶה וְהִימִים - אוֹתָם
הִדְוֵעִים - יָמֵי בְּבוּרֵי עֲנָבִים דְּוָקָא.

וַיַּעֲלוּ בְּנֵי בְּנֵיב וַיָּבֵאוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיָּבֵאוּ צְרִידָה לְהִיזוֹת!
אֵלֶּא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּלֵב הוּא שְׂכַתָּא
לְהִתְפַּלֵּל עַל קְבָרֵי הָאֲבוֹת. אָמַר כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָרִי
בְּרַכּוֹ מִשָּׁה בְּסִיוַע עֲלִיּוֹן קְדוּשׁ וַיִּכּוֹל לְהַנְצִיל מֵהֶם,
וְאֵנִי מַה אַעֲשֶׂה? נִמְלֵךְ לְבַקֵּשׁ בְּקַשָּׁה עַל קְבָרֵי

הָאָבוֹת בְּרִי שִׁינְצֵל מִסּוּדוֹתֵיהֶם (מַעֲצָה רָעָה) שֶׁל שָׂאֵר
מִרְגָּלִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִי שֶׁהֵיָה רָשׁוּם מִכָּלֶם, זֶה נִכְנָם
בּוֹ, שָׁבוּ תְלוּי הַכֹּל. וּבֵא וּרְאֵה, מִי הוּא
מִשָּׂאֵר אֲחֵרִים שֶׁיִּכּוֹל לְהַכְנִים לְשָׁם? שֶׁהָרִי כָּתוּב
וְשָׁם אֲחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמִי, וּמִפְּחָדָם מִי יִכּוֹל לְהַכְנִים
בְּמַעֲרָה? (דף קנט ע"א) אֵלֶּא הַשְּׂכִינָה נִכְנָסָה שָׁם עִם כָּלֵב,
לְבִישָׁר לְאָבוֹת שֶׁהָרִי הִגִּיעַ זְמַן לְהַכְנִים בְּנֵיהֶם
לְאָרֶץ שְׁנַשְׁבַּע לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ וַיֵּבֵא
עַד חֶבְרוֹן.

לְמַדְנֵנוּ, אֲחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמִי מִמִּי יֵצְאוּ? זֶרַע הָיוּ
מֵאוֹתָם נְפִילִים שֶׁהִפִּילָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאָרֶץ וְהוֹלִידוּ מִבְּנוֹת הָאָרֶץ, וּמֵהֶם יֵצְאוּ
גְבוּרֵי עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו) הִמָּה הַגִּבּוֹרִים
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׁם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׁמֵשִׁי
(מִשְׁנֵבְרָא) הָעוֹלָם נִמְצְאוּ. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, אֲחִימָן שִׁשִּׁי
וְתִלְמִי.

וַיָּבֵאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכַּל וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
 (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
 וְנוֹמְיָהֶם וְגו'. כִּמְה יֵשׁ לָהֶם לְבָנֵי אָדָם לְהַסְתַּכֵּל
 בְּעִבּוּדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּמְה יֵשׁ לָהֶם
 לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי תוֹרָה. שָׁכַל מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה, כְּאִלּוּ מִקְרִיב כָּל קַרְבָּנוֹת הָעוֹלָם לְפָנָי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁהַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר לוֹ עַל כָּל חַטָּאוֹת, וּמְתַקְּנִים
 לוֹ כִּמְה כִּסְאוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יְהוּדָה תָּיַח הוֹלִיךְ בְּדַרְךְ יַחַד עִם רַבִּי אֲבָא.
 שָׁאַל אוֹתוֹ, אָמַר, דְּבַר אַחַד אָנִי רוֹצֵה
 לְשָׂאֵל; בֵּינֵן שְׂיַדַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעֵתִיד
 הָאָדָם לַחַטָּא לְפָנָיו וּלְגֹזֵר עֲלוֹי מִיתָה, מַדּוּעַ
 בְּרֵאוּ? שְׁתַּרִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲלֵפִים שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא
 נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכַתּוּב כֹּה בַּתּוֹרָה, (במדבר י"ט) אָדָם כִּי
 יָמוּת בְּאֶהֱל. (שם כ"ו) אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיַּחֲי פְלוֹנִי
 וַיָּמָת. מָה רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, שְׂאֲפִלוֹ אִם יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה יָמוּת,
 וְאִם לֹא יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמוּת, הַכֹּל בְּדַרְךְ אַחַד,

פָּרַט לְפָרִישׁוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ט)
כַּטּוֹב כַּחוּטָא.

אָמַר לוֹ, הַרְכִי רַבּוֹנְךָ וּגְדוֹת רַבּוֹנְךָ מַה לְּךָ
לְמַרְחֵ בָּהֶם? מַה שְּׁיִשׁ לְךָ רִשׁוֹת לְדַעַת
וּלְהַסְתַּכֵּל - שְׂאֵל, וּמַה שְּׂאִין לְךָ רִשׁוֹת לְדַעַת -
כַּטּוֹב (שם ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ,
שְׂדַרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּסְתָרְיוֹ גְּנוּזִים עֲלִיוֹנִים,
שֶׁהוּא נִסְתָּר וְגְנוּז אִין לָנוּ לְשֶׂאֵל. אָמַר לוֹ, אִם
כֹּף, הָרִי תַתּוֹרָה בְּלָה נִסְתָּרַת וְגְנוּזָה, שְׁחָרִי הִיא
שֵׁם קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן, וּמִי שְׂמַתְעִיב בַּתּוֹרָה כְּאֵלוֹ
הַתְעִיב בְּשִׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְאִם כֹּף אִין לָנוּ לְשֶׂאֵל
וּלְהַסְתַּכֵּל.

אָמַר לוֹ, כָּל תַּתּוֹרָה נִסְתָּרַת וְגְלוּיָהּ, וּשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ
נִסְתָּר וְגְלוּי, וְכַטּוֹב (דברים כט) הַנִּסְתָּרַת לְה'
אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגֻלַת לָנוּ וּלְבְנֵינוּ. הַנְּגֻלַת לָנוּ, שְׁיִשׁ לָנוּ
רִשׁוֹת לְשֶׂאֵל וּלְעִין וּלְהַסְתַּכֵּל בָּהֶם וּלְדַעַת בָּהֶם.
אֲבָל הַנִּסְתָּרַת לְה' אֱלֹהֵינוּ, שְׁלוֹ הֵם, וְלוֹ גְּרָאִים,

שְׁמִי יָכוֹל לְדַעַת וּלְהַתְדַבֵּק בְּדַעְתּוֹ הַנִּסְתָּרָת, וְכֹל
שֶׁכֵּן לְשֵׂאל?

בֵּא וּרְאֵה, אִינ רְשׁוֹת לְבָנֵי הָעוֹלָם לֹא־מֵר דְּבָרִים
נִסְתָּרִים וּלְפָרְשֵׁם, פָּרַט לְמַנְוֶרָה הַקְּדוּשָׁה רַבִּי
שְׂמַעוֹן, שְׁתַּרִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּכִים עַל יָדוֹ.
וּמִשׁוֹם שְׁדוּרוֹ רְשׁוֹם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְעַל זֶה
דְּבָרִים נְאֻמָּרִים בְּגִלּוֹי עַל יָדוֹ, וְלֹא יִהְיֶה דוֹר בְּדוֹר
שֶׁהוּא שְׂרוֹי בְּתוֹכוֹ, עַד שְׁיִבֵּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

אֲבָל בֵּא וּרְאֵה, בְּתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. (בְּכָל
הוּא בְּעֵינֵי הַגִּמְחָה שְׁלֹמְעֵלָה. בֵּא רֵאֵה) סוֹד הַדְּבָר - שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת
יֵשׁ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא נִסְתָּר בְּתוֹכָם. עוֹלָם
רֵאשׁוֹן, אֹתוֹ עֲלִיּוֹן נִסְתָּר הַכֹּל, שְׁלֹשׁ מִסְתָּבֵל בּוֹ
וְלֹא נוֹדַע בּוֹ, פָּרַט לוֹ שֶׁהוּא גִּנּוּז בְּתוֹכוֹ.

עוֹלָם שֵׁנִי, שֶׁהוּא קָשׁוּר בְּאֹתוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, וְזֶהוּ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹדַע מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קיח) בְּתַחֲוֹ לִי שְׁעָרֵי צְדָק, זֶה הַשְּׁעָר
לְה'. וְזֶהוּ עוֹלָם שֵׁנִי.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי, אוֹתוֹ עוֹלָם תַּחְתּוֹן מֵהֶם שְׁנֵמְצָא
 בוֹ פְּרוּד, וְזֶהוּ עוֹלָם שְׁמֵלָאֲכִים עֲלִיוֹנִים
 שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּד הוּא נִמְצָא בוֹ וְלֹא
 נִמְצָא. נִמְצָא בוֹ פְּעֵת. בְּשׂוֹרְצִים לְהַסְתַּכֵּל וְלַדַּעַת
 אוֹתוֹ, מִסְתַּלֵּק מֵהֶם, וְלֹא נִרְאָה, עַד שְׁכַלְם
 שׁוֹאֲלִים אֵיךָ מְקוֹם פְּבוּדוֹ. (יחזקאל ג) פְּרוּד פְּבוּד ה'
 מִמְקוֹמוֹ. וְזֶהוּ עוֹלָם שְׁלֹא נִמְצָא בוֹ תָּמִיד.

כְּמוֹ זֶה, (בראשית ט) בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.
 אִזּוּ יֵשׁ ^(דף קנט ע"ב) לוֹ שְׁלֵשָׁה עוֹלָמוֹת. עוֹלָם
 ראשון - הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁנִקְרָא עוֹלָם הַפְּרוּד, וְהָאָדָם
 נִמְצָא בוֹ וְלֹא נִמְצָא. בְּשׂוֹרְצִים לְהַסְתַּכֵּל בוֹ,
 מִסְתַּלֵּק מֵהֶם וְלֹא נִרְאָה.

עוֹלָם שְׁנִי - עוֹלָם שֶׁהוּא קָשׁוּר בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
 עֲלִיוֹן, וְזֶהוּ בֵּן עֶדֶן שְׁבִאֲרִין, שְׁזֶהוּ קָשׁוּר
 בְּעוֹלָם עֲלִיוֹן אַחֵר, וּמִזֶּה נוֹדַע וּמִתִּידַע עוֹלָם
 אַחֵר.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי - עוֹלָם עֲלִיוֹן טָמִיר, גְּנוּז וְנִסְתָּר,
 שְׂאִין מִי שְׂיַדַע אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיה סד)

עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.
 וְהִכַּל כְּרִגְמָה עֲלֵיוֹנָה, (ראשון שאמרתי ובאמת) שְׁכַתוֹב
 (בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. (בא ראה, ודאי)

עַל זֶה פָּתוּב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו',
 כְּמוֹ שִׁפְרָשׁוּתָהּ. וְאֵלֹהֵי הֵם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, וְאֵלֹהֵי
 יוֹרְשֵׁים יִרְשָׁה עֲלֵיוֹנָה כְּמוֹ שָׁלוֹ. וְעַל זֶה מְזַהְרִים
 בַּתּוֹרָה (דברים יד) לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה.
 שְׁחָרֵי לֹא נֶאֱבָדוּ, וְחָרֵי מְצוֹי בְּעוֹלָמוֹת מוֹכִים
 עֲלֵיוֹנִים וּמְכַבְּדִים, לְהִיּוֹת שְׂמֵחִים בְּשִׂמְסֵתֶלֶק (צדיק)
 מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

וּבֵא וּרְאֵה, אֵלְמָלֵא לֹא חָטָא אָדָם, לֹא יִטְעֵם
 טַעַם הַמּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְנֵי שִׁיבְנֵם
 לְעוֹלָמוֹת אַחֲרֵים. אֲבָל מִשׁוֹם שְׁחָטָא, מוֹעֵם טַעַם
 הַמּוֹת עַד שֶׁלֹּא יִכְנֵם לְאוֹתָם עוֹלָמוֹת, וּמִתְפַּשְׁטַת
 הָרוּחַ מְגוּפָה זֶה, וּמִשְׁאִירוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרוּחַ
 מִתְרַחֶצֶת בְּנִחַר דִּינּוֹר לְקַבֵּל עֲנִשָּׁהּ. וְאַחַר כֵּן
 נִכְנָסֶת לְגַן עֵדֶן שְׁבַאֲרֵין, וּמְוַדְמֵן לָהּ כְּלֵי אוֹר אַחַר,
 בְּפִרְצוֹף הַגּוּפָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ. וּמִתְלַבְּשַׁת

וּנְתַקְנֶתָּ בּוֹ, וְשָׁם הוּא מְדוֹרָה תָּמִיד. וְנִקְשָׁרְתָּ
 בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת בְּנִשְׁמָה, וְעוֹלָה וּמִתְעַפָּרְתָּ
 לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. וְהוּא שַׁבָּתוֹב (ישעיה סו) וְהִיא מִיַּדִּי
 חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וְגו'.

לָמָּה מִיַּדִּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ? אֵלֶּא סוּד הַדָּבָר, בְּגִלְל
 הַתְּחִדְשׁוֹת הַלְּבָנָה שְׁמִתְעַפָּרְתָּ (עֲמִרֹת) לְהֵאִיר
 מִהַשְׁמֶשׁ בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְכֵן מִיַּדִּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ. מִיַּדִּי
 שַׁבָּת - זוֹ הַלְּבָנָה. בְּשַׁבָּתוֹ - זֶה הַשְׁמֶשׁ. שְׁהֵאֹר
 בָּא לָהּ מִשָּׁם. וְעַל זֶה הַכֹּל דָּבָר אֶחָד. וְזֶה פְּרוּר
 הַדָּבָר, פָּרַט לְרִשְׁעִים שַׁבָּתוֹב בָּהֶם מִיָּתָה לְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת, כִּיֵּת מְכַל הָעוֹלָמוֹת, וּמִשְׁמָדִים מִהַכֹּל
 בְּשֵׁלֶא נִכְנָסִים בְּתִשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּרוּר
 תְּרַחֲמֵן שְׁשֵׁאֲלֵתִי וְהִרְוַחְתִּי דְבָרִים תִּלְלוּ וְעַמְדֵתִי
 עֲלֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרָשָׁה זוֹ לְמִדְּנוּ סוּד חֲכָמָה,
 וְנִשְׁמָעִים מִמֶּנָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבָּדִים.
 בָּא וּרְאֵה, תְּקַדּוּשׁ פְּרוּר הוּא מִשְׁבַּת פְּתוּרָה
 וְאוֹמַר: לָכוּ בְּדַרְכֵי, הַשְׁתַּדְּלוּ בְּעִבּוּדֵתִי, וְחֲרִינִי

מִכְּנִיסְכֶם לְעוֹלָמוֹת טוֹבִים, לְעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים. כִּי
אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים, לֹא מֵאֱמִינִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים,
אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לָכוּ תִרְגְּלוּ אוֹתוֹ עוֹלָם
טוֹב, אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן שֶׁל כְּסוּפִים. הֵם אוֹמְרִים:
אֵיךְ נוֹכַל לִרְגֹל אוֹתוֹ וְלִדְעוֹת כָּל זֶה?

מַה כָּתוּב? עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב. הִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה וּתְרֹאוּ
שְׁחֵרֵי הַיָּא עוֹמֶדֶת לְפָנֵיכֶם, וּמִמָּנָה תִדְעוּ
אוֹתוֹ. וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מַה הִיא וְגו'. תְּרֹאוּ
מִמָּנָה אוֹתוֹ עוֹלָם, שְׁחֵרֵי יִרְשָׁה שֶׁל חֶלֶק שְׁאֵנִי
מִכְּנִיסְכֶם בָּהּ. וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ - אוֹתָם
צְדִיקִים שְׂכֵנֵי עֵדֶן, שְׁעוֹמְדִים שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת כְּכַבֹּד
עֲלִיּוֹן בְּדַרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת.

תְּחִזֵּק הוּא הַרְפָּה. בָּהּ תְּרֹאוּ אִם זָכוּ לְכָל זֶה
כְּשֶׁהִתְנַפְּרוּ עַל יִצְרָם וּשְׁכָרוּהוּ, אִם לֹא.
אוּ כְּשֶׁהִתְחִזְקוּ בַתּוֹרָה לְעֵסֶק בָּהּ יוֹמָם וְלַיְלָה. אוּ
אִם הִרְפוּ יְדֵיהֶם מִמָּנָה, וְזָכוּ לְכָל זֶה. הַמְעַט הוּא
אִם רַב, אִם רַבִּים אֵלּוּ שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בְעַבְדוּתִי
וְהִתְחִזְקוּ בַתּוֹרָה מִשׁוּם שְׂוָכוּ לְכָל זֶה, אִם לֹא.

וְמָה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִיא אִם רְזָה. מִתְתוֹרָה תִּדְעוּ
 מָה הָאָרֶץ, מָה אֹתוֹ עוֹלָם, אִם מִרְבֵּה טוֹבָה
 עֲלִיוֹנָה לְיוֹשְׁבֵיהָ, אוֹ אִם מִמְעֵיט מִמֶּנּוּ כְּלוּם. הִישָׁב
 בָּהּ עֵץ אִם אֵין. הִישָׁב בָּהּ עֵץ הַחַיִּים לְעוֹלָם
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, אוֹ שְׁצַרְזֹר הַחַיִּים נִמְצָא בְּתוֹכָהּ,
 אִם לֹא. (דף קס ע"א)

וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיַּעֲלוּ בַּנֶּגֶב, בְּנֵי אָדָם
 נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ בַּנֶּגֶב, בְּלֵב עֲצָל, כְּמִי
 שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּחֵנֶם, בְּיָכֶשׁ, שְׁחוּשֵׁב שְׂאִין בָּהּ שָׂכָר.
 רוֹאֵה שְׁעֵשֶׂר הָעוֹלָם הִזָּה אֶבֶד בְּגִלְגָּלָהּ, חוֹשֵׁב
 שֶׁהוּא הַכֹּל. בַּנֶּגֶב, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (בראשית ח) תָּרְבוּ
 הַמַּיִם, וּמִתְרַגְּמִים נִגְיָבוּ.

אַחַר כֵּן - וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. עַד שָׁבֹא לְהִתְחַבֵּר
 בָּהּ, קוֹרָא וְשׁוֹנָה בָּהּ. וְשֵׁם אֲחִימֶן שֵׁשִׁי
 וְתַלְמִי, שֵׁם רוֹאֵה פְּלוֹנִים רַבִּים, טָמֵא וּמְחֹרָה,
 אֲסוּר וּמִתָּר, (בְּשָׂר וּפְסוּל) עֲנָשִׁים וּשְׂכָרִים. אֵלֶּה אֹתָם
 בְּרַבֵּי תַתּוֹרָה, דְּקִדּוּקֵי תַתּוֹרָה. יְלִידֵי הַעֲנָקָה,
 שְׁנוּלְדוּ מִצַּד הַנְּבוֹרָה.

וְחִבְרוֹן שִׁבְעַ שָׁנִים נִבְנְתָה - אֵלֶּה אוֹתָם שִׁבְעִים
פָּנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. שִׁבְעִים פָּנִים יֵשׁ לָהּ,
לְכָל צַד עֵשָׂר. וְחִבְרוֹן, זוֹ הַתּוֹרָה, מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל
בָּהּ נִקְרָא חֵבֵר. לְפָנַי צֵעַן מְצָרִים. שְׁנֵינוּ, יֵשׁ תּוֹרָה
מוֹל תּוֹרָה, וְחֵינוּ תּוֹרָה שֶׁבְכֹתָב וְתּוֹרָה שֶׁבְעֵל
פֶּה. וְזֶה (מַלְכוּת) חִבְרוֹן. מִתּוֹרָה שֶׁבְכֹתָב יוֹצֵאת,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁי י) אָמַר לְחַכְמָה אַחֲתֵי אֹתִי. וְזוֹ
נִבְנְתָה שִׁבְעַ שָׁנִים, שֶׁבְגִלְלָה זֶה נִקְרָאת בֵּית שִׁבְעַ,
לְפָנַי צֵעַן מְצָרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א ה) וַתֵּרֶב
חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל חֲכָמַת
מְצָרִים.

וַיָּבֵאוּ עַד גַּחַל אֲשָׁכּוּל - אֵלֶּה אוֹתָם דְּבָרֵי אַנְדָּה,
דְּרָשָׁה, שְׁתֵּלוּיִים מְצַד הָאֵמוּנָה. וַיִּבְרְתּוּ
מִשָּׁם זְמוּרָה וְגו', לּוֹמְדִים מִשָּׁם רְאִשֵׁי פְּרָקִים,
רְאִשֵׁי דְבָרִים, אוֹתָם שֶׁבְנֵי הָאֵמוּנָה שְׁמִיחִים
בְּדְבָרִים, וּמִתְפָּרְכִים דְּבָרִים בְּתוֹכָם, וּמְסַתְּפָלִים
שׂוֹרֵשׁ אֶחָד וְעַקְרֵי אֶחָד, וְלֹא נִמְצָא בָּהֶם פִּירוּד.
אוֹתָם שֶׁלֹּא נִמְצָאִים בְּנֵי אֵמוּנָה וְלֹא לּוֹמְדִים תּוֹרָה
לְשִׁמְחָה, שְׂמִים אֶת הָאֵמוּנָה בְּפִירוּד. וְהוּ שֶׁפְּתוּב

וַיִּשְׂאֵהוּ בַמּוֹט בַּשָּׁנִים, בְּפִרּוֹד. מִהוּ בַמּוֹט? כִּמּוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכא) אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רִגְלָהּ. וּמִן הָרַמְנִים
 וּמִן הַתַּיֲאֲנִים, הַכֹּל שָׁוִים לְדַבָּרִים אֵלֶּה לְצַד אַחַר,
 לְצַד הַמִּינִים, לְצַד הַפִּרּוֹד.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ. וַיֵּשְׁבוּ, שָׁבִים
 לְצַד הָרַע וְשָׁבִים מִדֶּרֶךְ הָאֱמֶת. אוֹמְרִים, מָה
 אֲכַפֵּת לָנוּ? עַד הַיּוֹם לֹא רָאִינוּ טוֹב לְעוֹלָם. עֲמַלְנוּ
 בָּהּ, חֲבִית רִיק, יֵשְׁבֵנוּ בְּקִלּוֹן בָּעַם, וּלְאוֹתוֹ עוֹלָם
 מִי יִזְכֶּה וּמִי יִפְנֶם לְתוֹכוֹ? טוֹב לָנוּ שְׁלֹא מָרַחְנוּ
 כָּל זֶה. וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו', הֲרֵי עֲמַלְנוּ וְעִנֵּפְנוּ
 בְּשִׁבִיל לְדַעַת חֵלֶק אוֹתוֹ עוֹלָם. וְגַם זָבַת חֶלֶב
 וּדְבַשׁ הִיא, טוֹב הוּא אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן, כִּמּוֹ
 שֶׁיִּדְעֵנוּ בַתּוֹרָה, אֲבָל מִי יִכּוֹל לְזַבּוֹת בּוֹ?

אָפֶם כִּי עַז הָעַם, תִּקְוֶה הוּא, שְׁלֹא יִחְשִׁיב כָּל
 הָעוֹלָם כְּלָל, מִשּׁוֹם שְׁיִהְיֶה לוֹ עֵשֶׂר רַב
 לְהַשְׁתַּדֵּל בּוֹ, מִי הוּא שְׂיִזְכֶּה בָּהּ? וַדַּאי אָפֶם כִּי
 עַז הָעַם הֵיטֵב בְּאָרֶץ. מִי שָׂרוּצָה לְזַבּוֹת בָּהּ, צָרִיךְ
 לְהִיזוֹת חֲזֵק בְּעֵשֶׂר, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח) וְעֵשֶׂר

יַעֲנֶה עֲזוֹת. וְהָעָרִים גְּדֹלֹת בְּצִרּוֹת, בְּפִתִּים מְלֵאִים
 כָּל טוֹב שְׁלֵא יִחְסְרוּ מִהַכֹּל. וְעַם כָּל זֶה, וְגַם יְלָדֵי
 הָעֵנֶק רָאִינוּ שָׁם, צָרִיף גּוֹף חֹזֵק, גְּבוּר פְּאֵרִי. (שְׁנַמְצָא
 שָׁם תָּמִיד) מִשּׁוֹם שֶׁהִיא מִתְשַׁפֵּת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם
 לְהִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתוֹ אֶסוּר וְהִתֵּר, טָמֵא וְטָהוֹר, כָּשֵׁר
 וְכַסּוּל. מִי יִכּוֹל לְזַכּוֹת בָּהּ?

וְעוֹד, עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. אִם יֹאמֵר אָדָם
 שְׂאֵפְלוֹ שִׁיזֻכָּה לְכֹל זֶה, עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ
 הַנֶּגֶב, הֲרִי יֵצֵר הָרַע, הַקְּטִיגוֹר, מְקַטְרֵג עַל הָאָדָם,
 שְׁנַמְצָא תָּמִיד בַּגּוֹף. וְהִחֲתִי וְהֵאֲמַרִי וְגו', כַּמָּה
 מְקַטְרֵגִים נִמְצְאוּ שָׁם, (כְּדִי) שְׁלֵא יִכּוֹל הָאָדָם
 לְהַכְפִּיֵם לְאוֹתוֹ עוֹלָם כָּלֵל, מִי יִזְכָּה בּוֹ וּמִי יִכְפֹּם
 לְתוֹכּוֹ? בְּדַבְּרִים הֵלְלוּ (כַּמְדַּבֵּר לֵב) וַיֵּצִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהוֹצִיאוּ שָׁם רַע עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמַר וַיֵּצִיאוּ דַבַּת הָאֶרֶץ.

אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה מָה אוֹמְרִים? אִם חָפִץ בָּנוּ
 ה' [וְגו'] וּנְתַנָּה לָנוּ. כִּיּוֹן שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל אָדָם
 בְּרִצּוֹן חֵלֶב לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, לֹא צָרִיף

מִמֶּנּוּ אֵלֶּא הַלֵּב, וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתוֹ רִשׁוֹם קְרוֹשׁ,
שְׁכֵתוֹב (ישעיה ס) וְעִמְדָּה בָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ.

אַבְל, (דף קס ע"ב) אַךְ בַּה' אֵל תִּמְרְדוּ. צְרִיךְ שְׁלֵא
תִּמְרְדוּ בַתּוֹרָה, שְׁתַּתּוֹרָה לֹא צְרִיכָה עֲשׂוֹר
וְלֹא כְּלֵי כֶסֶף וְזָהָב. וְאַתֶּם אֵל תִּירְאוּ אֶת עַם
הָאֶרֶץ, שְׁתַּרְי גּוֹף שָׁבוֹר, אִם יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
יִמְצֵא רְפוּאָה בְּכָל. זְהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי ג) רְפֹאוֹת
תַּהִי לְשִׁרְךָ וְשִׁקּוּי לְעֲצָמוֹתֶיךָ. וְכֵתוֹב (שם ד) וְלִכְל
בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא. וְכָל אוֹתָם מִקְטָרְגִים מִכְרִיזִים
וְאוֹמְרִים: פִּנּוּ מְקוֹם לְפִלוֹנֵי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ!

בְּגִלְלָה זֶה אֵל תִּירְאוּ, כִּי לַחֲמִנּוּ הֵם. הֵם בְּעֲצָמָם
מְזַמְנִים מְזוֹנוֹת בְּכָל יוֹם לְכָל אוֹתָם
שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מלכים א י"ז) וְאַת
הָעַרְבִים צְוִיתִי לְכַלְכְּלָךְ, וְכֵתוֹב (שם) וְהָעוֹרְבִים
מִבֵּיָאִים לוֹ לָחֶם וּבָשָׂר. סָר צֵלָם מֵעֲלֵיהֶם. מֵהוּ
צֵלָם? זֶה תִּקְוָה תִּדְיִן תִּקְוָשָׁה. מָה הַטַּעַם סָר? מִשׁוֹם
שֶׁה' אֶתְנֵנוּ אֵל תִּירְאֵם. הַכֹּל זֶה בְּגִלְלָה הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרִי

חֶלֶק אוֹתָם שְׁמֵשֶׁת־לַיִם בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׁהָרִי
מִתְקַשְּׂרִים בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמַּשׁ, וְנִקְרָאִים
אֲחִים וְרֵעִים. וְהוּא שְׂפָתוֹב (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחֵי וְרֵעֵי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

וַיָּבֵאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוּל וְגו'. רַבִּי אֲבָא אָמַר, כָּרְתוּ
אוֹתוֹ אֲשַׁכּוּל, בָּאוּ לְהַרְיִמוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ
לְקַחְתּוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ כָּלֵב וַיַּהֲוִשֵׁעַ וּלְקַחוֹהוּ
וַהֲעֵלוֹהוּ, וְעָלָה עַל יָדָם. וְהוּא שְׂפָתוֹב וַיִּשְׁאַחֵהוּ בְּמוֹט
בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים, בְּאוֹתָם שָׁנִים יְחִידִים. וְמוֹרָה מָה
רָצוּ? אֵלֶּא אֲשַׁכּוּל הָיָה תְלוּי בָהּ, וּבְעוֹד שְׁתָּיָה
מִחֲבָר בְּמִקּוּמוֹ, נִקְרָא וְמוֹרָה. אַחַר כֵּן קָרְאוּ מוֹט,
שְׂפָתוֹב וַיִּשְׁאַחֵהוּ בְּמוֹט, אוֹתוֹ הַנּוֹדֵעַ, אוֹתוֹ
שְׂפָרְתוֹ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יַהֲוִשֵׁעַ וְכָלֵב שֶׁהֵם רְאוּיִם לְהַכְנִים
לְאַרְצָן וְלַהֲיוֹת לָהֶם בָּהּ חֶלֶק וְנִחְלָה. עַד
שָׁבְאוּ, נִמְלְכוּ עֲלֵיהֶם כָּלָם. עָמַד כָּלֵב בְּפָרִי, אָמַר:
פָּרִי פָרִי, אִם בְּגִלְגָּלָה אָנּוּ נִתְרַגְּלִים, מָה אָנּוּ בְּחִלְקוֹךָ?
מִיָּד עֲשֵׂה עֲצָמוֹ קַל וְנִתֵּן לָהֶם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא נָתַנּוּ לְאַחֲרִים, שְׁהָרִי
 כָּתוּב וַיִּשְׁאַתּוּ בַמּוֹט, וְכָתוּב בְּשָׁנִים,
 וּבְכָלֶם לֹא הָיוּ שָׁנִים כְּמוֹתֶם. וּמִכָּאן לְמַד
 יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרַי כָּן, שְׁכָתוּב (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּן מִן הַשְּׂפִימִים שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וּשְׁנַיִם
 אֵלֶּה הָרִי פִּרְשׁוּהָ תַקְדָּמוֹנִים. וּכְשֶׁהֲנִיעוּ אֶל
 יִשְׂרָאֵל, נָתַנּוּ לָהֶם, וְהֵם נִשְׁאַרוּ וְעָשׂוּ עֲצָמָם
 בְּשִׁירִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּשֶׁהָיוּ מַנְיָעִים לְאוֹתָם עֲנָקִים,
 הָיוּ שָׁמַיִם אוֹתוֹ מִטָּה שֶׁל מֹשֶׁה לְפָנֵיהֶם,
 וּנְצָלוּ. וּמַנְיָן לָנוּ שְׁאוֹתוֹ מִטָּה נָתַן לָהֶם? זֶהוּ
 שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עָלוּ זֶה בַּנֶּגֶב. כָּתוּב כָּאֵן עָלוּ
 זֶה, וְכָתוּב שָׁם (שמות ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו', וּבְגִלְלוּ
 נְצָלוּ. שָׁאֵם תֹּאמַר שְׁהָעֲנָקִים הִלְלוּ עֲזָבוּ אוֹתָם?
 אֵלֶּה בָּאוּ לְקַחְתָּם, וְהָיוּ שָׁמַיִם מוֹלָם אוֹתוֹ מִטָּה,
 וּנְצָלוּ (ובדקיים) מִלְּפָנֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִסֵּרְתָּ
 שָׁם תִּקְדוּשׁ מִסֵּר לָהֶם מֹשֶׁה, וּבְגִלְלוּ נְצָלוּ מֵהֶם.

רַבִּי תִּיַּא אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת נִקְרְאוּ: נְפִילִים,
 עֲנָקִים, רְפָאִים. וְכֻלָּם הֵאָרִיכוּ יָמִים. נְפִילִים
 נִקְרְאוּ בַּתְּחִלָּה. אַחֲרַיִךְ כָּד כָּשֶׁהֲתַחֲבְרוּ בְּכַנּוֹת בְּנֵי
 הָאָדָם וְהוֹלִידוּ מֵהֶם, נִקְרְאוּ עֲנָקִים. אַחֲרַיִךְ שָׁחִיו
 הוֹלְכִים וּמְשׁוּמְטִים בְּעוֹלָם תָּזַח וּמִתְרַפִּים מֵאוֹתוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, נִקְרְאוּ רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (אִיּוֹב כו) הָרְפָאִים
 יְחוּלְלוּ, (דברים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אֵיפֹה הֵם
 בְּעֲנָקִים. אָמַר לוֹ, כָּד הוּא, מִשּׁוֹם שְׁעֲנָקִים כָּאוֹ
 מְצַד זֶה וּמְצַד זֶה וְהִתְחַזְּקוּ יוֹתֵר בְּאֶרֶץ. כְּמוֹ זֶה
 רְפָאִים, וּמֵהֶם יֵצְאוּ, וְהָיוּ מֵאָרִיכִים יָמִים.
 וּבְשִׁנְיָתָם, נִחְלָשׁ חֲצֵי גוּף, וְחֲצֵי עוֹמֵד. כִּיּוֹן
 שְׁחֲצֵי הַגּוּף הָיָה מֵת, הָיוּ לוֹקָחִים עֹשֶׂב מֵעֲשָׂבֵי
 הַשָּׂדֶה וְזוֹרְקִים לְפִיָּהֶם וּמֵתִים. וּמִשּׁוֹם שֶׁהֵם רָצוּ
 לְהַרְגֵי עֲצָמָם, נִקְרְאוּ רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 זוֹרְקִים עֲצָמָם לַיָּם הַגָּדוֹל, וְמוֹבְעִים וּמֵתִים. זֶהוּ
 שְׁכַתּוֹב הָרְפָאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנִיָּהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֶלְמֵלֵא הָיוּ נִכְנְסִים יִשְׂרָאֵל
 לָאָרֶץ בְּסִימָן (בְּאִמְנוֹת) (דף קסא ע"א) לְשׁוֹן הָרַע, לֹא
 הָיָה הָעוֹלָם עוֹמֵד אֲפֹלוּ רָנַע אַחֲרָי. מִי אֲמַן שֶׁל
 לְשׁוֹן הָרַע? הַנְּחָשׁ. וְסוּד הַדָּבָר - מִשְׁבָּא הַנְּחָשׁ עַל
 חֲנוּה הַטִּיל בָּהּ זַחְמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל הַכֹּל
 מוֹחֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט לְלְשׁוֹן הָרַע, מִשׁוּם
 שְׁפָתַיִב (תהלים יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ
 אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ.

בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה עָשָׂה אוֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע; נִזְרַע עַל
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁלֹא יִכְנְסוּ לָאָרֶץ, וּמֵתוּ אֵלֶּה
 שְׁאֲמְרוּ, וְנִגְזְרָה בְּכֵיף לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. (כֹּל שֶׁבֶן בָּאן שְׁהוּצִיא
 לְשׁוֹן הָרַע עַל הַכֹּל) כְּבִיכּוֹל בִּיּוֹן שְׁהוּצִיאָו עַל הָאָרֶץ
 הַקְּדוֹשָׁה, כְּבֵאלוֹ הוּצִיאָו עֲלָיו. בְּגִלְלַל זֶה קִנְיָא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל זֶה, (כְּלוֹמַר קִנְיָא לְשִׁמּוֹ) וְעִמְדוֹ
 יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם לְהַשְׁמֵד מִהָעוֹלָם אֶלְמֵלֵא תִפְלֵת
 מִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, מַה שׁוֹנָה
 כָּאן וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא כְּתוּב וַיִּגִּידוּ אוֹ

וַיֹּאמְרוּ? אֵלֶּיךָ כָּל אֶחָד מִלְּמַד דְּבַר לְבָדוֹ. וַיִּגִּידוּ -
בְּכָל מְקוֹם רָמְזוּ הוּא רֹמְזוּ בְּחֻכְמָה, וַתְּרִי נִתְּפָאֵר.
וַיֹּאמֶר - אֲמִירָה בְּעֵלְמָא. וַיֹּאמְרוּ - הֲרַחֲוֵר הֲלֵב.
וַיֹּאמְרוּ - פְּקֻדָּה. וַתְּרִי בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.
וַיִּסְפְּרוּ - פִּירוּשׁ הַדְּבָר בְּכָל מְקוֹם.

בְּאַרְנוּ אֵל הָאֲרִי. הֲלֵכְנוּ הִיָּה צָרִיךְ לוֹ לְהִיזָת!
אֵלֶּיךָ בְּאַרְנוּ, נִכְנְסָנוּ לְשָׁם לְאוֹתָהּ אֲרִי
שְׁהִייתָ מִשְׁבַּחָה בְּכָל יוֹם וְהִייתָ אוֹמֵר שְׁאִין
בְּמוֹתָהּ, וְגַם זָבַת חֲלָב וּדְבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
מִי שְׂרוּצָה לוֹמֵר כְּזָב, אוֹמֵר דְּבַר אֶמֶת בְּהַתְּחִלָּה,
כִּי שְׂאִימִינוּ לוֹ כְּזָבִיו.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, (אֵלֶּיךָ) כִּי אָמְרוּ: נִכְנְסָנוּ לְאוֹתָהּ
אֲרִי שְׁהִייתָ מִשְׁבַּחָה כָּל יוֹם וְאִמְרַתָּ שְׁאִין
בְּמוֹתָהּ, (וְגַם זָבַת חֲלָב וּדְבַשׁ הִיא), וְתִרְמַתָּ שְׁבַחָה עַל הַכֹּל -
וְלֹא כֹה, שְׁתְּרִי זֶה פְּרִיָּה, אֲשֶׁכּוּל אֶחָד מֵאוֹתָם
קִטְנִים קִטְפוּ. אָמְרוּ: אִם לָזֶה הוֹרִישׁ הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ
הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְסָבְלוּ כָּל אוֹתָן צָרוֹת וְעֵינִפוֹת,

הָרִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יֵשׁ אֲשֶׁכּוּלוֹת וּפְרוֹת הָאֶרֶץ
 יוֹתֵר, עַל אֶחָד שָׁנִים.

אָפֶם כִּי עִז הָעַם. דָּרַךְ הָעוֹלָם שְׂאוֹתֶם גְּבוּרִים
 עוֹזְרֵי הַקָּרֵב יוֹשְׁבֵי בְּחוּץ לְשֹׁמֵר הַדְּרָכִים,
 וְכֹאן אָפְלוּ אוֹתֶם בְּנֵי הָעִיר תִּקְיָפִים גְּבוּרִים.
 וְהָעָרִים בְּצִרוֹת, שְׂאֵפְלוּ כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם יתְכַנְּסוּ
 עֲלֵיהֶם, לֹא יַעֲשׂוּ בָהֶם פְּנֵם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל
 מֶה שְׂאֵמְרוּ, בְּלָשׁוֹן הָרַע אָמְרוּ, וְהִקְשָׁה מִהַכֹּל -
 שְׂכַתוֹב עַמְלָק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּנֹב. לָבֵן אָדָם שְׂנֵשְׁכוּ
 נְחָשׁ, בְּשָׂרוֹצִים לְהַפְחִיד אוֹתוֹ, אוֹמְרִים: הִנֵּה נְחָשׁ
 כָּאן.

רַבִּי אַבְנָא אָמַר, וְדַאי זֶה קָשָׁה מִכָּל מֶה שְׂאֵמְרוּ,
 כְּלוּמַר, אוֹתוֹ שְׂעוּרָה קָרֵב בְּכָל הָרִי כָּאן
 זְמִין. וּבְאִיזָה מְקוּם? בְּאֶרֶץ הַנְּנֹב, שְׂחֵרִי הוּא
 הַמְקוּם לְהַכְּנִס בּוֹ. מִיָּד - וְתֵשֵׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ
 אֶת קוֹלָם. קָבְעוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת, לְעוֹלָמִים, בְּאוֹתוֹ
 לְיִלָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲצָה לָקַחוּ עַל הַכֹּל לְהוֹצִיא שֵׁם
 רַע. מַה זֶה עַל הַכֹּל? עַל הָאָרֶץ וְעַל הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל הָאָרֶץ בְּסֵדֶר, עַל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִנֵּינָן? אָמַר לוֹ, מִמִּשְׁמַע שְׁפָתוֹב
 אָפֶס כִּי עֵז הָעַם. מִי יָכוֹל לָהֶם? כִּי עֵז הָעַם דּוֹקָא.
 וּכְתוּב עֲמֹלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, וְאִזּוּ נִרְמוּ כָּל זֶה,
 כְּמוֹ שְׁנֵת־פֶּאֶר. וְרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁמִידֵם
 מִהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם
 לוֹיֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עֲמַד בְּפָרֶץ לְפָנָיו וְגו'.

וְעַתָּה יִגְדֹּל נָא פֶתַח ה'. רַבִּי אֶחָא וְרַבִּי יוֹסֵי
 אָמְרוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּים עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁתַּקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה בָהֶם וְהַתְּפִנָּה בָהֶם וְהַתְּפִאָר בָּהֶם, שְׁחַרֵי
 הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתַּדְּלוּ
 בַּתּוֹרָה, מִשּׁוֹם שְׁאֶחָד בְּאֶחָד הִתְקַשְּׁרוּ, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְמֹשֶׁה בְּעוֹלָם תְּזַהֵה הֵם קִיּוּמוֹ, וְקִיּוּם שֶׁל כָּל
 שְׂאָר הָעַמִּים. אֵימָתִי? בְּזִמְן שְׁעוֹשִׂים רְצוֹן
 רַבּוֹנָם.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁפְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָדָם
 בְּעוֹלָם, הַתְּקִינֵנוּ בְּרִגְמָה עֲלֵינוּהָ (מִבְּבִרְתּוֹ), וְנִתַּן
 לוֹ כַחוֹ וְתִקְפוֹ בְּאַמְצֵעַ הַגּוֹף, שֵׁשׁ שׁוֹרֵה הַלֵּב,
 שֶׁהוּא חֲזֹק (וּמְזִיז) כָּל הַגּוֹף וּמִשָּׁם נִזְזֵן כָּל הַגּוֹף.
 (וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים שֶׁבְּגוֹף מִשָּׁם נִזְזֵנוּ) וְתִרֵי הַלֵּב אַחֲזוּ
 (דף קסא ע"ב)
 וּמִתְחִזֵּק בְּמָקוֹם עֲלִיזֵן שְׁלִמְעָלָה (וְאַחֲזוּ בוֹ), שֶׁהוּא
 מִתְּהַרְאֵשׁ שֶׁשׁוֹרֵה לְמַעְלָה, וְזֶה נִקְשָׁר בְּזֶה.

וּבְצוּרָה זֶה הַתְּקִינֵן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם
 וְעָשָׂה (אוֹתוֹ) גּוֹף אֶחָד, וְהַתְּקִינֵן אֵיבָרֵי
 הַגּוֹף סְבִיב הַלֵּב, וְהַלֵּב שׁוֹרֵה בְּאַמְצֵעַ כָּל הַגּוֹף.
 וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים נִזְזֵנִים מֵאוֹתוֹ לֵב, שֶׁהוּא חֲזֹק
 הַכֹּל, וְהַכֹּל בּוֹ תְלוּיִים. וְאוֹתוֹ לֵב נִקְשָׁר וְנִאָּחַז
 בְּמִתְחִזֵּק עֲלִיזֵן שֶׁשׁוֹרֵה לְמַעְלָה.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁפְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם,
 הַשָּׂרָה (פִּדְרָה) אֶת יָם הָאוֹקְיָנוֹס סְבִיב יִשׁוּב כָּל
 הָעוֹלָם, וְיִשׁוּב כָּל שְׁבָעִים הָאֲמוֹת כָּלָם סְבִיב
 לִירוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם שׁוֹרֵה בְּאַמְצֵעַ כָּל הַיִּשׁוּב,
 וְהִיא מְסוּבָּבֶת לְהַר הַפִּיִת, וְהַר הַפִּיִת סְבִיב עֲזָרוֹת

ישראל, ואותן עזרות סוכבות ללשכת הגזית,
 וששם יושבים סנהדרין גדולה. ושנינו שאין ישיבה
 בעזרה, אלא למלכי בית דוד לבדם.

ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית
 האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית
 קדש הקדשים, וששם שורה השכינה וכפרת
 וכרוכים וארון. וכאן הוא הלב של כל הארץ
 והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב,
 שיהם איברי הגוף. ולב זה נזון ממח הראש ונאחז
 זה בזה. זהו שכתוב (שמות טו) מכון לשבתך פעלת
 ה'. כמו זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך
 העליון, בסוד נכבד נסתר.

הים העליון כנגד זה. שיש ים למעלה מן הים,
 וים מן ים. בא וראה, נהר דינור סוכב
 לבמה מרפבות. כנגדו שבעים צדדים תקוקים
 משבע דלקות, והם סוכבים לאותם שמשים
 שלתוכם. ואלה סוכבים לארבע מרפבות, ואלו
 סוכבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.

וְלַמִּדְנֹה, שָׁם עֲזָרוֹת לְפָנִים מֵעֲזָרוֹת. וְאִין יִשְׁיֵבָה
 בְּעֲזָרָה שָׁל שָׁם, אֵלָא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד
 לְבָדָם, וְשָׁם נִמְצְאִים וַיּוֹשְׁבִים. וְסִנְהֶדְרִין גְּדוּלָה
 נִמְצְאִים שָׁם בְּלִשְׁכַּת הַנְּזוּת, וְאוֹתוֹ בֵּית דִּין
 עֲלֵיהֶם, שְׁמִשְׁמִשׁ לְמָקוֹם שְׁמִשְׁמִשׁ. וְהַדִּין נִתֵּן מִשָּׁם
 לְקַדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, עַד שְׁמַנְיַע לְמָקוֹם שְׁנִקְרָא קַדְשׁ
 הַקְּדָשִׁים שָׁבוּ הַכֹּל, וְשָׁם הֵלֵב שׁוֹרָה, וְזֶה נְזוּן מִמַּחַ
 הָעֲלִיּוֹן, וְנִיחָזוּ זֶה בְּזֶה.

כְּמוֹ זֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהוּא בְּסוּד מְלֶךְ הָעֲלִיּוֹן,
 בְּסוּד נִכְבָּד סְתוּם, עַד שְׁנִמְצָא, שְׁהַכֹּל נְזוּן
 מִמַּחַ עֲלִיּוֹן סְתוּם שָׁל הַכֹּל. וּכְשֵׁיִסְתַּכְלוּ עַל
 הַדְּבָרִים, הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשִׁמְאִיר הָעֵתִיק הַסְּתוּם בְּמַחַ, וְהַמַּחַ
 מֵאִיר לְלֵב, בְּדָרְךְ נַעַם ה'. וְהַרִי בְּאַרְנֹה, וְזֶהוּ
 כַּח ה'. אוֹתוֹ כַּח שְׁבֵא מִהָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ, סְתוּם כָּל
 הַסְּתוּמִים, יִגְדֵל נָא, שְׁיִתְרַבֵּה וַיִּגְדֵל לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה וַיִּשְׁפַּע וַיִּמְשֹׁךְ לְמַטָּה. בְּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ, כְּמוֹ
 שְׁפַרְשׁוּתָה. לֵאמֹר, לְלַמֵּד מִכָּאן לְכֹל הַדּוֹרוֹת

האחרונים לעולם ולעולמי עולמים. לאמר, לומר
לזה בשעת צרה, לומר זה בשעת רוחה. ומה
הוא? ה' ארך אפים וגו', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים.

אמר רבי יצחק, אמת למה עולה מכאן? אמר
רבי תיבא, הם גרמו שעלה מכאן, שהרי
בשקר דברו עצמם. באותה מדה שאדם מודד, בה
מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו, שלא יכל
משה לאמרם, משום שהם גרמו. סלחתי בדברך,
בדברך ממש, וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְהָרִי
נִתְבָּאֵר.

זה עם זה, מה שלא יכלו לדבר מקדם זה. יצאו
מאותו פתח, וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו
זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות
כאן, וראי נפגם לעולם הבא. ישבו. שנה נפלה
עליהם ונרדמו. (דף קסב ע"א) בין כך בא אותו ממנה
והעירם. אמר להם, קומו צאו לתוך פרידם
שפחויץ. יצאו. ראו אותם בעלי מקרא שהיו
אומרים באותו פסוק, במדבר הזה יתמו - הרי

בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא. וְשֵׁם יָמְתוּ - הֲרִי בְּמָקוֹם אַחֵר
לֹא. וְזֶה בְּנוֹפִים, אֲבָל בְּנִשְׁמוֹת לֹא כִּמוֹ בְּנֵי הַגֶּן.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ מְמַנֶּה, צֵאוּ. יֵצְאוּ עִמּוֹ. אָמַר
לָהֶם, שְׁמַעְתֶּם דְּבַר לְתוֹךְ אוֹתָהּ הַדְּרָגָה?
אָמְרוּ, שְׁמַעְנוּ, שְׁחֲרֵי קוֹל אֶחָד הָיָה אוֹמֵר: מִי
שָׁפֵסֵק - יִפְסֵק, וּמִי שָׁקֵצֵר - יִתְקַצֵּר. מִי שָׁקֵצֵר -
יִתְאַרְךָ. אָמַר לָהֶם, יִדְעֶתֶם מַה זֶה? אָמְרוּ, לֹא.
אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם אוֹתוֹ נֶשֶׁר גָּדוֹל וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק
שְׁמֵלֵקֵט עֹשֵׂשִׁים? זֶה הָיָה רַבִּי אֵילָאִי מִנְּצִיבִין, הוּא
וּבְנֵו, וְהַגִּיעַ לְכָאן, וְרָאָה הוּא וּבְנֵו הַתִּינּוֹק מְעַרְהָ
זוֹ. בִּיּוֹן שְׁנִכְנְסוּ לְתוֹךְ הַחֲשָׁה, לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל,
וּמְתוּ.

וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק בְּנֵו עוֹמֵד כָּל יוֹם לְפָנָי בְּצִלְאֵל
בְּשַׁעָה שְׁיֹרֵד מִתְּיָשִׁיבָה הָעֲלִיוֹנָה, וְאוֹמֵר
לְפָנָיו שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, עַד שֶׁלֹּא יִפְתַּח בְּצִלְאֵל
בְּסוּדוֹת סְתוּמִים שֶׁל הַחֲכָמָה, שְׁכָל דְּבָרָיו סוּדוֹת
סְתוּמִים הֵם, (ישעיה סד) שְׁעִין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
זוֹלָתָךְ. (מי) זֶה שְׁאָמַר מִי שְׁפֵסֵק יִפְסֵק. מִי שְׁפֹסֵק

דְּבָרֵי תוֹרָה עַל דְּבָרִים בְּטָלִים, יִפְסְקוּ חַיֵּינוּ
מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְדִינוּ עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מִי שֶׁקָּצַר
יִתְקַצֵּר - מִי שֶׁקָּצַר אֲמֵן וְלֹא מֵאֲרִיךְ בּוֹ תוֹךְ
מְנוּחָה, יִתְקַצֵּר מִחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. מִי שֶׁקָּצַר
יִתְאָרֵךְ - מִי שֶׁאָמַר אֶחָד, צָרִיךְ לְחַטֵּף אֶל"ף
וְלִקְצוֹר קְרִיאָתָהּ, וְלֹא יַעֲכַב בְּאוֹת הַזֹּאת כָּלֵל. מִי
שֶׁעָשָׂה בֵּן, יִתְאָרְכוּ חַיָּיו.

אָמְרוּ לוֹ, עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם, וְאֶחָד הַשְּׁתֵּיתָם
בָּהֶם, וְהֵם שְׁלֹשָׁה. וּכְשֶׁחִיו שְׁלֹשָׁה, הֵם
אֶחָד. אָמַר לָהֶם, אֵלֶּה שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם ה' ה'. אֵלֵהֵינוּ הַשְּׁתֵּיתָם בָּהֶם, וְהוּא
חוֹתֵם הַטְּבַעַת, אֱמֶת. וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִים בְּאֶחָד, הֵם
אֶחָד בְּיַחַד אֶחָד.

עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם, וְאֶחָד חֵזֵק. כְּשֶׁשׁוֹלֵט, טָם
עַל כַּנְּפֵי הָרוּחַ וְשָׁט בְּמֵאֲתָיִם אֵלָּה, וְנִסְתָּר.
אָמַר לָהֶם, אֵלֵינוּ שְׁנֵי כְּרוּבִים שְׁתֵּיהֶם רוֹכְבֵי בָהֶם
תְּקַדּוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. וּמִיּוֹם שֶׁנִּגְנְנוּ יוֹסֵף מֵאֲחִיו, נִגְנְנוּ
הוּא (אֶחָד), וְנִשְׁאַר אֶחָד אֵצֶל בְּנֵי־מִין. וְהוּא שְׁכַתוֹב

(תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעַף וַיֵּרָא עַל כַּנְּפֵי רוּחַ.
וּנְגִנּוּ בְּמֵאֲתִים אֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְנִסְתַּר אוֹתוֹ שְׂרוּכֵב
עָלָיו, שָׁהֵם מְאֲתִים אֶלֶף גְּנֹזִים, הֵם שָׁלוֹ כְּרוּךְ הוּא.

יָצְאוּ מִכָּאן, אֲשֶׁר־יָכֵם. יָצְאוּ. נָתַן לָהֶם אוֹתוֹ מִמְּנָה
שׁוֹשְׁנָה (אֲחֶרֶת) אַחַת וַיָּצְאוּ. כְּשֵׁי־יָצְאוּ, נִסְתַּם פִּי
הַמְּעַרָה וְלֹא נִרְאָה כָּלֵל. רָאוּ אוֹתוֹ נֶשֶׁר שְׁחִיָּה
יֹרֵד מֵאוֹתוֹ עֵץ וְנִכְנְסוּ לַמְּעַרָה אַחֶרֶת. הִרְיָחוּ הֵם
בְּאוֹתָהּ שׁוֹשְׁנָה וְנִכְנְסוּ לָשֵׁם, מָצְאוּ אוֹתוֹ נֶשֶׁר עַל
פִּי הַמְּעַרָה. אָמַר לָהֶם, הַכְּנִסוּ צְדִיקֵי אֱמֶת חֲבֵרִים,
שְׁחִירֵי לֹא רָאִיתִי שִׁמְחַת הַחֲבֵרוֹתָא מִיּוֹם שָׂאֲנִי
כָּאן, אֶלֶּא בָכֶם.

נִכְנְסוּ. הִגִּיעוּ לְפִרְדֵּם אַחַר, וְאוֹתוֹ נֶשֶׁר עָמָהֶם.
כְּשֵׁה־הִגִּיעוּ לְאוֹתָם לְבַעֲלֵי מִשְׁנָה, חִזַּר אוֹתוֹ
נֶשֶׁר בְּדַמּוֹת אָדָם כְּלָבוֹשׁ נִכְבָּד מֵאִיר כְּמוֹתָם,
וַיֵּשֶׁב אִתָּם כְּאַחֵד. אָמַר לְאוֹתָם שְׁיוֹשְׁבִים, תָּנוּ
כְּבוֹד לְבַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שְׂפָאוּ לְכָאן, שְׁחִירֵי רְבוּנָם
הִרְאָה לָהֶם גְּפִלְאוֹת גְּדוּלוֹת כָּאן. אָמַר אַחֵד מֵהֶם,
יֵשׁ בָּכֶם סִימָן? אָמְרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים

והריחו בהם. אמרו, שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת. אחזו בהם וישבו. באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.

חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, (שם פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון בלכם. אני אמרתי, בשעה שהקדמתם עשייה לשמיעה, שהרי אלהים אתם וגו'. כיון שנמשכתם אחר יצר הרע - אינן כאדם תמותו וגו'. מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר בדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעבל בתוכו.

אמר אותו זקן שעליהם, גם כך כתוב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מה זה פגריכם? זה יצר הרע, כולל זכר ונקבה. חסרונות שיש בכם, שייצר הרע יורד תמיד לחסרון, ולא עולה. בקדש מעלים ולא מורידים. בפמאה מורידים תמיד ולא מעלים. ועל זה נקראו פגריכם, חסרונותיכם, כמו

שָׁנָאֵמַר (שמואל-א ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ מֵעֵבֶר אֶת [ה]נְחַל
 וְנֹו'. סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ, שְׂפָתוֹב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ.
 וְעַל כֵּן, בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְּמוּ אוֹתָם פְּגָרִים וְשָׁם
 יָמוּתוּ, מִשּׁוּם שְׂרָצוֹן הַקְּדוֹשׁ פָּרוּף הוּא לְהַשְׂמִיד
 אוֹתָם פְּגָרִים מִהָעוֹלָם לְעוֹלָם. (דף קסב ע"ב)

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָא, צְדִיקֵי אֶמֶת, הִכְנָסוּ וּרְאוּ,
 שְׁתֵּרֵי רִשּׁוֹת נִמְסָרָה לָכֶם לְהַכְנִס עַד אוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׂפָרְכַת פְּרוּסָה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקְכֶם. קָמוּ וְנִכְנָסוּ
 לְתוֹךְ מְקוֹם אֶחָד, וְהָיוּ שָׁם בְּעֲלֵי אַנְדָּה, וּפְנִיָהֶם
 מְאִירִים כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. אָמְרוּ, מִי אֵלֶּהָ? אָמַר לָהֶם,
 אֵלֶּה בְּעֲלֵי אַנְדָּה, וְרוֹאִים בְּכָל יוֹם אוֹר הַתּוֹרָה
 כְּרֵאוּ. עֲמְדוּ וְשִׁמְעוּ כִּמְה דְבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה,
 וְלֹא נִתְּנָה לָהֶם רִשּׁוֹת לְהַכְנִס לְתוֹכָם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָא, הִכְנָסוּ לְמְקוֹם אֶחָד
 וְתִרְאוּ. נִכְנָסוּ לְתוֹךְ גִּנְזַח אַחֲרָת, וּרְאוּ גַם
 כֵּן כּוֹרִים קְבָרִים, וּמִיָּד מִתִּים, וְחוֹזְרִים חַיִּים
 בְּגוֹפּוֹת מְאִירִים קְדוֹשִׁים. אָמְרוּ לוֹ, מַה זֶּה? אָמַר
 לָהֶם, זֶה עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם, וּמִיָּד שִׁשׁוֹכְבִים,

מִתְעַכְּלֹת אוֹתָהּ זִהְמָה רָעָה שְׁקִבְלוּ בַתְּחִלָּה,
 וְעוֹמְדִים מִיָּד בְּגוֹפִים חֲדָשִׁים מְאִירִים, בְּאוֹתָם
 גּוֹפִים קְדוּשִׁים שְׁעֵמְדוּ עַל הַר סִינַי, כְּמוֹ שְׁאַתָּם
 רוֹאִים, עֵמְדוּ כֻלָּם עַל הַר סִינַי בְּגוֹפִים לֹא לְכַלּוֹךְ
 כְּלָל. כִּיּוֹן שְׁחִמְשִׁיכּוּ עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, תִּזְרוּ
 בְּגוֹפִים אַחֲרֵים שֶׁל גּוֹפִים רֵאשׁוֹנִים, גּוֹפִים נְכַרְיִים,
 זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵיִם
 מִהַר חוֹרֵב.

קוֹל הַתְּעוֹרֵר: לָכוּ הַתְּכַנְסוּ, הֲרֵי אֶהְיָאֵב עוֹמֵד
 עַל עֵמְדוֹ, וְכָל אוֹתָן קִתְּדָאוֹת עִמּוֹ. לְשַׁעֲה
 פְּרָחוּ כֻלָּם וְלֹא רָאוּ דָבָר. נִשְׁאַרוּ לְבַד תַּחַת
 אֵילָנוֹת הַגִּנָּה. רָאוּ פֶתַח אַחֵר, נִכְנְסוּ לְשָׁם, רָאוּ
 הֵיכָל אֶחָד, נִכְנְסוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. שְׁנֵי עֲלָמִים הָיוּ שָׁם.
 הֲרִימוּ עֵינֵיהֶם, וַרְאוּ מִשְׁכַּן אֶחָד מְרֻקָם בְּכָל מִינֵי
 צִיּוּרִים וּגְוָנִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעָלְיוּ פְרוּסָה פְּרִיסַת
 אוֹר נוֹצְצַת שְׁלֵא יְכוּלוֹת הָעֵינַיִם לְהַסְתִּיל. (וּכְפִי שְׁנֵי
 מִלִּין רָאוּ תוֹךְ אוֹתוֹ הַמִּשְׁכָּן עַד מְקוֹם פְּרִיסַת הַפְּרֻכַת שְׁלֵא רָאוּ) מִשָּׁם
 וַהֲלֹאָה לֹא רָאוּ כְלוּם.

הִרְבִּינוּ אֲזִנִּים, וְשָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה אוֹמֵר:
 בְּצִלְאֵל רִבִּיעִי הוּא לְאֹרֹת עֲלִיזִים.
 יוֹסֵף רִבִּיעִי הוּא תוֹךְ אֹרֹת אָדָם הָרֵאשׁוֹן. עָלֶיָּה
 שָׁלַח מֵעֵלָּה חֲכִיבַת הַכֹּל, עָלֶיָּה פָּתוּב (במדבר כח)
 וְנִסְכּוֹ רִבִּיעִית הַחֵיץ בַּקֶּדֶשׁ וְגו'. מִי שִׁיסְתַּכֵּל
 וַיִּרְאֶה, יִסְמְאוּ עֵינָיו. מִי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל, יִרְאֶה
 וַיִּפְתַּחוּ עֵינָיו. עֵץ שָׁלַח שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה, בְּשִׁמְתֹכּוֹפֶה,
 יִזְקֶה וַיַּעֲמֵד. אִם לֹא מִתְכּוֹפֶה, נֶחֱשׁ רַע יֵאָכֵל
 אוֹתוֹ. מִי שֶׁשִּׁמְכָנִים שְׁנֵי כְרוּבִים לְפָנָיו, רְצוֹנוֹ
 יַעֲשֶׂה. מִי שֶׁשִּׁמְעִין רְחוֹק מִרְצוֹנוֹ, קָרְבָן הַתִּינוֹק
 שָׁלֵם לְהַתְקַבֵּל. פָּסֵק אוֹתוֹ הַקּוֹל.

אָמְרוּ אוֹתָם שְׁנֵי עֲלָמִים, סִימָן יֵשׁ בְּכֶם? אָמְרוּ,
 הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים וְהַרְיִחוּ בָהֶם.
 אָמְרוּ, שָׁבוּ עַד שֶׁתִּשְׁמְעוּ שְׁנֵי דְבָרִים בְּסוּדוֹת
 עֲתִיקִים מִתּוֹךְ רְאִשֵׁי הַיְשִׁיבָה, וַיְהִי תָמִיד בְּסוּד
 בְּתוֹכְכֶם. אָמְרוּ, הֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ וְכֹל מֵה
 שֶׁרְאוּ, כָּתְבוּ. וּכְשֶׁהִנִּיעוּ לְכָאן, הָיָה פָּתוּב

(תהלים לט) אֲשַׁמְרָה דְרָכַי מִחַטּוֹא בְלִשׁוֹנִי. וְאֲנִי
שְׁאַלְתִּי לְאָבִי אֲבָא, כִּמָּה הָיוּ אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים?
וְאָמַר לִי, תִּיּוֹדָא בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים פָּנוּ עוֹלָמוֹת
וְהִתְחַרְבוּ עוֹלָמוֹת מִי שְׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

בֵּין שְׁשֻׁמְעוּ שְׁנֵי דְבָרִים אֱלֹהִי, אָמְרוּ אוֹתָם
תִּינּוּקוֹת, יָצְאוּ יָצְאוּ! אֵינן לָכֶם רְשׁוֹת יוֹתֵר
לְשִׁמְעֵ! הוֹצִיא אַחַד מֵהֶם תַּפּוּחַ אַחַד, וְנָתַן לָהֶם
וְאָמַר, הָרִיחוּ בָזָה, הָרִיחוּ בּוֹ. וַיֵּצְאוּ, וּמְכַל מַה
שָׁרְאוּ לֹא שָׁכְחוּ כְּלוּם. יָצְאוּ.

הָרִי מִמְּנָה אַחַר בָּא וְאָמַר לָהֶם, תְּחַרְבוּ, רַבִּי
אֵילָאִי שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם, חֲבוּ לִי פָּאן עַל פִּי
הַמְּעָרָה, וְהוּא יָבֵא וַיּוֹדִיעַ לָכֶם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים
שְׁלֹא יִדְעֶתֶם. שְׁהוּא תַבְּעַ מִתּוֹדָא (דף קסג ע"א) הִישִׁיבָה
שְׁיִהְיָה לוֹ רְשׁוֹת לְגַלוֹת לָכֶם דְּבָרִים. יָצְאוּ אֵתוּ
וְחֲבוּ עַל פִּי הַמְּעָרָה, וְהָיוּ מִחֲזוּרִים דְּבָרִים זֶה לָזֶה
מְכַל מַה שָׁרְאוּ וְלָמְדוּ שָׁם.

בֵּין כֹּד הָרִי רַבִּי אֵילָאִי בָּא מֵאִיר כְּשִׁמְשׁ. אָמַר
לוֹ, תוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁמַעְתָּ? אָמַר לָהֶם, בְּוֹדָאִי!

וְנָתַנּוּ לִי רְשׁוֹת לֹאמֹר לָכֶם דְּבָרִים. הִתְחַבְּרוּ
 בְּאַחַד עַל פִּי הַמַּעֲרָה וַיֵּשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם, צַדִּיקִים
 אַתֶּם, שָׂרְבוּנְכֶם הִרְאָה לָכֶם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא,
 וְהִרִי אֵין לָכֶם פֶּחַד וְאֵימָה. אָמְרוּ, וַדַּאי הִרִי
 נִשְׁפַּח מֵאַתָּנוּ דְּרָךְ בְּנֵי אָדָם, וְתַמִּיחָה הִיא עַל
 כָּל מַה שְּׂרָאִינוּ בְּחַר תְּזַח.

אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם הָרִים אֵלֶּה? כֵּלָם רְאִישֵׁי
 יְשִׁיבוֹת לָעָם הַזֶּה שְׂפַמְדָּבַר. וְזָכוּ כָּעֵת מַה
 שְׁלֹא זָכוּ כְּשִׁהוּ בְּחַיִּים. וְאֵלֶּה רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת, כֵּלָם
 בְּרִאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים מִתְּכַנְּסִים לְהַר
 אַחֲרָן חֲכִיז וּמִתְעוֹרְרִים אֵלָיו, וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ
 יְשִׁיבוֹתוֹ וּמִתְחַדְּשִׁים שָׁם בְּטַהַר הַטָּל הַקְּדוֹשׁ שְׂיִוְרַד
 עַל רֵאשׁוֹ, וְשֶׁמֶן מִשְׁחָה שְׂשׁוּפַע עָלָיו, וְעֵמוֹ
 מִתְחַדְּשִׁים כֵּלָם בְּחֲדוּשִׁים אֲהוּבִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ, עַד שֶׁנִּקְרָא כָּאֵן יְשִׁיבוֹת הָאֲהָבָה.

וְהוּא לֹקַח בְּכָל יְשִׁיבוֹת, בְּסִתְרַ דְּקִיק מִתְעוֹפְפִים
 כְּנִשְׂרִים לְתוֹךְ יְשִׁיבוֹת הָאוֹר, וְהִיא יְשִׁיבוֹת

מִצֵּה, וְכֹלֶם עֹמְדִים בַּחוּץ וְלֹא נִכְנְסִים פְּנִימָה,
פָּרַט לְאַהֲרֹן לְבָדוֹ, וּלְפִי שָׁעָה נִקְרָאִים בְּשֵׁם.

וַאֲיֵן מִי שִׁירָאָה אֶת מִצֵּה, שְׁחֲרֵי אוֹתוֹ מִסּוּה
שָׁעַל פָּנָיו פָּרוּשׁ לְפָנָיו, וְשִׁבְעָה עֲנָנֵי כְבוֹד
סָבִיבוֹ. אַהֲרֹן עֹמֵד הַחוּץ הַפְּרָגוֹד שְׁלֹמֶטָה מִמִּצֵּה.
וּפְרָגוֹד פּוֹסֵק, וְלֹא פּוֹסֵק בְּתוֹכָם. וְכֹל רְאִישֵׁי
הַיְשִׁיבוֹת מַחוּץ לְפָרְכַת הַפְּרָגוֹד הַזֶּה, וְכֹל הַשָּׂאֵר
מַחוּץ לְאוֹתָם עֲנָנִים. וְכִפִּי חֲדוּשֵׁי אוֹר הַתּוֹרָה
שְׁמֵאִירָה, כִּף מְאִירִים אוֹתָם עֲנָנִים.

וְנִתְּיִים קְלוּשִׁים בְּדַקִּיקוֹת הָאוֹר, עַד שִׁנְרָאָה
אוֹתוֹ מִסּוּה, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִסּוּה רוֹאִים
אוֹר שְׁמֵאִיר יוֹתֵר מִכֹּל אוֹרוֹת הָעוֹלָם, וְהֵם פָּנֵי
מִצֵּה. פָּנָיו לֹא נִרְאִים כֻּלָּל, וַאֲיֵן מִי שִׁירָאָה אוֹתָם,
פָּרַט לְאוֹתוֹ אוֹר שִׁיּוּצָא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִסּוּה אַחַר
כֹּל אוֹתָם הָעֲנָנִים.

מִצֵּה אָמַר דְּבַר סֵתָם לְאַהֲרֹן, וַאֲהֲרֹן מְפָרֵשׁ
לְגִדּוּלֵי הַיְשִׁיבוֹת. בְּמָה מְפָרֵשׁ? בְּכֹל אוֹתָם
מִבּוֹעִים שֶׁנִּסְתָּמוּ מִפְּנֵי כְּשִׁהֲנִיעַ זְמֵנוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ.

וכַעַת הוּא מַחְזִיר לָהֶם בְּכַמָּה פְּלֵאוֹת, וּמְקוֹרוֹת
וּמְבוּעִים וּנְחָלִים שְׁנוּבְעִים מִכָּל דָּבָר וְדָבָר.

כָּל נָשִׁים צְדָקָנִיּוֹת שֶׁל הַדּוֹר הַזֶּה בָּאוֹת לְמַרְיָם
גַּם כָּאֵן בּוֹמְנִים הַלְלוּ, וְאֵז עוֹלוֹת בְּלֶן
בְּתַמְרוֹת עֶשֶׂן לְתוֹךְ הַמְדָּבָר הַזֶּה, וְאוֹתוֹ יוֹם נִקְרָא
יוֹם הַהִלּוּלָא. נָשִׁים בְּלִילֵי שִׁבְתוֹת וּבְלִילֵי יָמִים
טוֹבִים, בְּלֶן בָּאוֹת לְמַרְיָם, וַיִּזְדַּעְוֹת הַשְׁתַּדְּלוֹת
בְּיַדִּיעָה שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי הוֹר זֶה מִכָּל דּוֹרוֹת
הָעוֹלָם. יוֹצְאִים מִיִּשְׁבֵּת מַעֲשֶׂה, וּפּוֹרְחִים לִישִׁבֵת
הַרְקִיעַ, וְאֵלֶּה שְׁנַרְאִים פּוֹרְחִים לִישִׁבֵת הָעֲלִיזוֹנָה.
עַל אוֹתוֹ הוֹר כְּתוּב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְבָּה
לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁה' אֵלֶּהוּ.

פְּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם
ה' אֵלֶּהוּ. מַה בֵּין תָּם לְתָמִים? בְּאַבְרָהָם
כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְחַלַּף לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. יַעֲקֹב
שֶׁהַשְׁתַּלֵּם יוֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ, (שם כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
לָמָּה נִקְרָא אִישׁ תָּם? מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא נִשְׂאָר בּוֹ
בְּסֵלֶת כְּלָל, שְׁתַּרִּי פְרִיעָה הִיָּתָה בּוֹ.

בַּמָּה נִפְרַע (פְּרִיעָה הִיָּתָה בּוֹ שֶׁנִּפְרַע) וְנִטְהַר מֵאוֹתָהּ
פְּסֻלָּת? מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂמִחָתוֹ
פְּסֻלָּת, שְׂלֵתוֹךְ מְקוֹם הַפְּרִיעָה שׁוֹרָה, הוּא שׁוֹר,
דְּמוּת הַשְּׂמֵאל שֶׁל כֶּסֶף שְׁלוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹר נִקְרָא
שׁוֹר תָּם, שְׂחָרֵי מְרַכְּבַת הַכֶּסֶף, רָשָׁם שֶׁל כְּרִית יֵשׁ
בּוֹ. וְעַל זֶה שׁוֹר זֶה נִקְרָא תָּם, וַיַּעֲקֹב אָחוּזוֹ בּוֹ
בְּתוֹכוֹ, וּבְשׁוֹר זֶה עוֹשִׂים פְּרִיעָה, וּמַעֲבִירִים זְהֻמַּת
הַפְּסֻלָּת בָּלָהּ.

בְּמִשְׁנַת בְּצִלְאֵל כְּתוּב, (שם ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב
זְכִירָה. לָמָּה? מִשּׁוּם שְׂזוּכּוֹר נְרָשָׁם בַּיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא
כְּרִית שְׁלֵם בְּשֶׁנַּעֲשָׂה (בְּשֶׁנּוֹלַד) יוֹסֵף, וּבַמָּה? בְּשֶׁנִּטְלָה
שׁוֹר עִמּוֹ שְׂלֵא יִתְחַזֵּק לְצַד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה
נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר
(דף קסג ע"ב)
שְׂלָקַח יַעֲקֹב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ.

וְדַאֵי, וְאוֹתוֹ שׁוֹר שׁוֹר תָּם, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט, בְּעַל הַבַּיִת, שְׂאוֹתוֹ שׁוֹר
תָּם שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. מִשּׁוּם שִׁישׁ שׁוֹר מוֹעֵד בְּצַד

עָרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה מְמַנִּים עַל הַחֲקִים יוֹצְאִים
 מִמֶּנּוּ עַד דְּרָגָה אַחְרוֹנָה שֶׁנִּקְרְאָת שְׁאִי"ה, אוֹתוֹ
 שֶׁמִּפִּיל בְּתֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא דָרִים בָּהֶם אֲנָשִׁים. וְכֵלָם
 יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ שׁוֹר מוֹעֵד. וְזֶה בְּחִפּוֹר עִם חֲמוֹר
 רַע. וּמִשׁוֹם זֶה (דברים כב) לֹא תַחְרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר
 יַחְדָּו, כִּי לֹא לְעוֹרֵר אוֹתָם.

וּבְאוֹתָהּ יְשִׁיבָת בְּצִלְאֵל, וְכֵן בְּשֵׁתִי יְשִׁיבוֹת,
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, בַּעֲלָהּ שָׁל אוֹתוֹ תָם.
 וּמִיָּהוּ א' סוֹד ו'ו'. וּבְשֵׁתִיו כָּלֵל זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּאַחַד, אִזּוּ נוֹטֵל כָּל אוֹתִיוֹת אֵלֶּה אֶת"ם, וְהוּא
 אִמ"ת. (מיכה ז) תִּתֵּן אֶמֶת לַיַּעֲקֹב. כָּלֵל זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּאַחַד, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

אֲבָרְתָם לֹא הִצְטִיחַ עַל פְּרִיעָה, וּכְשֶׁנִּכְנְסִים,
 נִכְנְסִים לָתָם זֶה וּלְתוֹךְ דְּרָגוֹתָיו,
 שֶׁנִּקְרְאוּ בְּאַחַד יָם, וְתִינּוּ תָמִים. אַחַר כֵּן
 הִתְעַלָּה אֲבָרְתָם, וְנִכְנְסִים פְּנִימָה, וְנִקְשָׁר עִם
 יָמִין הָעֲלִיּוֹן.

תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ וַדַּאי, כְּמוֹ שֶׁהוּא
 תָּמִים, כָּלֵל אַחַד, גַּם אֶתָּה תִּהְיֶה עִמוֹ
 תָּמִים, עִמוֹ וַדַּאי. בְּמַה נַּעֲשֶׂה כֵּן אָדָם תָּמִים,
 שְׂיִהְיֶה תָ"ם יָ"ם? תָ"ם - כְּמוֹ שְׁנַת־כַּאֲר. יָ"ם - כָּל
 אוֹתָן דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת שָׁלוֹ נִקְרָאִים יָ"ם, וְלֹא
 נִפְרָדִים מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. (שְׁתֵּי נִסְחָאוֹת) גַּם אֶתָּה כְּמוֹ
 זֶה, לְהַעֲבִיר מִמֶּךָ דְּרָגוֹת נִבְרִיאוֹת, וּלְהַתְקַשֵּׁר
 בְּתָמִים, לְהִיּוֹת בְּךָ דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת, סוּד שֶׁל הַיָּ"ם,
 וְדְרָגָה קְדוּשָׁה תָ"ם, כְּנֶגֶד א' סוּד שֶׁל יַעֲקֹב. כֵּן
 אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּכֹל יוֹם תָ"ם יָ"ם כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ.

כָּעֵת פֶּרֶשׂ מֶה שֶׁפֶּרֶשׂ בִּישִׁיבָה, שֶׁהִלְבְּנָה הַקְּדוּשָׁה
 יָפָה הִיא בְּלִבָּן, וְכֹל הַגְּוֹנִים נוֹצְצִים בָּהּ
 וּמְרַקְמִים, וְהִיא כְּאוֹתוֹ יָפִי וְלִבָּן הַשָּׁמַשׁ מִמֶּשׁ.
 וּכְאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁלֶּה בְּתוֹךְ שְׁבָעִים שָׁנָה יוֹצֵא דָג
 אַחַד, וּמוֹצֵא מִמֶּנָּה גִּזְזוֹן תְּכֵלֶת, וְהִיא לוֹקַחַת גִּזְזוֹן
 זֶה וּמִתְקִינָה אוֹתוֹ, וּמִתְחַפֶּה בַּחוּץ בַּגִּזְזוֹן הַזֶּה.

לֹא שְׁגוּן זֶה הוּא לְבוּשָׁה, שְׁחָרִי (מִשְׁלֵי לֹא) שֵׁשׁ
 וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה. אֲבָל צְפוּי חִיצוֹנִי הוּא הַגִּזְזוֹן

הָיָה. כְּמוֹ זֶה הָיָה הַמִּשְׁכָּן, שְׁכָלוֹ בְּיַפי מְרָקָם
 לְפָנִים, וְאַחַר כָּךְ - (במדבר ה) וּפְרָשׁוּ בְּגָד כְּלִיל
 תְּכֵלֶת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁתַּחַת יָם זֶה יֵשׁ
 מְצוּלוֹת י"ם, כָּלֵל שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וַיֵּשׁ לָהֶם עֵינַי
 הָרַע לְהַסְתַּכֵּל. וּכְשֶׁמֶסְתַּכְּלִים, מוֹדֵמֵן לְעֵינֵיהֶם
 צָבַע תְּכֵלֶת, וְלֹא יִכּוֹלָה עֵינָם לְשַׁלֵּט, וְהוּא
 מִתְתַּקְּנֵת לְפָנִים בְּכָל גּוֹנִים מְרָקָמִים כְּרֵאוֹי,
 מִתְתַּחֲמִים לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם.

כְּמוֹ זֶה בֶּן אָדָם שְׁלוֹבֵשׁ צִיצִית, נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם
 תָּמִים. ת"ם, בְּאַרְבַּע בְּנָפִים מְתַקְּנוֹת כְּרֵאוֹי.
 י"ם, בְּאוֹתוֹ תְּכֵלֶת שֶׁל הַדָּג שֶׁל שְׂבָעִים דְּרָגוֹת
 תֵּים, צַד הָרַע בְּשֶׁמֶסְתַּכֵּל בְּאָדָם זֶה לֹא יִכּוֹל
 לְהוֹיִקוֹ בְּעֵין הָרַע, וְאִזּוֹ הוּא תָם י"ם עִם ה' אֱלֹהָיו
 מִמָּשׁ בְּתַקּוֹן אַחַד, הוּא לְמַעַלָּה, וְהוּא לְמַטָּה.

אַחַר כָּךְ מִסְתַּלְקֶת הִיא לְתוֹךְ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. גַּם
 כָּךְ תִּכְּן אָדָם עוֹלָה הוּא אַחַר כָּךְ בְּתַכְלִינַי
 לְתוֹךְ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל זֶה תָּמִים תִּתְּיָה עִם ה'

אֶל־הִיָּה, עִמּוֹ וַדְּאִי. וַדְּאִי בְּשַׁעַת אַחַת, בְּרַגַּע אֶחָד,
הִיא מְתַקְנֶת לְמַעַלָּה, וּבִן אָדָם מְתַקֵּן לְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי אֵילָאִי, כָּל אֱלוֹי שָׁל כְּאֵן, כְּמוֹ זֶה
מְתַקְנִים לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה'. וְעַל
סוּד זֶה, בְּמִדְבָּר הָיָה יִתְמוּ. אִם תֵּאמְרוּ
שְׂכַשְׁנָאִמַר, לְרַע נָאִמַר - כִּד זֶה בְּוִדְאִי, שְׁתִּיָּה לָהֶם
לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה' בְּאַרְצֵן הַקְּדוּשָׁה,
מְקוֹם שְׁה' שְׂרוּי שָׁם, לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים כְּאֶחָד
עִמּוֹ, וּבִיעַת כָּל אֶחָד הָיָה תָּמִים בְּמִדְבָּר זֶה לְחוּיָן,
מְקוֹם רְחוּק מִשָּׁם, שְׁלֵא יִסְתַּכַּל פְּנִים בְּפְנִים אֶתוֹ
לְהִיּוֹת עִם ה' כְּרֵאוּי. וְשָׁם יְמוּתוֹ, כְּמוֹ שְׂרֵאִיתֶם
שְׁעוֹשִׂים בְּכָל יוֹם.

אֲשֶׁר־י חֲלַקְכֶם, חֲבֵרִים קְדוּשִׁים, שְׂזֻכִּיתֶם לְכָל זֶה.
שְׁתִּי מְעָרוֹת אֵלֶּה אַחֲרוֹת שְׁלָכֶם, שְׁלֵא
תִּמְצְאוּ כָּל זֶה שָׁם, שְׁהֵם תוֹךְ יִשְׁיבֵת מַעֲשֵׂה יוֹשְׁבִים
מִרְחוּק. וְעַל זֶה כָּתוּב בְּמַעֲשֵׂה, (בְּמִדְבָּר יב) עָנּוּ מְאֹד
מִכָּל (דף קסד ע"א) הָאָדָם. וְנִבְיָא עֲלִיּוֹן קַבְּלָם לִישְׁיבֵתוֹ

מיום שֶׁהֵתַר לְרֵאוֹת כָּל זֶה עַד אֹתָהּ שָׁעָה שְׁבָעָה יָמִים. וְהָרִי לֹא הָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּעוֹלָם הָיָה כְּלוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֵילָא, צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, אָמַר לָכֶם דְּבָרִים שְׁשֻׁמְעָתֶם. וְדָבָר רֵאשׁוֹן בְּשִׁתְּדַעוּ

מְדִידַת הַמְּשָׁחָה בְּשֵׁם חָקוֹק מְפָרֵשׁ, תִּדְרְעוּ (שְׂאֵף עַל גַּב) שְׁבַצְלָאֵל הוּא רְבִיעִי שֶׁל אֹרוֹת עֲלִיוֹנִים, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת לֹא) וְאֵמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מִי שְׁלֵא הִסְתַּכַּל, רוּאָה וְנִפְקַח.

מִי שְׁלֵא הִסְתַּכַּל בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה דְבָרִים מְמִירִים, מַה לְּמַעְלָה מַה לְּמַטָּה וְכוּ', עֵתִיד הוּא לְהַפְקִחַ בַּתּוֹרָה וְלַפְקֹחַ בָּהּ עֵינָיו. עֵץ שֶׁל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, שְׁדַרְתַּת הַבֵּן אָדָם, בְּשִׁמְתְּכּוּפָה לְפָנָי רַבּוֹנוֹ, יִזְקַף וְיַעֲמֵד לְתַחֲיַת הַמֵּתִים. אִם לֹא כּוּפָה בְּמוֹדִים, נַעֲשֶׂה נְחָשׁ, וְאִין לוֹ תְּקוּמָה לְאוֹתוֹ הַזְּמַן.

מִי שְׁנִכְנָם לְבִין שְׁנֵי כְּרוּבִים פְּנִימָה, מִי שְׁנִכְנָם שְׁעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, נְדָבָק בְּרַבּוֹנוֹ, וְרַצּוֹנוֹ נַעֲשֶׂה. מִי שְׁמַעִין בַּתְּפִלָּתוֹ וּמִסְתַּכַּל בָּהּ, רְחוּק מִרַצּוֹנוֹ שְׁשׂוֹאֵל. קָרְבַּן הַתִּינוּק

בְּשִׁמְקֵיב אָדָם בְּנֹו לְבֵית סֵפֶר אִו לְמִילָה, זֶה
 קֶרְבֵן שָׁלֵם לְהִתְקַבֵּל. מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה, אֲהוּבִים,
 לְכוּ.

אֶלְעָזָר בְּנֵי, יָפָה אִמְרָתָּ בְּפִי מַה שְּׁלִמְדָתָּ. אֲבָל
 חֵם וְשָׁלוֹם, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂרַחֵל הַיְתָה
 עֲקָרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, יַעֲקֹב חָכֵם הָיָה. וְאֶלְמָלֵא לֹא
 יֵדַע יַעֲקֹב שְׁלָאָה אִשְׁתּוֹ, לֹא קָבַר אוֹתָהּ בְּמַעְרָה
 לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ בְּחִבּוּר אַחֵד, וַיִּקְבֹּר אוֹתָהּ מִחוּץ
 לְאֶרֶץ. אֲבָל אֵת לֵאָה הַכְּנִיָּים לְתוֹךְ הָאֶרֶץ, וְרַחֵל
 שָׁם בְּחוּץ. מֵת יַעֲקֹב, נִקְבְּרָ בְּתוֹכָהּ בְּחִבּוּר אַחֵד.

בְּמֹו שְׁעֵשׂוֹ כָּל שְׂאָר הָאֲבוֹת, גַּם בֶּן אָדָם. מֵתָה
 חָוָה בְּתַחֲלָה, וְקִבְּרָה שָׁם, וְשָׁם יֵדַע אָדָם
 שָׁוָה מְקוֹם רְאוּי לוֹ. מֵת אָדָם, נִקְבְּרָ בְּתוֹכָהּ
 בְּחִבּוּר אַחֵד. מֵתָה שָׂרָה, נִקְבְּרָה שָׁם, וְחָוָה רְאָתָהּ
 וְשִׁמְחָה לְקִרְאָתָהּ וְקָמָה וְקִבְּלָתָהּ. שְׁעוּר חָוָה לְנִבֵי
 שָׂרָה, שְׁעוּר שֶׁל שְׁתֵּי אִמּוֹת וְלֹא יוֹתֵר. מֵת
 אַבְרָהָם, נִקְבְּרָ לְיַד שָׂרָה בְּחִבּוּר אַחֵד. מֵתָה רַבֵּקָה,
 נִקְבְּרָה שָׁם, וְשָׂרָה רְאָתָהּ וְקָמָה וְקִבְּלָתָהּ. מֵת

יִצְחָק, נִקְבֵּר אֶתָּה בְּחַבּוּר אַחֵד. מִתָּה לְאֵה, נִקְבְּרָה
 אָם, וְרִבְקָה רְאֵתָה וְקָמָה וְקַבְּלָתָהּ. מִת יַעֲקֹב,
 הַתְּחַבֵּר אֶתָּה בְּחַבּוּר אַחֵד. וְכֻלָּם זָכַר וּנְקִבָה
 בְּאַחֵד בְּחַבּוּר אַחֵד.

סְדוּרָם אֵיךְ שׁוֹכְנִים? נָשִׁים לְיַד נָשִׁים, וְזָכָרִים
 לְיַד זָכָרִים. אָדָם בְּרֵאשׁ, תְּהִי סְמוּכָה לוֹ.
 שָׂרָה לְיַד תְּהִי. אַבְרָהָם סְמוּךְ לְשָׂרָה. יִצְחָק סְמוּךְ
 לְאַבְרָהָם. רִבְקָה סְמוּכָה לְיִצְחָק. לְאֵה סְמוּכָה
 לְרִבְקָה. יַעֲקֹב סְמוּךְ לְלְאָה. נִמְצָא אָדָם בְּצַד זֶה
 וַיַּעֲקֹב בְּצַד זֶה, זֶה רֵאשׁ וְזֶה סוּף.

בְּסֵפֶר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הוּא בְּרֵאשׁוֹ, וְכֵן זֶה: אָדָם
 וְתְהִי בְּתַחֲלָה, וְשָׂרָה וְאַבְרָהָם סְמוּכִים
 לָהֶם. יִצְחָק וְרִבְקָה לְזוּיַת אַחֲרָת, בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל
 בְּשׁוּרָה אַחַת. יַעֲקֹב וְלְאָה בְּאַמְצֵעַ. וְאוֹתָם נָשִׁים
 לְיַד נָשִׁים, וְזָכָרִים לְיַד זָכָרִים. וְאָדָם וְתְהִי, שָׂרָה
 וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלְאָה, רִבְקָה וְיִצְחָק. אָדָם בְּצַד זֶה,
 וְיִצְחָק בְּצַד זֶה, וַיַּעֲקֹב בְּאַמְצֵעַ. יִצְחָק לְיַד אָבִיו
 לֹא דֶרֶךְ הָעוֹלָם. וְעַם כָּל זֶה יַעֲקֹב צָרִיךְ בְּאַמְצֵעַ.

וּבְכָל הַזּוּגוֹת הַלָּלוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּקְבְּרוּ - כִּדְ יִקוּמוּ וְכִדְ יִמָּצְאוּ. לֵאמֹה תִשְׁמַח עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה לְפָנִים. רַחֵל תִּשְׁמַח בְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה מַחוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהַכֹּל לְמַקוֹמוֹתֵיהֶם.

אֵלֶּה כָּאֵן וְאֵלֶּה כָּאֵן. שְׁהֵם (מִגְדָּלִים) מִרְגְּלֵי־וֹת שָׁל אֶבֶן טוֹבָה בְּלֶם. בֵּין כָּל הַמִּגְדָּלִים יֵשׁ מִגְדָּל אֶחָד שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה בְּאֲמֻצֵּעַ, וְזֶה עוֹלָה לְרוֹם הָרְקִיעַ, וְלֹא נִרְאָה כְּעֵת, עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׂיִתְנַלָּה. רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה רָאָה אוֹתוֹ, וְהָיָה רָשׁוּם שָׁם פְּסוּק זֶה לְמַעְלָה, (מִשְׁלֵי יח) מִגְדָּל עִז שֶׁם ה' בּוֹ יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁנָב. וּפְרֵשׁ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה, מִגְדָּל עִז - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (דף קסד ע"ב) בּוֹ יְרוּץ צַדִּיק - בּוֹ רְצוֹן הַצַּדִּיק תְּמִיד. וְעַל זֶה, וְנִשְׁנָב אוֹתוֹ מִגְדָּל שֶׁלֹּא יִפֹּל לְעוֹלָמִים כְּמוֹ שְׁהָיָה.

וְרַבִּי כְרוּסְפְּרָאִי תְמוֹד הַלֵּב פִּרֵּשׁ פְּסוּק זֶה עַד שֶׁלֹּא הִסְתַּלֵּק, וּפְרֵשׁ יָפָה. מִגְדָּל עִז - זֶה תִּבְתָּה. וּסְפָר תּוֹרָה שְׁהוּא עִז, לָשִׁים בּוֹ, וְלְהוֹצִיאֹ מִתּוֹךְ תְּהִיבָל, דְּמוֹת הַיִּבָּל תְּפַנִּימִי, שְׁמִמְנֹ יִצְאָה

תורה, ואותו מנגדל שם ה' הוא ודמותו, וצריך
בשש דרגות.

בו ירוץ צדיק, במה? במגדל או בספר תורה?
אלא הפסוק נדרש בזה ובה. בשדורשים
במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת צדיק
אמת, ודמות של צדיק עליון. בשדורשים בספר
תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה,
צריך צדיק, וצדיק נקרא. מי נקרא צדיק מכלם?
הששי שעולה מאותם שבעה. אמר רבי שמעון,
ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי לאותם
שעולים. בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ דברי
צדיק זה. ונשגב במה? מפתח מלאך המות, שחרי
מאריך ימים. ונשגב שלא יצוק לעולם.

באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים קים אור
אחד בדמות ספר תורה. בשפאה אותה
צפור, לוקחת אותו מגדל במקומו, ועומדת תוך
אמצע העזרה תוך בנפי הכרובים תיה. (ומה שתינה),

רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם
כרוכים, וחומותיו בין ראשי הכרוכים.

שלש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד
מאור זה, דמות ספר תורה, בו עתיד מלך
ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך
המשית, ולא אחר.

ובאותו ספר תורה של אותו אור, אי חסיד
קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול
נעימות של דבריו מאותם דברים סתומים שפרש
בתורה. בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וחנוים,
בשורצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך
ישיבת הרקיע, כלם מתבנסים אל מלך המשית,
והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בערנה
עולים. כל עשורת הדברים גנוזים לך מאותם
דברים שפרש ליום של השאלות שלך.

בשעומד אותו מגדל באמצע העזרה ופתח זה
פותח, פותחים אותם כרוכים פיהם,
ופורשים בניהם, ומאיר אור עליון על אותו

פָּתַח. וְאוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה נִפְתָּח, וְאוֹתָם כְּרוּבִים
 פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר
 צִפַּנְתָּ לְיִרְאַיִךָ וְגו'. נִסְגְּרִים הַפְּתָחִים, וְסֵפֶר הַתּוֹרָה
 נִגְלָל.

מִי רָאָה אֹרֶךְ הַמַּאִיר שֶׁל אוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, כִּלּוֹ
 אֹרֶךְ מַאִיר, אוֹתֵיזת שְׁלוֹ, שְׁלֵהבוֹת אִישׁ
 מֵאַרְבָּעָה גִּזְנִים שֶׁהֵם מֵעוֹלָם עֲלִיּוֹן, כִּלָּם בּוֹלְטִים
 וְנוֹצְצִים, אֵינן מִי שְׁיָכוֹל לַעֲמֹד בָּהֶם פָּרַט לַמְּשִׁיחַ.
 נִסְגָּר פָּתַח זֶה, וְכְרוּבִים שׁוֹכְכִים, וְאוֹתוֹ מִגְדָּל
 פּוֹרַח וְעוֹמֵד בְּמִקוֹמוֹ בֵּין שְׁאֵר הַמִּגְדָּלִים.

בְּאוֹתוֹ פָּתַח אֲמֻצְעֵי יֵשׁ עֲטָרַת פּוֹ עֲלִיּוֹנָה
 וְנִכְבְּרָה גְּנוּזָה, שְׁלֵא נִרְאִית כָּעֵת, גְּלוּפָה
 וְחִקוּקָה בְּכָל מִינֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעֵתִידָה לְהִיּוֹת
 עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ כְּשֶׁעוֹלָה בְּאוֹתוֹ מִגְדָּל, וְשְׁנֵי
 נְשָׂרִים, זֶה מֵצַד זֶה וְזֶה מֵצַד זֶה, לוֹקְחִים אוֹתוֹ
 בְּיַדֵּיהֶם.

כְּשֶׁעוֹלָה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, מִתְתַּקְּנִים הַנְּשָׂרִים,
 וְלוֹקְחִים עֲטָרָה זוֹ בְּשָׁעָה שְׁתֵּית־חֵיל

לְקַרְא, יִפְתַּח פֶּתַח אַחֵר, וּמִשָּׁם תֵּצֵא אוֹתָהּ יוֹנָה
 וַיִּשְׁלַח נֹחַ בַּיָּמֵי הַמַּבּוּל, שְׁכַתוֹב (בראשית ח) וַיִּשְׁלַח
 אֶת הַיוֹנָה. הַיוֹנָה, אוֹתָהּ הַנּוֹדְעַת, וְלֹא דָבְרוּ בָּהּ
 הַקְּדָמוֹנִים וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא, אֲלָא מִכָּאן יֵצֵא
 וַעֲשֵׂתָה שְׁלִיחוֹתָהּ.

וּבְשַׁעָה שְׁכַתוֹב וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב אֵלָיו עוֹד, לֹא
 יָדַע אָדָם לָאֵן הִלְכָה, וְהִיא שְׁכָה
 לְמִקוּמָה וְנִגְנְזָה בְּפֶתַח זֶה, וְהִיא תִּקַּח עֲטָרָה בְּפִיָּהּ
 וְתָשִׂים עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, הַגִּיַע וְלֹא הַגִּיַע, וְאִז
 כְּתוֹב, (תהלים כא) תִּשִּׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטָרַת פֶּזֶז.

וּכְיֹזן שִׁיקְרָא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּסִפְר תּוֹרָה, יְקוּמוּ
 שְׁנֵי נְשָׂרִים, זֶה מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וַיֹּנָה
 מִתְּבוֹפְפֶת, וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יוֹרֵד, וַעֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ,
 עַד מְדַרְגָּה אַחֲרוֹנָה. וְשְׁנֵי נְשָׂרִים פּוֹרְחִים לְמַעַלָּה
 עַל רֹאשׁוֹ, וַיֹּנָה שְׁכָה (דף קסה ע"א) וַעֲטָרָה בְּפִיָּהּ, וַיִּקְבְּלוּ
 אוֹתָהּ שְׁנֵי נְשָׂרִים אֵלָיו.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שְׁכַתוֹב (תהלים נב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית

וּגו'. עֲלֵה זֵית - זֶה מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְזֶהוּ
 שְׂרָמְזָה יוֹנָה זוּ בִימֵי נָח, שְׂכָתוֹב (בראשית ח) וְהִנֵּה
 עֲלֵה זֵית מָרָף בְּפִיָּה. אוֹתוֹ עֲלֵה זֵית מָרָף וְנַחֲמָה
 לְכַבּוֹדוֹ, בַּמָּה? בְּפִיָּה. שְׁעוֹמְדָת עַל רֵאשׁוֹ, וּמִקְבֵּל
 כְּבוֹד מִיוֹנָה זוּ. וּמָה שְׂכָתוֹב מָרָף וְלֹא מָרָפָה, (אָלֵא)
 בְּזִכָּר הַזֶּה שְׁעוֹשָׂה חֵיל וּמְנַצֵּחַ. בִּישִׁיבַת הַרְקִיעַ
 יוֹנָה זָכָר הוּא. מֵתוֹךְ שְׁנַקְרָא יוֹנָה כְּתוֹב בְּנִקְבָּה,
 וְכְתוֹב בְּזָכָר בְּזִמְן שְׁמִקְבֵּל כְּבוֹד זֶה.

מִגְדָּל זֶה בְּשֹׁשֶׁב לְמִקְוֹמוֹ, מֵאִיר כְּאוֹר עֵינַי
 הַשְּׁמֵשׁ, שְׂכָתוֹב (תהלים פט) כִּסְאוֹ בְּשֹׁשֶׁב
 נְגֻדִי, וְאֵף שְׂכָסֵא אַחַר יְהוָה לוֹ בְּנִפְסִים וְאוֹתוֹת
 גְּדוּלִים. בְּרֵאשׁ מִגְדָּל זֶה יֵשׁ עוֹפּוֹת אֵשׁ (דָּוִד)
 שְׂמַצְפְּצָפִים, בְּשֹׁשֶׁב הַבְּקָר, צְפִצְפוֹ שֶׁל נְעִימוֹת,
 שְׂאִין נֵעִם וְנִגְזָן כְּאוֹתָהּ נְעִימוֹת.

לְמַעַלָּה מִכָּל מִינִים אַחֲרִים וְיוֹנִים אַחֲרִים
 שְׂפּוֹרְחִים בְּאוֹר, עוֹלִים וְיּוֹרְדִים,
 יּוֹרְדִים וְעוֹלִים, לֹא שׂוֹכְכִים לְעוֹלָמִים. אוֹתִיוֹת
 גְּדוּלוֹת וְאוֹתִיוֹת קִטְנוֹת פּוֹרְחוֹת בִּינֵיהֶם.

אִי חֲסִיד קְדוּשׁ, בְּשַׁעַה שְׁהֲאוֹתֵינוּ פּוֹרְחוֹת, רוֹאֵה
הָאָדָם בְּאוֹתֵינוּ גְדוּלוֹת. כָּתוּב בְּאִוִיר לְפִי
שַׁעַה, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ. (וְהָאָרֶץ הַיְבֵשָׁה תִהְיֶה וְכַהֲנוּ וְגו', מִכָּאן חוֹזְרוֹת הָאוֹתֵינוּ הַגְדוּלוֹת
בְּבִתְחִלָּה) מִכּוֹת אוֹתֵינוּ קִטְנוֹת בָּהֶם וּפּוֹרְחוֹת,
וְנִרְאֶה מִהֵן כָּתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וְגו',
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וְגו'. אַחַר כֵּן חוֹזְרוֹת
אוֹתֵינוּ קִטְנוֹת וּמִכּוֹת בְּאוֹתֵינוּ גְדוּלוֹת, וְנִרְאֶה
מִהֵן שְׁכָתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רִקִּיעַ וְגו'. וְכֵן כָּל
מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, פְּלֵאוֹת גְדוּלוֹת, וְשִׁמְחָה לְעֵינַיִם
מַעֲשִׂים שֶׁל אוֹתֵינוּ אֵלוֹ. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלֵכָל זֶה
מִצַּפִּים.

אִי חֲסִיד קְדוּשׁ, מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית, שָׁם אוֹתוֹ
אַחֲרָיו, וְהוּא לְהַתְחַלָּה. וְאִם תֹּאמַר, מִי שׁוֹמֵר
לְאַחֲזוֹר? הֲרֵי שְׁמִירָה גְדוּלָּה וְעֲלִיוֹנָה מִהַכֹּל
שֶׁשׁוֹמְרוֹ. וּמִי הוּא? צַדִּיק עֲלִיוֹן בְּאַהֲבָה רַבָּה.
נִכְנָם בֵּין צַדִּיק וְצַדִּיק, וְנִמְצָא שְׁמוֹר מִכָּל הַצַּדִּיקִים.
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ. וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל גִּרָאִים
כָּל הַזְּבָרִים שֶׁשׁוֹמְרִים אוֹת בְּרִית זוֹ לְפָנַי הַמְּלֹךְ

הַקְדוֹשׁ. מִיְהוּ שְׂיִכּוֹל לְהַזִּיק לְבֵן שֶׁהוּא בְּאִמְצַע
אָבִיו מִכָּאן, וְאִמּוֹ מִכָּאן, וְהוּא בִּינֵיהֶם? וְזֶה
בְּשֶׁהוּא אַחֲרֵי ה'.

בֹּא וּרְאֵה, אֹתוֹ רְקִיעַ כְּשֶׁסּוֹבֵב בְּגִלְגּוֹל, מְנַנֵּן
בְּנִגּוּן, וּמְקוֹל נְהַמַּת הַמַּיִם הַנוֹבְעִים לֹא יְדוּעַ
אֹתוֹ נִגּוּן. כָּל אֹתָם הָאֲנָנִים שֶׁבְּאַרְבָּעָה צְדָדִים
מִתְמַלְאִים מִנְּבִיעַת הַמַּיִם שֶׁנוֹבְעִים. מִי שֶׁהוּא
בְּפָנִים, בְּשֵׁנֵי צְדָדִים עוֹמֵד שָׁם. אֶחָד בְּשִׁמְחָה,
שְׂאִין שִׁמְחָה בְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה בְּעוֹלָם, לְקַיִם (שם ק)
עָבְדוּ אֶת ה' בְּשִׁמְחָה. וְאֶחָד בִּירְאָה, שְׂאִין יְרָאָה
בְּאוֹתָהּ יְרָאָה בְּעוֹלָם, לְקַיִם (שם ט) עָבְדוּ אֶת ה'
בִּירְאָה.

מֵעֵין מַיִם אֶחָד שֶׁנוֹבֵעַ מִצַּד מְזֻרָה, זֶהוּ שֶׁאֵמַר
יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא. מִמֵּעֵין זֶה לֹא יְכוּלִים לְסַיֵּם
שְׁבַח כָּל פְּנֵי הָעוֹלָם. בְּמָקוֹם שֶׁנוֹלֵד שָׁם לְצַד
מְזֻרָה, אֵין עִמָּךְ וְרוּם שְׁלוֹ אֵלָא זֶרֶת, וְלֹא יוֹתֵר.

בְּשֶׁנוֹבְעִים הַמַּיִם וְעוֹלִים, עוֹלִים כָּל מִינֵי
מְרַנְּלִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְלֹא נוֹפְלִים

בַּחוּץ. כָּעֵת נִרְאִים בְּגֹן אֶחָד, לְפִי שָׁעָה נּוֹפְלִים
אֶלֶּה, וְהִנֵּה עוֹלִים אַחֲרֵים בְּגֹן אֶחָד בְּכָל מִינֵי
גְּזֵזִים שְׂפָעוֹלָם. נּוֹפְלוֹת אוֹתָן מִרְגְּלֵיֹת, וְלֹא
נּוֹפְלוֹת בַּחוּץ.

סָבִיב אוֹתָהּ נִבְיָעָה סוֹכְבִים כַּפְתּוֹר וּפְרָח, וְלֹא
יְכוּלִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לַעֲמֹד עַל אוֹתָם
גְּזֵזִים, כֵּלָם שְׁלֵהָבוֹת לוֹהֲטוֹת, וְלֹא יְכוּלִים
לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם. לֹא יִדוּעַ חֲשִׁיבוֹת הַמַּעֲשָׂה. הָעֲלִים
שְׁלָקָהּ נוֹצְצִים כַּכֶּמֶח גְּזֵזִים.

מַעֲשֵׂה צִיּוֹר, אֲמָנוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם, מְכַסִּים עַל
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִים
שְׁתַּחֲתִיָּהֶם, אַחַר שְׂבָכִים אַחֲרֵים לְפָנִים. וְאוֹתָם
שְׂבָכִים סָבִיב הָעֲזָרָה לְפָנִים.

וְלַמַּעֲלָה מֵהֶם אוֹתָן ^(דף קסה ע"ב) גְּזֵזִים פְּרוּשׁוֹת, תַּחַת
הַגְּזֵזִים אוֹתָם כְּרוּבִים, כֵּלָם בְּכַנְפֵיִם
פְּרוּשׁוֹת מִשְׁלָבוֹת אֵלוֹ בְּאֵלוֹ. כָּאֵן אָמַר רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, שְׂכָל מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָן גְּזֵזִים, מְאִירִים
פְּנֵיו כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.

אוֹתָם שְׂבָכִים שְׁתוּחָמִים סָבִיב סָבִיב לְעֶזְרָה, כָּלֵם
 מַרְקָמִים כְּחוּטִים שְׂמֵאִירִים בְּגוּנִים גְּדוּלִים,
 לוֹחֵטִים בְּאַרְבָּעָה מִיָּנִי זֶהָר שֶׁל אֵשׁ. שְׁלֵחָבוֹת
 עוֹלוֹת, וּגְוָנִים נוֹצְצִים, וְלִפְעָמִים הַשְּׁלֵחָבוֹת
 שׁוֹכְבוֹת, וְאוֹרוֹת וּגְוָנִים עוֹלִים וּמְכִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה.

יִשְׁשֶׁת אֵלֶּפִים אֲנָנִים לְגִבֵּי אוֹתָם שְׂבָכִים, אֲרַבְּעָה
 גְּוָנִים לְאַרְבָּעָה צְדָדִים שֶׁל הָעֶזְרָה. אֵלֶּה
 הֵם גְּדוּלִים, וְנִבְיַעַת הַמַּיִם הַחַיִּים בְּכָל הַצְּדָדִים.
 וְהֵם נוֹפְלִים בְּאוֹתָם אֲנָנִים, וְנִבְלָעִים בְּמִקוֹמָם,
 וּמַיִם אֵלֶּה לֹא יוֹדְעִים לְאֵן הוֹלְכִים.

בְּאַמְצֵעַ הָעֶזְרָה יְקוּמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ לִפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. בְּצַד דָּרוֹם בְּעֶזְרָה זֶה
 נוֹלַד מֵעֵין מַיִם אַחֵר, וְנִדְמָה (וְהַתְּרַבָּה) שִׁישְׁטָפוּ
 הַמַּיִם אֶת כָּל הָעוֹלָם. מִי שִׁיכָּנַם בָּהֶם, יִהְיוּ עַד
 הַבְּרַפִּים. יִכָּנַם בָּהֶם גְּבוּר גְּדוּל, יִכָּנַם בָּהֶם עַד
 הַבְּרַפִּים. אִם תִּינּוֹק בֶּן יוֹם, עַד הַבְּרַפִּים. מִי
 שִׁשׁוֹתָה מֵהֶם יִתְחַבֵּם, וַיִּתְפַּקַּח בְּחֻכְמָה.

מֵעֵינָן זֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ מִרְגְּלֵי־ת קִטְנָה אַחַת בְּכַתֵּל
 דָּרוֹם. אוֹתָם הַיָּמִים נִבְלָעִים תּוֹךְ הַמָּקוֹם (תּוֹךְ
 הַמָּקוֹם הַזֶּה), וּמִשָּׁם יֵצְאוּ הַחֹצֵצָה מִהַמְּקוֹדֵשׁ, שְׁעַר
 שְׂיִעֲלוּ לְנַחַל שְׁטִיִּים, יִשְׁטְפוּ אוֹתָהּ וּמָה שְׂיִלְדוּ
 הַיָּמִים שְׂבַשְׁטִיִּים. וְעַל כֵּן מִיָּמֵי אֱלֹהֵי בְּעֹזְרָה, בְּגִלְל
 אֵלוֹ שְׁנִירָאוּ שָׁם זְכָרִים, הָיוּ שׁוֹתִים מִהַיָּמִים, לֹא
 נִתְעוֹרְרוּ לְנִקְבוֹת בְּבוֹאֵם לְהִתְרַאוֹת לְפָנַי הַמְּלֹךְ
 הַקָּדוֹשׁ. וְעוֹד, שְׁחֵרֵי יִתְפַּקְחוּ לְדַעַת דְּבָרִים
 סְתוּמִים שֶׁל הַמְּלֹךְ הָעֲלִיּוֹן, תּוֹךְ הַמְּקוֹדֵשׁ הַזֶּה כֹּל
 הַתְּהַרְוִירִים נִשְׁכָּחוּ, פָּרַט לְהַרְהוֹר שֶׁל חֲדוֹת הַמְּלֹךְ
 הַקָּדוֹשׁ.

עֲנָף אַחַד יוֹצֵא בְּתוֹךְ אֲמֻצַּע אוֹתוֹ מֵעֵינָן. אָמַר
 רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, בְּשִׁתְּקִרְבָּתִי לְאוֹתוֹ עֲנָף
 שְׂבַתּוֹךְ הַמֵּעֵינָן, עָלָה עֲנָף לְמַעְלָה לְמַעְלָה. כֹּל מָה
 שְׂבַתּוֹךְ רְבָתִי - כֵּן עָלָה. יְסוֹד וְשָׂרֵשׁ אוֹתוֹ עֲנָף אֵינוֹ
 רַק בַּיָּמִים. אוֹתוֹ עֲנָף מְכַסֶּה עוֹלָמוֹת. כֹּל גּוֹיֵי
 הָעוֹלָם בְּאוֹתָם הָעֲנָפִים שָׁלוּ. פָּרִיו לֹא יְדוּעַ מֵהוּ,
 וְלֹא יְכוּלִים לְדַעַת. וְאָמַר שִׁשְׂאֵל אֶת הַמְּשִׁיחַ עַל
 אוֹתוֹ פָּרִי, וְאָמַר, פָּרִי זֶה גִּנּוּז (זְכִירָה ח) לְאִישׁ

מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרַב יָמִים. מִי שְׁזוֹכָה לְדַעַת זֶה -
שִׁידַע.

רְקִיעַ אֶחָד יֵשׁ עַל אוֹתוֹ עֲנָף פָּרוּשׁ לְמַעְלָה.
מֵאוֹתוֹ רְקִיעַ הוֹלֵךְ טַל עַל גְּבִי אוֹתוֹ מֵעֵין,
וְלֹא יוֹתֵר. בְּשִׂמְסֵתְכֵל אָדָם עַל אוֹתוֹ רְקִיעַ
מֵרְחוֹק, הוֹמָה תִּכְלֵת יוֹתֵר קָרֵב, הוֹמָה אָדָם. קָרֵב
יוֹתֵר, הוֹמָה יָרֵק. קָרֵב יוֹתֵר, הוֹמָה לָבֵן, שְׂאִין
בְּעוֹלָם לָבֵן כְּמוֹתוֹ. טַל שֶׁהוֹלֵךְ מִפְּנֵי נִשְׁאָב בְּאוֹתוֹ
עֲנָף, וְעוֹשֶׂה פְּרִי זֶה וּמִתְגַּדֵּל. אוֹתוֹ רְקִיעַ הוּא הוּא
הוֹלֵךְ בְּגִלְגוּל יוֹתֵר מִמָּה שְׂעִינִים יְכוּלוֹת לְהִסְתַּכֵּל.

כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי בְּרִית הַקִּדְּשׁ (רוֹצִים) שְׂרוֹצִים
לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁחֵרֵי לֹא נִרְאוּ אֵלָּא
בְּשִׁבִיל לְהִרְאוֹת שְׂהֵם בְּנֵי מִיֶּלֶח קְדוּשָׁה. וְעַל זֶה,
(שְׁמוֹת בֵּן) יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה, אוֹתָם בְּנֵי בְּרִית קִדְּשׁ.
דִּיִּק רֹאשׁ תִּישִׁיבָה, זְכוּרָה וְלֹא זְכוּרָה, שְׁחֵרֵי זָכָר
כְּתוּב, וְלֹא זְכוּר. מַה זֶה זְכוּרָה? אֵלָּא כָּל אוֹתָם
שְׂשֻׁמְרוּ בְּרִית קִדְּשׁ וְלֹא חָטְאוּ בוֹ, הֵם הָיוּ בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּכֵל יוֹם מִשְׁתַּכַּח בָּהֶם וְזוֹכֵר אוֹתָם תָּמִיד.

וְעַל כֵּן זְכוּרָה, הֵהוּא שְׁיֵשׁ בּוֹ בְרִית קְדוּשָׁה, שְׂזוּכָר
 אוֹתָם הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם, שְׂאִין שְׂבַח לְפָנָי הַמֶּלֶךְ
 הַעֲלִיזוֹן (אָלָא) בְּמִי שְׂשׂוּמָר בְּרִית זוּ.

וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהִתְרַאֵת שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה לְפָנָיו.
 שְׁלֵשׁ פְּעָמִים לְמָה? אָלָא בְּגִלְל אָבוֹת
 הִרְאֵשׁוּנִים שְׂקִבְלוֹ בְרִית זוּ רֵאשׁוּנָה לְכָל מְצוּוֹת
 הַתּוֹרָה, וּמִשׁוּם כֶּךָ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים הֵם בְּשָׁנָה.
 אֲבָרְהָם קִבֵּל בְּרִית, יִצְחָק קִבֵּל בְּרִית, יַעֲקֹב הָיָה
 שְׁלֵם מִכָּלָם, וְעַל כֵּן פְּתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
 תָּם, שְׁלֵם מִהַכֹּל.

אֲבָרְהָם נִקְרָא תָמִים, וְלֹא הָיָה כָּל כֶּךָ שְׁלֵם, אֲבָל
 תָּם - שְׁלֵם מִהַכֹּל. מַה פְּתוּב בְּנַח? (שם)

ו) אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו. הָיָה רָשׁוּם בְּרֵשׁם
 קְדוּשׁ פִּינִיָהֶם. וְאָמַר רֵאשׁ הִיְשִׁיבָה, בְּכָל מָקוֹם
 שְׂפִתוֹב תָּמִים, שְׂרָשׁוּם בְּרֵשׁם קְדוּשׁ פְּאוֹת קִיּוֹם
 הַבְּרִית, וּמִשׁוּם (דף קסו ע"א) שְׂשׂוּמָר הַבְּרִית נִקְרָא תָמִים
 בְּדַרְתָּיו, מַה שְׁלֵם הָיוּ כָּלָם כֶּךָ, שְׂחֵם מְחַבְּלִים
 וְדַבְּיָהֶם.

וְעַל זֶה כָּתוּב אֶת הָאֱלֹהִים הִתְחַלֵּף נָח. וְכִי מִי
 יָכוֹל לְלַכֵּת עִמּוֹ? אֵלֶּא כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית
 קָדֵשׁ, מְזַדְּנָנֶת בּוֹ שְׂכִינָה וְשׁוֹרָה עָלָיו. וּמִשׁוֹם כֵּן,
 (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה,
 וְאַחֲרַי כֵּן עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוֹג אַחַד. שְׂכִינּוֹן שֶׁשׁוֹמֵר
 בְּרִית זֹו, עִם ה' לְהִיּוֹת, וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ.

בְּאַבְרָהָם כָּתוּב, (בראשית יז) הִתְחַלֵּף לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים, מִיֵּלֶת אֹתוֹ בְּרִית. הִתְחַלֵּף
 לְפָנַי - מִכָּאֵן שֶׁלֹּא יֵלֵךְ גָּבֵר אַחֲרַי אִשָּׁה, אֵלֶּא
 לְפָנֶיהָ דְרָךְ כָּשֵׁר הוּא. וְחָרִי כָּתוּב (שמות כג) הִנֵּה
 אֲנִכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. (שם לג) וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ
 מִלְאָךְ. לְאַבְרָהָם שֶׁלֹּא תָּיָה מְחֹול, דָּחָה אֹתוֹ
 לְפָנֶיהָ. וְעַל כֵּן לֹא כָּתוּב הָיָה תָּמִים וְהִתְחַלֵּף
 לְפָנַי, אֵלֶּא הִתְחַלֵּף לְפָנַי, שֶׁלֹּא רָאוּי אֶתָּה עַד
 שֶׁתִּהְיֶה תָּמִים. וְכֵן בְּכֻלָּם, כִּיּוֹן שֶׁכֵּן אָדָם תָּמִים
 וְשׁוֹמֵר אֹתוֹ, מִיָּד הִיא לְפָנָיו, וְהוּא אַחֲרֶיהָ, כָּשֵׁר
 הוּא לָזֶה. לְחִפְרוֹן מַה כָּתוּב? (שמואל א טו) כִּי שָׁב
 מֵאַחֲרַי.

נח מהול הָיָה וְתָמִים, פְּרִיעָה לֹא הָיְתָה בּוֹ,
 וּמִשּׁוֹם שְׂלֹא הָיְתָה בּוֹ פְּרִיעָה, מַה פְּתוּב?
 אֵת הָאֱלֹהִים, וְלֹא אַחַר הָאֱלֹהִים. לְפָנִים לֹא הָיָה,
 מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה מְהוּל. לְאַחֹר לֹא הָיָה, מִשּׁוֹם שְׂלֹא
 נִפְרַע. אִזּוֹ אֵיךְ הָיָה? אֵת הָאֱלֹהִים, סְמוּךְ לוֹ, וְלֹא
 יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, שְׂלֹא כָּל כָּךְ כָּשֵׁר.

בְּיִשְׂרָאֵל פְּתוּב, (שמות יג) וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם
 בְּעַמּוּד עָנָן [וְגו'] וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
 וְגו'. בִּיּוֹן שְׂאֵמְרוּ יִשְׂרָאֵל (שם יד) הַמִּבְלִי אֵינֶן קְבָרִים
 בְּמִצְרַיִם וְגו', כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֵת מִצְרַיִם -
 כְּבִיכּוֹל נַחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ. פְּתוּב וַיִּסַּע מִלֵּאד הָאֱלֹהִים
 תַּחֲלֵךְ לְפָנָי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע,
 לַעֲשׂוֹת בָּהֶם נִקְמוֹת.

וְעַל זֶה שָׂמַח הַמָּשִׁיחַ וְשָׂמַח רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה,
 שֶׁתִּכְפָּשֵׁר בָּזָה. וְאָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁחֵרֵי
 דִּיק לַמָּשִׁיחַ וְאָמַר, מִנֵּיִן תְּיָה לְדַנְיָאֵל שְׂאֵמְרָ, (דניאל
 ה) שָׂבַר מַלְכוּתְךָ לְשָׁנִים וְנִתְּנָה לְמַדְי וּפְרָס?
 מֵאוֹתָן אוֹתִיּוֹת שָׁל וּפְרָסִין נִשְׁמַע לוֹ. וְכֵאֵן מֵהוּ?

אָמַר לוֹ, כֹּךְ זֶה וְדַאי, פָּרַם פְּרִיסַת מַלְכוּתְךָ (שְׂבַר
 מַלְכוּתְךָ) חֲרָשָׁעָה עַל יְדֵי מְשִׁיחַ אַחֵר, וְאַחֵר כֹּךְ יִשְׁלַט
 מִלְּךָ פָּרַם וַיִּטַּל מִמַּלְכוּת רַבּוֹת, וַיִּשְׁלַט עַל אֶרֶץ
 הַקִּדְשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים, וַיִּשְׁלַט וַיַּחֲרַג רַבִּים
 וְאוֹתוֹ מְשִׁיחַ, וְאַחֵר כֹּךְ יִפֹּל, וַיִּקְבְּלוּ אֶת הַמַּלְכוּת
 קְדוֹשִׁים עֲלֵיוֹנִים. וְעַל זֶה וּפְרָסִין, מִלְּךָ פָּרַם נִשְׁמָע
 כָּאֵן.

אִי חֶסֶד קְדוֹשׁ, כִּמָּה חֲדוּחַ עַל חֲדוּחַ בְּאוֹתוֹ מֵעֵין.
 בְּאוֹתוֹ מֵעֵין מְנַדְלִים כָּל מֵינֵי אֵילָנוֹת שְׁהַצִּיב
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנֵן עֶדֶן, וְכֻלָּם בְּיָמִים לְרַפּוּאָה,
 עֲלִים וּפְרוֹת וְעֲנָפִים, וְלִשְׂמַחַת הַלֵּב תָּמִיד. וְאֵין
 בִּינֵיהֶם רָעַב וְדָאָגָה וְאַנְחָה לְעוֹלָמִים. אֲשֶׁרִי הָעַם
 שְׁלֵבָל זֶה מְצַפִּים וְכֹל זֶה גָּנוּז לָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּקִרְקַע הַמִּקְדָּשׁ הָיָה יֵשׁ מֵאוֹתָן
 הַפְּלָאוֹת. אָמַר לוֹ, אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, אֲשֶׁרִי
 חֲלָקָךְ שָׁכַל זֶה בְּאוֹתוֹ עַל גְּבֵי אוֹתוֹ מֵעֵין רָקוּם,
 אֲבָל אֵין מִי שְׁיָכוֹל לְהַסְתִּיב לוֹ. לְפַעְמִים אוֹרוֹ
 אוֹר, לְפַעְמִים חֹשֶׁךְ, לְפַעְמִים גּוֹן אֲרַגְמָן, נוֹצְצִים

שְׁהַעֲיִנִים לֹא יִכּוּלוֹת לְהַסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה. (מדיא) הִיא
 שְׁשֵׁאלָתָ, חֲסִיד קָדוֹשׁ, מֵאוֹתוֹ בְּרַקַּע הַמְּקַדָּשׁ,
 רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה לֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ, שְׁחֲרֵי גִנוּז הוּא
 בְּתוֹךְ הַיְרֵדָן, וְחֲרֵי אֲמַרְתִּי לָךְ מַה שְׁאֲמַרְתִּי, אֲבָל
 נִשְׁאֵל דְּבַר זֶה, וְתִדַּע מַה שְׁתִּדַּע.

יְרֵדָן זֶה נִכְנָס וְנִמְשָׁךְ זְמַן אֶחָד בַּשָּׁנָה לְתוֹךְ אוֹתוֹ
 נָהָר שְׁיֹצֵא מֵעֵדֶן, וְלֹא מֵאוֹתָם אֲרַבְעָה
 נְהָרוֹת שְׁנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, אֵלָּא בּוֹ מִמֶּשׁ. כִּיּוֹן
 שְׁהַגִּיעַ אֵלָיו, הוּא נִמְשָׁךְ וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִכְנָס לְתוֹךְ
 הַיְרֵדָן. וְכִיּוֹן שְׁמִגִּיעַ לְתוֹךְ בְּרַקַּע הַמְּקַדָּשׁ, נִמְצָא
 שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט וְלֹא נִמְשָׁךְ לְמָקוֹם
 אֲחֵר. וְאָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁכַשְׁחוּזָר אוֹתוֹ נָהָר
 לְמָקוֹמוֹ, מִשְׁאִיר שָׁם כָּל מִינֵי צִיּוּרִים שְׁעוֹשֵׂה
 הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן, שְׁאוֹתָם צִיּוּרִים גִּנוּזִים
 תַּחַת מְקוֹמָם.

אֵלֶּה כָּאֵן וְאֵלֶּה כָּאֵן, וְעוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים כְּמִקְדָּם.
 כָּאוֹתוֹ צַד דָּרוֹם יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
 עֲמוּדִים מִכָּל מִינֵי מַרְגְּלִיּוֹת. וְאֵלֶּה אוֹתָם שְׁמֵאֵירִים

תמיד, וְנוֹטְפִים בְּשָׁמַיִם נִסְתָּרִים שְׁלֹא הִתְגַּלּוּ
 מֵעוֹלָם. אַרְבָּעָה אַנְגִּינִים בְּכָל ^(דף קסו ע"ב) עֲמוּד וְעֲמוּד
 נִעוֹצִים. וּכְשֵׁאוֹתָם בְּשָׁמַיִם נוֹטְפִים מֵאוֹתָם
 עֲמוּדִים, נוֹפְלִים בָּהֶם, וּמִתְמַלְּאִים כָּל הָאֲנָנוֹת,
 וְלֹא יוֹצֵאִים הַבְּשָׁמַיִם הַחוּצָה.

מֵאוֹתָם בְּשָׁמַיִם עֲתִידִים לְעֵתִיד לָבֹא לְהַקְטִיר
 בְּכָל יוֹם קְטֹרֶת לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ,
 שְׁלֹא יִהְיוּ מִכְתִּישֵׁת בְּנֵי הָאָדָם. אוֹתָם בְּשָׁמַיִם לֹא
 יִדוּעַ עֲקָרָם, וּמִמָּה הָיוּ, אֵלֶּא מֵאוֹתָם עֲמוּדִים
 שְׁנוּפְלִים שָׁם.

שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד נוֹצְצִים וְלוֹהֵטִים
 בְּכָל הַגּוֹנִים. שְׁבַע מֵאוֹת נְשָׂרִים הֵם, פּוֹרְחִים
 אֵלֶּה כָּאֵן וְאֵלֶּה כָּאֵן בְּגִלְגּוּל הָעֲמוּדִים.
 בְּשִׁמְסֹת וּבְכִיִּם, לֹא יִכּוֹלוֹת הָעֵינִים לְהִסְתַּכֵּל
 הַמָּקוֹם שָׁבָהֶם.

שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת וּפּוֹרְחוֹת מִפֶּה זֶה לְפֶה
 זֶה. בְּגִלְגּוּל הָעֲמוּדִים וּנְשָׂרִים. כָּל אוֹתָן
 אוֹתִיּוֹת מְרַקְמוֹת בְּאֵשׁ לְבָנָה וְזָהָב יָרֵק. אֵלֶּפֶיִם

וּמָאָה מְנוֹרוֹת תְּלוּיֹת בֵּין אֹתָם עֲמוּדִים,
וְאֵלֶּפֶים וּמָאָה יָרוֹת בְּכָל מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה.
דוֹלָקִים בַּיּוֹם, וּבַלַּיְלָה דוֹעָכִים עַל צַעַר יִשְׂרָאֵל.
בְּשִׁמְנֵיץ הַבֶּקֶר דוֹלָקִים בָּלֶם מֵעֲצָמָם.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ, הֲרֵי יָרַד הַלַּיְלָה. אָמַר
לוֹ לְרַבִּי שְׂמַעוֹן, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֹרֵךְ הָעוֹלָם,
קַח פְּנִינָה שֶׁל תֵּיבַת זֶה, וְקַח גֵּר וּכְתֹב דְּבָרִים אֵלַי,
שֶׁהֲרֵי הִנֵּיעַ זְמַנֵּנוּ לְפָקֵד כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְתוֹךְ קְבָרוֹ
עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא נִכְנָם לְתוֹךְ
הַנֶּזֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ יַחַד עִם הַצְּדִיקִים, וְאִזּוֹ כָּל אֶחָד
וְאֶחָד פּוֹרֵחַ לְשָׁם. וּלְמַחֵר נִתְּיָה אֶצְלָךְ, הוֹאִיל
וְנִתְּנוּ לָנוּ רְשׁוֹת לְהַשְׁלִים דוֹרוֹן שְׂמֹשְׁלָחִים לָךְ.
פָּרַחוּ, וּבָכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן וּנְגָעָה.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵיךְלָת אֶהְבִּים וַיַּעֲלֵת חֵן דְּדִיקָה
יְרוּךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁנֶה תְּמִיד. תּוֹרָה
תּוֹרָה, אֹרֵךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּפְתָה יָמִים וּנְחָלִים
וּמְקוֹרוֹת וּמִבּוֹעִים מִתְּפִשְׁטִים מִמֶּךָ לְכָל הַצְּדִיקִים.
מִמֶּךָ הַכֹּל, עָלֶיךָ עוֹמְדִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֹרֵךְ

הַעֲלִיזוּן (בְּזֶה) מִמֶּךָ יוֹצֵא. תּוֹרָה תּוֹרָה, מָה אָמַר
 לְפָנֶיךָ? אֵיךְ אֶהְיֶה אִתְּךָ, וְיַעֲלֶת חֵן, (אֲצִל) מֵעֲלָה
 וּמִטָּה אֶהְיֶה שְׁלָךְ. מִי יִזְכֶּה לִינֵק מִמֶּךָ כְּרֵאוֹי?
 תּוֹרָה תּוֹרָה, שְׁעֲשׂוּעִים שָׁל רְבוּנֶךָ, מִי יִכּוֹל לְגַלוֹת
 וּלְאֹמַר סִתְרִים וּגְנִיזוֹת שְׁלָךְ? בָּכָה, וְהַכְּנִים רֵאשׁוּ
 בֵּין בְּרַפְיוֹ וּנְשִׁק אֶת הָעֵפֶר.

בֵּין כֶּךָ רָאָה כִּמְהֵרָה דְמִיּוֹת שָׁל חֲבָרִים סְכִיבּוֹ. אָמַר
 לוֹ, אֵל תִּירָא בַר יוֹחָאֵי, אֵל תִּפְחַד מִנּוֹרָה
 קְדוֹשָׁה, כְּתֹב וּשְׁמַח תוֹךְ שְׂמִיחַת רְבוּנֶךָ. כְּתֹב כָּל
 הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁשִׁמַּע בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלָמַד בְּהֵם
 וְעַם בְּהֵם, וְלֹא שָׁכַח דְּבַר. וְאוֹתוֹ גַּר הָאִיר לְפָנָיו
 כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה עַד שְׁתַּגִּיעַ הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַבֶּקֶר,
 חָרִים עֵינָיו, וְרָאָה אֹר אֶחָד שְׁתִּיהָ מֵאִיר כְּרֵקִיעַ.
 הוֹרִיד עֵינָיו לְמִטָּה. חֹר כְּמִקְדָּם וְרָאָה אֹר כְּכֹל
 חֲרֵקִיעַ שְׂמֵאִיר וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ אֹר דְּמוֹת הַבַּיִת
 בְּכִמְהֵרָה צִיּוּרִים. שְׂמַח רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּלְפִי רַגַע נִגְנִי
 כָּל אוֹתוֹ הָאֹר.

בין כך תרי אותם שני שליחים באים. מצאוהו ראשו בין ברביו. אמרו לו, שלום עליך מר! שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו שלום. קום! קם רבי שמעון ושמח בהם. אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך? ראית אור חבית פרקיע? אמר להם, ראיתי. אמרו לו, באותה שעה הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא פים הגדול, ומאורו היה מואר פרקיע.

אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, ותרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה תזה. אמר להם, בנקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שאננו אליך, אבל דבר חדש היה אליך פעת.

פתח ראש הישיבה ואמר, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וגו'. זה בשביל שנראה בו אור כמו זה. מי שלא זוכה במקום זה,

יִלְךְ וַיִּקַּח עֲצָמוֹ לְמָקוֹם אַחֵר וַיִּזְכֶּה בּוֹ. עַיֵן שְׂדוּלָק,
וְהָאוֹר לֹא עוֹלָה וּמְאִיר בּוֹ, יִנְעָנְעוּ אוֹתוֹ וַיַּעֲלֶה בּוֹ
הָאוֹר וַיִּאִיר. וְהֵינּוּ עֲתִידִים לְשָׁמַעַ, אֲכַל בְּשִׁבִיל
לָבֵא אֵלֶיךָ (דף קסו ע"א) לֹא רָצִינוּ לְהִתְעַכֵּב. שָׂמַח רַבִּי
שְׁמַעוֹן.

אָמְרוּ לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבִּתְוֹכְנוּ
בַּתּוֹרָה, דְּבָרִים קְטַנִּים הֵם בְּכָל דָּבָר וְדָבָר.
וְאוֹתָם דְּבָרִים קְטַנִּים, כַּמָּה הֵם דְּבָרִים גְּדוֹלִים
וְעֲלִיוֹנִים עַד שְׁאִין לָהֶם שְׁעוֹר? שְׁתַּרִּי אִין פָּנוּ
סַפֵּק, אֵלָּא בְּרוּר הַתּוֹרָה עַל בְּרִיתָהּ. וְכַעַת רֵאשׁ
חִישִׁיבָה פִּרְשׁ דְּבָרִים סְתוּמִים עַל זֶה בְּגִלְלָהּ מַה
שְׁעַקֵּר הַנְּשִׁמָּה לָמָּה לֹא מְאִיר בְּמָקוֹם זֶה וְזוֹכֶה
לְהִיּוֹת מוֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר? וְעַד עַתָּה לֹא זָכִינוּ
בְּזֶה בְּשִׁבִיל לָבֵא אֵלֶיךָ.

וְדָבָר אַחֵר זָכִינוּ לְשָׁמַע מִמֶּנּוּ: רוּחַ שְׂהוּלָקָת
עֲרָפָה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בְּלִי בָנִים, אֲשֶׁתוֹ
תַּעֲשֶׂה כְּלִי לְבָנוֹתוֹ. מַה תַּטְעֵם? אֲשֶׁתוֹ הִיא גֵר
שְׂנֵד לְקַת מִמֶּנּוּ, וּשְׁנִיָּהֶם גֵר אַחֵר הִיוּ, אוֹר זֶה יוֹצֵא

מאור זה. דעך זה, גדלק מתוך אורו ממש, משום
שחיו אור אחר.

פעת, רבי, נחזר לדברים הראשונים, וכשנחזר
למקומנו נטל רשות מראש הישיבה
באותם דברים שנקבל ממנו, ונאמר לפניך. אשרי
חלקך שאפתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים
מלמעלה ומלמטה מהעולם הזה ומעולם אחר.
אמר רבי שמעון, דבר אחד רציתי לדעת, אם
תוכל להודיע לי. נשים באותו עולם אם זכאיות
לעלות למעלה, או איך הן שם? אמר לו, אי רבי
אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (בבבד) כדי לא לגלות
סודות של שם, אבל זה ילך ויטל רשות, ונאמר
לך. בין כך פרח אחר והתכסה מהם והלך לו.

ולפי שעה שב אליהם. אמר להם, עתיד הייתי
להפנים, והיו כלם בעשור אחר, שדנו דין
בן אדם אחר שעמד על פתח חנו עין, ואותם
ברובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להפנים שם,
והיה בצער ביניהם, וצוח צוחות על נבי הפתח,

וְשָׁמְעוּ כָּל הַצְּדִיקִים שֵׁשׁ, וְכָעַת הָיוּ מִתְּכַנְּסִים
 כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְהַכְּנִים אֶל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעֵינַי
 בְּדִינֵנו. וּבֵאתִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם, וְזֶה תִּכְרִי הַצְּמִירָה
 לְלָכֶת לְשֵׁם, שְׁפָרוּז הָעֶבֶר כָּכָל אוֹתָם בְּנֵי
 הַיְשִׁיבוֹת שֶׁהָיוּ מִתְּכַנְּסִים כָּעַת לְפָנַי הַמְּשִׁיחַ. לָקַח
 בְּתִקְוָה אַחַת וְנָתַן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, קַח אֵת זֶה
 וְעֵינַי בְּמָה שֵׁשׁ עַד שֶׁנִּבְּא אֱלֹיךָ. וּפָרְחוּ שְׁנֵיהֶם.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן לָקַח הַבְּתִיקָה וְרָאָה מַה שְׁרָאָה
 בַּסּוּדוֹת שֵׁשׁ כָּל אוֹתוֹ יוֹם. כַּלִּילָה רָאָה
 גֵּר, וְנִפְלָה עָלָיו שְׁנָה, וְנִרְדָּם עַד הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהָאִיר
 הַיּוֹם קָם, וּפָרְתָה אוֹתָהּ בְּתִיקָה מִמֶּנּוּ, וְהִנֵּה שְׁנֵיהֶם
 בָּאִים. אָמַר לוֹ, עֲמֹד רַבִּי, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ. עֲמֹד.
 בְּגִלְגֵּלךָ רָאִינוּ וְזָכִינוּ לְכַמָּה סְתָרִים עֲלִיזִים, כַּמָּה
 חֲדוּהָ הָרָאוּ לָנוּ כְּשֶׁנִּתְּנוּ רְשׁוֹת לְגִלּוֹת לָךְ כָּל מַה
 שְׁאַתָּה רוֹצֵה. רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיזָה יֵצֵא אֵלֵינוּ
 וְאָמַר: שְׂאֵלוּ בְּשָׁלוֹם בְּרַ יוֹחָאֵי, מְקוֹמוֹ שָׁל בְּר
 יוֹחָאֵי תְּרִי פְּנוּי לוֹ מִכַּמָּה יָמִים, אֵינַּן מִי שְׁיִקְרַב
 אֵלָיו, אֲשֶׁרִיו!

רַבִּי רַבִּי, כְּשִׁפְּרַחְנוּ מִמֶּךָ (בשבילך), נִכְנַסְנוּ וְרָאִינוּ
כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת שְׁחָרֵי מִתְכַּנְּסִים לְתוֹךְ
הַיִּכָּל אֶחָד שְׁשָׁם הַמְּשִׁיחַ, וְדָנוּ דִּין שָׁל אוֹתוֹ אָדָם
שְׁעָמַד עַל הַפֶּתַח, שְׁשָׁמוֹ אִין לָנוּ רְשׁוֹת לְגִלּוֹת.
הַצִּיטָעֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל זֶה. אָמַר לוֹ, אַל תִּצְטַעֵר
רַבִּי עַל זֶה, אַתָּה תִּדְעַ בְּלִילָה תִּהְיֶה בְּחִלּוֹמָךְ. אֲבָל
דִּין דָּנוּ עָלָיו, שְׁשָׁנֹר מְשִׁיחַ שְׁיִתְּיָה אוֹתוֹ אָדָם בְּחוּץ
בְּאוֹתוֹ צַעֵר אַרְבָּעִים יוֹם, וְלִסוּף אַרְבָּעִים יוֹם
יִצְעָרוּ אוֹתוֹ בְּדִין בְּצַעֵר תִּגְיִהֶנּוּ שְׁעָה וְחֻצֵי.

וְכָל זֶה מְשׁוּם שְׁיִוִם אֶחָד אֶחָד מִן הַחֲבָרִים תִּהְיֶה
מְפָרֵשׁ דְּבָרֵי תוֹרָה, וּכְשֶׁהֲגִיעַ לְדָבָר אֶחָד,
יִדְעַ הָאָדָם תִּהְיֶה שְׁיִכְשֵׁל בּוֹ, וְאָמַר לַחֲבָרִים: שְׁתִּקּוּ,
אַל תִּאמְרוּ דָּבָר. וּמְשׁוּם שְׁשִׁתְּקוּ הַחֲבָרִים, נִכְשֵׁל
בְּאוֹתוֹ דְּבָר וְהִתְבַּיֵּשׁ. וְעַל אוֹתָהּ בּוֹשָׁה שְׁנָרָם אָדָם
זֶה, דָּנוּ אוֹתוֹ בְּדִין ^(דף קסז ע"ב) תִּהְיֶה הַקָּשָׁה, מְשׁוּם שְׁלֹא
רוֹצֶה תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִשְׁאִיר עוֹזֵן הַתּוֹרָה
אֲפָלוּ בְּמִלָּא נִימָה.

דָּנוּ דִּינּוֹ, וַיֵּצְאוּ כָּל בְּנֵי הַיִּשִּׁיבָה, וְאֲנִי שָׁאֲלֹתִי
 רָשׁוֹת, שְׁחֲרֵי בַר יוֹחָאֵי שָׁאֵל שְׁאֵלָה זוּ. וְעַל
 זֶה הָרָאוּ לִי מָה שֶׁלֹּא יִדְעֵתִי מִלְּפָנַי בֵּן. אִי רַבִּי,
 שְׁשָׂה הַיְכָלוֹת הָרָאוּ לִי, בְּכַמָּה עֲנוּנִים וְעִדּוּנִים,
 בְּמָקוֹם שְׁפָרְכַת פְּרוּשָׁה בְּנִנְתָּה. שְׁחֲרֵי מֵאוֹתָהּ
 פְּרָכַת וּלְהִלָּאָה לֹא נִכְנְסִים וְזָכְרִים כָּלֵל.

בְּהִיכָל אֶחָד יֵשׁ בִּתְיָה בַת פְּרָעָה, וְכַמָּה רַבּוֹא
 וְאַלְפֵי נָשִׁים זוֹכוֹת אֶתָּה, וּלְכָל אַחַת
 וְאַחַת מֵהֵן יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁל אֲזוּרוֹת וְעִדּוּנִים לְלֹא
 דַחַק כָּלֵל. שְׁלֹשׁ פְּעָעִים בְּכָל יוֹם הַפְּרוּזוֹת
 מִכְרִיזִים: תְּרֵי דְמוֹת מִשָּׁה נְבִיא תִנְאַמֵּן בָּאָה!
 וּבִתְיָה יוֹצֵאת לְמָקוֹם פְּרָגוֹד אֶחָד שְׁיֵשׁ לָהּ, וְרוֹאָה
 דְמוֹת מִשָּׁה וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו, וְאוֹמְרָת: אֲשֶׁרִי חֲלָקִי
 שְׁגַדְלֹתִי אֲזוֹר זֶה. וְזֶה עֲנוּנִים שְׁלָה יוֹתֵר מִכָּלֵם.

חוֹזְרֹת לְנָשִׁים וּמִשְׁתַּדְּלֹת בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. בְּלֵן
 בְּאוֹתָן דְּמִיּוֹת שְׁחִיו בְּעוֹלָם תְּיָה בְּלָבוֹשׁ
 אֲזוֹר, (בְּלָבוֹשׁ) בְּלָבוֹשׁ הַזְּכָרִים, פְּרָט שְׁלֹא מְאִירִים
 בָּהֶן, מִצְוֹת הַתּוֹרָה שְׁלֹא זָכוּ לְקַיְמָן בְּעוֹלָם תְּיָה,

מִשְׁתַּדְּלוֹת בָּהֶן וּבִטְעֵמֵיהֶן בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וְכָל
הַנָּשִׁים הֵלְלוּ שְׂיוֹשְׁבוֹת יַחַד עִם בַּת פִּרְעָה נִקְרְאוֹת
(ישעיה לב) נָשִׁים שְׂאֲנָנוֹת, שְׁלֹא הִצְטַעְרוּ כָּלֵל בְּצַעַר
הַגִּיהֶנֶם.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ סֶרַח בַּת אֲשֵׁר, וְכַמָּה נָשִׁים רַבּוֹא
וְאַלְפִים יַחַד אֶתָּה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
מִכְרִיזִים לְפָנֶיךָ: הֲרֵי דְמוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק בָּאָה!
וְהִיא שְׂמַחָה וַיּוֹצֵאת לְנַבִּי פִּרְנּוֹד אֶחָד שְׂיֵשׁ לָהּ,
וְרוֹאֶה אֹרֶךְ דְּמוֹת יוֹסֵף, וְשְׂמַחָה, וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו
וְאוֹמְרָת: אֲשֶׁרֵי הַיּוֹם שְׁעוֹרְרָתִי בְּשׁוֹרְתָךְ לְסַבִּי.
אַחַר כֵּךְ חוֹזְרָת לְשָׂאֵר הַנָּשִׁים, וּמִשְׁתַּדְּלוֹת
בְּתַשְׁבְּחוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם וּלְהוֹדוֹת לְשִׁמּוֹ. וְכַמָּה
מְקוֹמוֹת וְשְׂמַחָה יֵשׁ לְכָל אַחַת וְאַחַת. אַחַר כֵּךְ
חוֹזְרוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה וּבִטְעֵמֵיהֶן.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ יוֹכְבָד אִם מִשָּׁה נָבִיא הַנְּאֻמָּן,
וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת עַמָּה. בְּהִיכָל זֶה
לֹא מִכְרִיזִים כָּלֵל, אֲלָא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מוֹדָה וּמִשְׁבַּחַת לְרַבּוֹן הָעוֹלָם הִיא וְכָל הַנָּשִׁים

שָׂאתָהּ. וְשִׁירַת הַיָּם מְזֻמְרוֹת בְּכָל יוֹם, וְהִיא לְבִדָּה
 אוֹמְרַת מִכָּאן, (שמות טז) וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה וְגו',
 אֵת הַתֶּף בְּיָדָהּ וְגו'. וְכָל אוֹתָם צִדִּיקֵי בֶן עֶדֶן
 מִקְשִׁיבִים לְנַעֲיֵמוֹת קוֹלָהּ, וּבִמְה מִלְּאֲכִים קְדוֹשִׁים
 מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים עִמָּה לַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ דְּבוּרָה, גַּם כָּךְ וְכָל שְׂאֵר הַנְּשִׁים
 אֵתָהּ מוֹדוֹת וּמְזֻמְרוֹת בְּאוֹתָהּ שִׁירָה
 שֶׁהִיא אֹמְרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֵי רַבִּי, אֵי רַבִּי, מִי רָאָה
 חֲדוֹת הַצִּדִּיקִים וְשָׁל נְשִׁים וּפְאִיּוֹת שֶׁעוֹשׂוֹת לְפָנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְפָנַי וּלְפָנִים שֶׁל אוֹתָם הֵיכָלוֹת יֵשׁ אַרְבָּעָה
 הֵיכָלוֹת טְמִירִים שֶׁל הָאֱמָהוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
 שֶׁלֹּא נִמְסַר לְהַגְלוֹת, וְאֵין מִי שְׂרוּאָה אוֹתָן. בְּכָל
 הַיּוֹם הֵן לְבִדָּן, כְּמוֹ שֶׁאֹמְרַתִּי לָךְ, וְהַגְּבָרִים גַּם כֵּן.

וּבְכָל לַיְלָה נִכְלָלִים בְּלָם בְּאַחַד, מִשּׁוּם שֶׁשְּׁעֵת
 הַזְּוֹנָה הִיא בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה, בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבֵין בְּעוֹלָם הַבָּא. זְוֹנָה אוֹתוֹ עוֹלָם - הַתְּדַבְּקוֹת
 נְשָׂמָה בְּנְשָׂמָה, אֹר בְּאֹר. זְוֹנָה הָעוֹלָם הַזֶּה - גּוֹף

בגוף. והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זיווג אחר זיווג, גוף אחר גוף, זיווג אותו עולם אור אחר אור. היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של פנות בטחות (ישעיה לב), ולא זכינו בהם לראות. אשרי חלק הצדיקים, גברים ונקבות שחולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזכאים לכל הענוגים של אותו עולם.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה, לא נמסר לגלות. זיווג אותו עולם נעשה (דף קסח ע"א) פרי יותר מפרי שנעשה בעולם הזה. בזיווג שלהם, בזיווג אותו עולם, בערנה שלהם באחד, בשתמשות נדבקות זו בזו, עושות פרות, ויוצאים אורות מהם ונעשים נרות. והם הנשמות לגרים המתגידים, וכל אלה עולים להיכל אחד.

וכשמתגיד גר אחד, פורחת מאותו היכל נשמה, ונכנסת תחת פני השכינה, ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה

בו, ומאותו זמן נקרא גר צדק. וזהו סוד הכתוב,
 (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים. מה עץ החיים מוציא
 נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.

ראש הישיבה אמר, כתוב (בראשית יא) ותהי שרי
 עקרה אין לה ולד. ממה שאמר ותהי שרי
 עקרה, איני יודע שאין לה ולד? מה זה אין לה
 ולד? אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה
 מולידה, אבל נשמות היתה מולידה בהתדבקות
 ערנה, שאותם שני צדיקים היו מולידים נשמות
 לגרים כל אותו זמן שהיו בתרן כמו שעשו
 צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב (שם יב) ואת הנפש
 אשר עשו בתרן. נפש עשו בודאי.

שבת רבי שמעון. אמר לו אותו האיש, אי רבי,
 מה אמר לך, בכל ראש חדש ושבתות
 ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות
 לפני המלך תקדוש, זכרים ולא נקבות, כמו
 שנאמר (שמות כג) יראה כל זכורך. וכשחוזרים,

חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים
לפני ראש הישיבה.

יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה
על סודות עתיקים - צדיק וטוב לו, צדיק
ודע לו. שכלם עולים תוך משקל האילן עד שלא
יבאו לעולם, וכפי משקלת המשקל כך יש להם
בעולם הזה. ראש הישיבה ירד וגלה ממה ששמע
למעלה, דבר אחד גלה ולא יותר. עין שלא עולה
אורו, יבו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור
הנשמה, יבו בו ויעלה אור הנשמה, ויאחזו זה
בזה להאיר. (שתי נסחאות)

משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד
שיבו בו, אז מאיר אור הנשמה ונאחזו
בגוף, והגוף נאחזו בו. הגוף אז עולה אור מתוך
הנשמה, מתוך מרומם ומשבת, מתפלל תפלתו
ובקשתו, מברך לרבנו. הרי אז הכל מאיר, משום
שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו עד שיבו

בו, וְאִזּוּ מֵאִיר וְנִאָחֲזוּ זֶה בָּזֶה. יֵשׁ עֵץ שְׁלֵא נִאָחֲזוּ
בָּאוֹר, וְלֹא עוֹלָה בּוֹ אֹר עַד שְׁיָכּוּ בוֹ, וְאִזּוּ מֵאִיר.

עַד הָאֲחֵר רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת כָּךְ, וּמִכָּה בְּרִשְׁעִים, וְכָל
מִה שְׁמִכָּה, אִזּוּ (מִשְׁלֵי יג) וְנִרְרִשְׁעִים יִדְעֶךָ. מְחַרְרָה
וּמְגַדְרָה לְכָל הַצְּדִיקִים וְלֹא יָכוֹל לְהֵאִיר כֻּלָּל, וְאִזּוּ
כְּתוּב (קֹהֶלֶת ב) כִּי מִה הָאָדָם שְׁיָבוֹא אַחֲרַי הַמֶּלֶךְ.
וְרוֹצֵה לְהַדְּמוֹת לוֹ וְלֹא יָכוֹל. וְעַל זֶה (תְּהִלִּים יא) ה'
צְדִיק יִבְחֶן, וּמִכָּה בּוֹ, וְאִזּוּ מֵאִיר וּמִתְחַזֵּק בָּאוֹר.
יִבְחֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה כח) אָכֵן בִּחְזֹן. גְּחֹן רַבִּי
שְׂמֵעוֹן וְנִשְׁק לְעַפְרָה. אָמַר, דְּבַר דְּבַר אֲחֵרֶיךָ רַדְּפֵתִי
מִיּוֹם שְׁחֵייתִי, וּכְבַעַת נוֹדַע לִי הַדְּבַר מִתּוֹךְ שְׂרֵשׁ
וְעַקֵּר הַכֹּל.

אָמַר לוֹ, אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, כְּשֶׁעוֹלִים לְמַעְלָה, כָּל
אוֹתָם רוּחֹת וְזָכָרִים וְנִקְבוֹת בְּאוֹתוֹ זְמַן
שׁוֹמְעִים (בְּמִה) דְּבָרִים תְּדַשִּׁים וְעַתִּיקִים, יוֹרְדִים
וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ תִּישִׁיבָה, וּמִתְזוֹרִים דְּבָרִים לְפָנַי
רֵאשׁ תִּישִׁיבָה, וְהוּא מְלַמֵּד דְּבַר עַל קִיּוּמוֹ.

בְּשֵׁעוּלָיִם, מִתְּפֹשְׁטִים מְלַבְּוֹשֵׁיהֶם וְעוֹלָיִם.
בְּשִׁינְרָדִים, מִתְּלַבְּשִׁים בְּלַבְּוֹשֵׁיהֶם שֶׁל אֹתוֹ גּוֹף.

אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, כַּמָּה דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִתּוֹךְ רֵאשִׁי
הַיְשִׁיבָה. אֲשֶׁרִיו מִי שֶׁמְקַטֵּין עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כַּמָּה הוּא גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַהוּא. וְכֹךְ
פָּתַח רֵאשִׁי הַיְשִׁיבָה: מִי שֶׁהוּא קָטָן - הוּא גָּדוֹל,

וּמִי שֶׁהוּא גָּדוֹל - הוּא קָטָן, שְׂפָתוֹב (בראשית כג) (דף קסח

ע"ב) וַיְהִי־חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵ
שָׁנִים. מֵאָה, שֶׁהוּא חֹשְׁבֹן גָּדוֹל, כְּתוּב כּוּ שָׁנָה,
קָטָן הַשָּׁנִים, לְאַחַד הַקָּטִינֹו. שִׁבְעֵ, שֶׁהוּא חֹשְׁבֹן
קָטָן, הַגָּדִילֹו וְרַבָּה אֹתוֹ, שְׂפָתוֹב שִׁבְעֵ שָׁנִים.

בַּיָּא וְרֵאשִׁי שֶׁלֹּא הַגָּדִיל הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶלֶּא
לְמַקְטִיִן. לֹא הַקָּטִיִן אֶלֶּא לְמִי שֶׁהַתְּגָדִיל.
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְקַטֵּין עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כַּמָּה הוּא
גָּדוֹל בְּעֲלוֹי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

בֵּין כֹּךְ שָׁמְעוּ שִׁירַת הַיָּם בְּקוֹל נְעִים שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ
מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ, קוֹל נְעִים שֶׁל שִׁירָה כְּאוֹתָהּ
נְעִימָה שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. וּכְשֶׁסִּימּוּ (שמות טו) ה' יִמְלֹךְ

לְעֵלָם וְעַד, רְאוּ אַרְבַּע דְּמִיּוֹת בְּרָקִיעַ, וְאַחַד מֵהֶם
 גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מִכֻּלָּם. וְאוֹתוֹ גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מֵהֶם עוֹרֵר
 קוֹל וְאָמַר, (יִדְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר ה' וְכִבְרַתִּי לָךְ חֶסֶד
 נִעֲוִירֶיךָ אֶהְבֶּת כָּל־וּלְתֶיךָ וְגו'. שָׁט בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ,
 עֲמַד אַחַר אַחֲרָיו וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מֵב) וְהוֹלֵכְתִּי עוֹרִים
 בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ בְּנִתְיָבוֹת לֹא יָדְעוּ וְגו'. סִיִּים וְשָׁט
 בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ.

פֶּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שֵׁם לֵח) יִשְׁשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה
 וְתִגַּל עֲרָבָה וְתִפְרַח בְּחֻבְצֵלָתָהּ. וְשָׁט בְּרָקִיעַ
 וְנִגְנְנוּ. פֶּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שֵׁם מֵג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאֵךְ
 יַעֲקֹב וְגו'. (שֵׁם) כֹּה אָמַר ה' חַנּוּתֶיךָ בְּיָם דְּרֶךְ וּבְמִים
 עוֹיִם נְתִיבָה וְגו', תִּכְבְּדֵנִי תֵיִת הַשְּׁדָה תַנּוּיִם וּבְנֹת
 יַעֲנָה וְגו'. סִיִּים וְשָׁט בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ. אִזּוּ פֶתַח גָּדוֹל
 וְאִימָה נִפְלָ עֲלֵיהֶם.

כְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קוֹל הַתְּעוֹרֵר בְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם
 תְּקִיף בְּאֲרִיָּה, גְּבוּרִים בְּנִמְרִים, תִּנּוּ
 כְּבוֹד לְרַבּוֹנְכֶם, שְׁפָתוֹב (שֵׁם כַּה) עַל בֶּן יִכְבְּדוּךָ עִם
 עוֹ וְגו'. שָׁמְעוּ קוֹל, תִּלּוֹת וּמְרַכְּבוֹת שְׁחִיו

אומרים, (דברי הימים א כט) לך ה' הגדלה והגבורה
 והתפארת והנצח והחוד וגו', עד (נחמיה ט) ומרומם
 על כל ברכה ותהלה. תמחו והלכו. בין כף האיר
 היום, תחזירו ראש, וראו כל המדבר מכסה בעיני
 כבוד מאירים, נוצצים בגונים רבים.

אמרו זה לזה, ודאי הקדוש פרוץ הוא רוצה
 להשתבח בתשבת של דור המדבר,
 שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה
 עד שיבא מלך המשיח. ודאי כל מה שהראה לנו
 הקדוש פרוץ הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו
 חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק
 טוב, והם בני עולם הבא. ולעתיד לבא פשיקים
 הקדוש פרוץ הוא את המתים, עתידים אלו לעמד
 לתהיה בראשונה, כמו שנאמר (ישעיה כו) יחיו מתים,
 ואלה הם דור המדבר.

אמר לו, האם דבר חדש ידעת שאני מערפל
 ממנו? אמר לו, אמר. אמר, קול תחזור
 רציתי לדעת. בן אדם נותן קול בשדה או במקום

אֲחֵר, וְחֹזֵר קוֹל אֲחֵר וְלֹא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, אִי
 חֲסִיד קְרוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה בְּמַה קוֹלוֹת הִתְעוֹרְרוּ,
 וּבְמַה דְקָדוּקִים הָיוּ לְפָנַי רֵאשׁ הִיְשִׁיבָה. וּבְשִׁירָד
 רֵאשׁ הִיְשִׁיבָה, אָמַר, כִּי פִרְשׁוּהָ דְבַר בִּישִׁיבַת
 תְּרַקִּיעַ, וְסוּד נִכְבָּד הוּא.

בֵּיא וּרְאֵה, שְׁלֵשָׁה קוֹלוֹת הֵם שְׁלֵא נְאֻכְדִים
 לְעוֹלָמִים, פָּרַט לְקוֹל הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה,
 שְׁאֵלָה עוֹלָם לְמַעְלָה וּבּוֹקְעִים דְקִיעִים. אֲבָל
 קוֹלוֹת אֲחֵרִים הֵם שְׁלֵא עוֹלָם וְלֹא אוֹכְדִים.

וְהֵם הַשְּׁלֵשָׁה: קוֹל תְּחִיָּה בְּשַׁעַה שֶׁהִיא עַל
 הַמִּשְׁבֵּר, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט וְהוֹלֵךְ בְּאֵוִיר
 מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם. קוֹל הַכֵּן אָדָם
 בְּשַׁעַה שִׁיּוּצֵאת נְשָׁמָתוֹ מְנוּפּוֹ, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט
 וְהוֹלֵךְ בְּאֵוִיר מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם. קוֹל
 הַנְּחָשׁ בְּשַׁעַה שְׁפוּשֵׁט עוֹרוֹ, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט
 בְּאֵוִיר וְהוֹלֵךְ מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.

אִי חֲסִיד קְרוֹשׁ, בְּמַה דְבַר זֶה גָּדוֹל וְנִכְבָּד. אֵלָה
 הַקּוֹלוֹת מַה נַּעֲשֶׂה מֵהֶם, וּלְאִיזָה מְקוֹם

נכַנְסִים וְשׁוֹרִים? אֵלֶּה הֵם קוֹלוֹת צִעַר, וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹמְטִים בְּעוֹלָם בְּאֵוִיר, וְהוֹלְכִים מְסוּף הָעוֹלָם
 וְעַד סוּף הָעוֹלָם, וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ נְקִיקִים וּמַחְלוֹת
 עֶפֶר וְנִסְתָּרִים שָׁם. (דף קסט ע"א) וּבְשִׁנּוֹתֵי אָדָם קוֹל, הֵם
 מִתְעוֹרְרִים לְאוֹתוֹ קוֹל. קוֹל נְחֹשׁ לֹא מִתְעוֹרֵר
 לְקוֹל אָדָם. אֵיךְ יִתְעוֹרֵר? בְּמִכָּה. בְּשִׁמְכָה אָדָם
 מִכָּה, מִתְעוֹרֵר קוֹל הַנְּחֹשׁ שְׂנֵם־תָּר אֵלָיו אוֹתוֹ קוֹל,
 וְלֹא קוֹל אַחֵר. קוֹל מִתְעוֹרֵר אַחֵר קוֹל, מִיֵּן אַחֵר
 מִיֵּנוּ.

וְעַל כֵּן בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה קוֹל שׁוֹפָר מְעוֹרֵר קוֹל
 שׁוֹפָר אַחֵר, מִיֵּן אַחֵר מִיֵּנוּ הוֹלֵךְ. דִּבְרֵי הַנְּחֹשׁ
 הוּא לְרַע, לְחֵרֵג וּלְחַבּוֹת. בְּאוֹתוֹ קוֹל
 מְפֹשֵׁשׁ לֹא מִתְעוֹרֵר קוֹל נְחֹשׁ זֶה אֵלֶּא אַחֵר מִיֵּנוּ.
 וְזֶהוּ בְּשִׁמְכָה מִכָּה בְּמִקַּל בְּאֶרֶץ וּקוֹרָא לוֹ לְמִיֵּנוּ,
 אִם מִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ קוֹל הַנְּחֹשׁ לְהַשִּׁיב לְמִיֵּנוּ. וְסוּד
 זֶה הוּא נִסְתָּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי דִּבְרֵי זֶה הוּא דִּבְרֵי נִסְתָּר,
 וְתַמְהָנוּ אֵיךְ שְׁלֵמָה תַּפְלֹךְ לֹא יֵדַע דִּבְרֵי זֶה.

אָמַר לוֹ, שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ יָדוּעַ יָדַע, וְלֹא כָּל כֹּהֵן. אֲבָל
 מִה שְׁלֹא יָדַע, אוֹתוֹ קוֹל מִה תוֹעֵלֶת יֵשׁ בוֹ, וְאִיךָ
 יוֹשֵׁב?

וְרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה כֹּהֵן אָמַר, הַקְּדוּקָה זֶה לֹא יָדַע
 שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁתֵּרִי אוֹתוֹ קוֹל כָּלוּל רוּחַ
 וְנֶפֶשׁ, וְהֶבֶל עֲצָמוֹת מֵעֲצָבוֹן בְּשָׂר, וּמִשׁוֹמֵט
 בְּאֵוִיר, וְכָל אֶחָד נִפְרָד זֶה מִזֶּה. וּכְשֶׁמִּנִּיעַ לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׁנֵכְנֵם בוֹ, יוֹשֵׁב בְּמֵת. וְכָל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים
 וְקוֹסְמִים יוֹדְעִים מְקוֹמוֹת אֵלוֹ בְּכַשְׁפֵיהֶם, וְגוֹחֲנִים
 לְאָרֶץ, וְשׁוֹמְעִים קוֹל זֶה שְׁמֵת־חֲבָרִים אוֹתָם רוּחַ
 וְנֶפֶשׁ וְהֶבֶל עֲצָמוֹת, וּמוֹדִיעִים דְּבַר, וְזֶהוּ (ישעיה כט)
 אוֹב מֵאָרֶץ. וְעַל זֶה רָדַף שְׁלֹמֹה לְדַעַת מִה נַעֲשֶׂה
 מֵאוֹתוֹ קוֹל, וְלֹא יָדַע. אֲשֶׁרִי חֶלְקָהּ, רַבִּי, שֶׁהַבְּרַר
 לָךְ דְּבַר אֱמֶת.

בְּשֶׁכֶן אָדָם מְעוֹרֵר קוֹל, מִיָּד (מִתְחַבְּרִים) מִתְעוֹרֵר
 אוֹתוֹ קוֹל, וְאִין לוֹ רִשׁוֹת לְהֵאָרִיךְ יוֹתֵר,
 אֲלֵא כְּעִין אוֹתוֹ קוֹל שְׁעוֹרֵר הָאָדָם, וְלֹא יוֹתֵר.
 וְאִם הֵאָרִיךְ הָאִישׁ קוֹלוֹ, הוּא לֹא מֵאָרִיךְ כָּל כֹּהֵן

אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. מה הטעם? משום שפשינא בהתחלה, מתאריך מסוף העולם ועד סוף העולם. וכעת שנכנס לשם, לא יכול להאריך קול, שחרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.

ש"מח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמע אלא דבר זה - הי לי להיות ש"מח שזכיתי לשמע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו, אי חסיד קדוש, אלמלא ידעת חדות דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.

אמר לו, מה חדוש ה"ה כעת פשפאת אלי? אמר, ראש הישיבה פתח ואמר, (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניו. חדות היא. מדוע סתימת העינים למת? משום שהעינים הן גוונים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם בהן. הוא נסתם מפניו עולם הזה ומראה העולם הזה, נסתמו עיניו. כל מראה העולם הזה נחשף מפניו, ונחשכו מפניו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם

וְהִלָּאתָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נָאֵה תִקְוֵן תִּקְדְּמוֹנִים,
וְחֻכְמָתָם יִתְרָה מִמְּלֹאכִים קְדוֹשִׁים.

אָמַר לוֹ, לָמָּה יוֹסֵף יְשִׁית יְדוֹ מִכָּל בְּנֵיָו? וְאִם
תֹּאמַר עַל בְּשׂוּרָה שָׁלוֹ, צָרִיךְ לוֹמַר וַיִּוָּסֵף
חַי תִּרְאֶה. אָמַר לוֹ יְשִׁית יְדוֹ, מִשּׁוּם שְׂאֵה־בְּתוֹ הָיָה,
וּמִשּׁוּם כִּדּוֹ זֶה נִסְתָּם מִמֶּנּוּ אֹרֶךְ הָעוֹלָם הָיָה, וְזֶה
לָקַח אֹתוֹ. מִי שְׁסוֹתָם עֵינָיו, אֲהוּבוֹ מִרְאֵה כִּדּוֹ:
מִרְאֵה שְׁלֵף שֶׁל הָעוֹלָם הָיָה אֲבָד, הִרְיָנִי מִרְאֵה
שְׁלֵף בְּמִקוּמָךְ. מִכָּאֵן וְהִלָּאתָ יִתְקַנּוּ לָךְ מִרְאֵה אַחַר
שֶׁל אֹתוֹ עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה הִנָּאֵה זֶו לִמַּת, וּמַה תּוֹעֵלָתָ
יֵשׁ לוֹ בְּזֶה? מִי שְׂיִרְצָה לְשֹׂאֵל יוֹם מַה
שְׂהַצְטַרֵךְ לְפַקַח עֵינָיו, בְּשִׁבִיל לְהִרְאֹת שְׁעַדִּין הוּא
מְזַדְּמֵן לְהַשִּׁיב לְמִרְאֵה הָעוֹלָם הָיָה בְּמִקְדָּם.

אָמַר לוֹ, אִי חָסִיד קְדוֹשׁ, וְדַאי אִם לֹא נִסְתָּם
מִמֶּנּוּ כָּל מִרְאֵה הָעוֹלָם הָיָה וְלֹא נֶאֱבָד
מִמֶּנּוּ הַכָּל, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִרְאֵה וְחֵלֶק שֶׁל הָעוֹלָם
הַהוּא. עוֹלָם זֶה הוּא בְּהַפּוֹךְ מֵאֹתוֹ עוֹלָם שְׂאֵנּוּ

בו, שְׂבוּמֵן תַּחֲתֵית הַמַּתִּים אֶפְלוּ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה לֹא יִהְיֶה מִמַּעֲשֵׂה הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהַכֹּל נֶאֱבָר בַּהֲתַחֲלָה (הַטַּל יִבְטַל אוֹתוֹ וְיִשִּׁים אוֹתוֹ) בְּאוֹתוֹ (דף קסט ע"ב) הַטַּל (בַּהֲתַחֲלָה), וַיַּעֲבֹר מִפָּנָיו כָּל זִהְמָה, וְאַחֵר כִּי יַעֲשֶׂה כְּחֻמֵּי זֶה, וּמִפָּנָיו יַעֲשֶׂה חֲנוּף בְּרִיחַ תִּדְרָשָׁה, כִּי כָּאן.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְדַאי יִדְעֵתִי שְׂאֵתֶם מְלַכְשִׁים שָׁם בְּלִבּוֹשׁ נִכְבָּד שֶׁל גּוֹף וְךָ קְדוֹשׁ. הֲאֵם הִיָּה כְּמוֹ זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אָדָם שֶׁנִּרְאָה בְּאוֹתוֹ גּוֹף כְּמוֹ שְׂאֵתֶם עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם?

אָמַר לוֹ, דְּבָר זֶה שָׂאֵלוֹ לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁנֵי עֲלָמִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בִּינֵינוּ אַחֵר שֶׁסָּבְלוּ צַעַר עַל חֲטָא שֶׁלֹּא נָתַן לְגִלוּת, וְשָׂאֵלוֹ זֶה לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, וְהוּא אָמַר שְׁוֶה הָיָה כִּי בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂכַתוֹב (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, הִתְלַבְּשָׁה בְּאוֹתָהּ דְמוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַהוּא. מְלָכוּת - זוֹ רוּחַ הַקִּדְשׁ, שְׁתֵּרֵי מְלָכוּת הַשָּׁמַיִם נוֹשָׁבֵת רוּחַ מְאוֹתָהּ רוּחַ הָאֵוִיר שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְכֵּן הִתְלַבְּשָׁה אֶסְתֵּר.

וּבְשִׁנְכֶנְסָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ אֶחְשׂוּרוֹשׁ וְרָאָה אוֹתוֹ
 לְבוֹשׁ שֵׁל אֹר, דְּמוּתָהּ נְדָמְתָה
 לְמֵלֶכְךָ אֱלֹהִים, וּפְרָחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ לְפִי שָׁעָה.
 מְרִדְכִי גַם כֹּה, שְׁפָתוֹב (שם ה) וּמְרִדְכִי יֵצֵא מִלְּפָנַי
 הַמֶּלֶךְ בְּלְבוֹשׁ מַלְכוּת. לְבוֹשׁ מַלְכוּת וַדַּאי, דְּמוּת
 שֵׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) כִּי נָפַל פֶּתַח
 מְרִדְכִי עֲלֵיהֶם. פֶּתַח מְרִדְכִי, וְלֹא פֶתַח אֶחְשׂוּרוֹשׁ.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה מְתוּקִים דְּבָרִים אֵלוֹ. אֲשֶׁרִי
 חֲלָקִי. וְהִרִי יַדְעֵתִי שְׁצַדִּיקִים (בְּוָה) בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
 מִתְּלַבְּשִׁים בְּלְבוֹשׁ שְׁנִקְרָא לְבוֹשׁ מַלְכוּת, וְכֹךְ הוּא
 וַדַּאי.

אָמַר לוֹ, אֲוִיר גֵּן עֵדֶן, נְשִׁיבַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הֵם, וְבוֹ
 מִתְּלַבְּשִׁים הַצַּדִּיקִים כְּמוֹ שְׁחִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וְאַחַר כֵּן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עַל רֹאשׁ כָּל אֶחָד
 וְאַחַד, וּמִתְעַטֵּר וְנִעְשִׂית לוֹ עֵטְרָה. וְכֹךְ הִיָּה
 לְמְרִדְכִי, שְׁפָתוֹב (שם ה) בְּלְבוֹשׁ מַלְכוּת, דְּמוּת אוֹתוֹ
 הָעוֹלָם. אַחַר כֵּן וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָּה - זוֹ עֵטְרַת
 שְׁשׁוֹרָה עַל רֹאשֵׁי הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. כְּשֶׁקָּבְלוּ
 יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, כְּמוֹ זֶה הִיָּה לָהֶם עַד שְׁחַטְאוּ,

שְׁכַתוֹב בָּהֶם (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדְיָם
מִהָר חוֹרֵב. הַתִּפְּשָׁטוּ מֵאוֹתוֹ לְבוֹשׁ.

וְכֵן כָּתוּב בִּיהוֹשֻׁעַ כִּהֵן גְּדוֹל, (וכריה ג) הָסִירוּ
הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיו. וְכָתוּב וַיִּלְבִּישֵׁהוּ
בְּגָדִים, אֵלוֹ לְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַהוּא. מִכָּאן דְּבָרִים
רֵאשׁוֹנִים. וּמִכָּאן, שְׁכָל זְמַן שְׁגוּף הָעוֹלָם הַזֶּה קָיָם
בְּקֶכֶר בְּקִיּוּמוֹ, לֹא מִתְלַבֵּשׁ רוּחַ בְּלְבוֹשׁ אוֹתוֹ
עוֹלָם, שְׁכַתוֹב וַיִּסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיו -
בְּהַתְחַלָּה, וְאַחַר כֵּן - וַיִּלְבִּישֵׁהוּ בְּגָדִים. וּמִלֵּאָה ה'
עִמְדָה. מַה זֶה עִמְדָה? אֵלֶּא זוֹהֵי עִמְדָה שְׁנִקְרָאת
מִלֵּאָה ה', שְׁעוֹמְדָת עַל רֵאשֵׁי הַצְּדִיקִים. וְזוֹהוּ עִמְדָה,
עוֹמֵד עַל הָרֵאשׁ לְמַעַלָּה לְאַחַר שְׁמֵת־לְבָשִׁים
בְּלְבוֹשׁ כְּבוֹד זֶה.

שְׁנֵי גּוֹפִים כְּאַחַד לֹא יִכּוֹלִים לְעִמְדָה. כָּל זְמַן שְׁזָה
קָיָם, הָרוּחַ לֹא מְקַבְּלָת אַחַר. הָעֵבֶר זֶה, הָרִי
אַחַר מְזַמֵּן מִיַּד וַדַּאי. זֶה יוֹצֵא וְזֶה נִכְנָם. כְּמוֹ
שְׁיִצָר טוֹב וַיִּצָר בְּעוֹלָם הַזֶּה לֹא רוֹצֵה תְקַדּוֹשׁ
כְּרוּךְ הוּא שְׁשֵׁנִיָּהֶם יַעֲמְדוּ כְּאַחַד.

אָמַר לוֹ, תְּהִינּוּ עַל מַה שְּׁכַתּוּב, וְהַשְׁטָן עֹמֵד עַל
 יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. וְכִי יְהוֹשִׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק בָּרַךְ,
 שָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת בְּמַה וּבְמַה. אָמַר לוֹ,
 חֲסִיד קְדוֹשׁ, בְּמַה טְמִירִים נִסְתָּרִים הַדְּבָרִים הַלְלוּ.
 (אָמַר לוֹ) אַף עַל נֵב שְׁתִּחַבְּרִים יוֹדְעִים בְּדְבָרֵי אוֹתוֹ
 עוֹלָם, לֹא יְכוּלִים לְדַעַת בְּסוּדוֹת הַלְלוּ.

אָמַר לוֹ, בִּינּוֹן שָׁכֵן אָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מַה תּוֹעֵלֶת
 יֵשׁ לְאוֹתוֹ שְׁטָן לְהַשְׁטִינּוֹ? וְלֹא דִי לוֹ
 שְׁהוֹצִיא נְשַׁמְתּוֹ מִפְּנֵי וְתַרְגּוּ אוֹתוֹ?! אָמַר לוֹ, אִי
 חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרִי חֶלְקִי. בֹּא וּרְאֵה, תִּבְּנֹת הַשְׁטָן
 לֹא תִּתֶּה, אֵלָּא בְּדִי שְׁלֹא יִתְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ צְדִיק
 בְּלְבוּשׁ וְדָ קְדוֹשׁ, שְׁכִינּוֹ שְׂרוּאָה אוֹתוֹ שְׁטָן
 שְׁלְבוּשׁוֹ נִדְחָה וְלֹא נִחְשָׁב, עַל כֵּן מִסְטָה אוֹתוֹ.
 מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שָׂאֵם יִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ
 נִכְבָּד, מִיַּד לְבוּשׁ הַזְּהֻמָּה וּמַעֲשֵׂה אוֹתוֹ שְׁטָן
 יִתְבַּטֵּל וַיַּעֲבֵר מִהָעוֹלָם, וְלֹא נוֹחַ לוֹ לְשַׁטְנוֹ.

וְעוֹד, שְׁכָבְלֵ זְמַן שְׁלֹא הִתְלַבֵּשׁ, פּוֹקֶדֶת הַרוּחַ
 לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁתִּזְהַמָּה שְׁלוֹ, וְנוֹחַ לוֹ לְשַׁטְנוֹ.

וכיון שְהתְּלַבֵּשׁ ^(דף קע ע"א) בְּאֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבָּד, הִרִי
הַתְּבַטְּלוּ גוֹנֵי יֵצֵר הָרָע וְהַגּוֹף שָׁלוּ, וְאִין לוֹ זְכָרוֹן
עִמּוֹ לְעוֹלָמִים.

וְאִם תֵּאמַר שְׂאֵנּוּ פּוֹקְדִים בְּתֵי הַקְּבָרוֹת בְּרֵאשׁ
כָּל לַיְלָה - לֹא עַל הַגּוֹף, אֲלֵא עַל הַנֶּפֶשׁ
(שְׁהוֹלֶבֶת מְעַרְטֶלֶת). שְׁחֵרִי כָּל זְמַן שְׁחַבֵּשׁ בָּנִים, הָרוּחַ
פּוֹקֶדֶת עַל הַנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ פּוֹקֶדֶת עַל הַגּוֹף. אֲבָל
עֲבָשׁוּ פְּקוּדֵינּוּ הוּא לְנֶפֶשׁ, שְׁחֵיֵא שׁוֹכְכֶת,
וְנִשְׂאָרֶת שׁוֹכְכֶת תּוֹךְ הָעֲצָמוֹת. וּמִשׁוּם זֶה בְּרֵאשׁ
כָּל לַיְלָה פְּקוּדוֹן הָרוּחַ לְנֶפֶשׁ, וְלֹא עַל הַבָּשָׂר.

אִי חֶסֶד קְדוּשָׁה, בֵּא אֲנִלָּה לְךָ דְּבַר נִסְתָּר. בְּנִין
גּוֹף הָאָדָם כֶּךָ הוּא: הָרוּחַ מֵעַם רוּחַ הַקְּדוּשָׁה,
הַנִּשְׁשָׂמָה מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים. כִּיּוֹן שְׁרוּחַ הַקְּדוּשָׁה נִתְּנָה
כֶּת, מִיַּד מְרַבְּבוֹתֶיךָ נוֹתְנִים כֶּתָם. כֶּתָם הוּא
עֲצָמוֹת וְאֵיבָרִים. כֶּלָּם מְצַדֵּם, וְתַקּוּנָם זֶה עַל זֶה.
הַסְּטָרָא אַחְרָא נוֹתְנֶת בָּשָׂר, וּמְצַדֶּה בֵּא הַבָּשָׂר,
וְלֹא דְבַר אַחַר. מְרַבְּבוֹתֶיךָ נוֹתְנִים כָּל אוֹתָם בְּיָדֵים
וְעוֹרְקִים לְהַמְשִׁיךְ דָּם לְבָשָׂר. אַחְרֵי שְׂאֵלָה נוֹתְנִים

חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם? עזר שנמשך
על הכל כמוהם.

אחר כך מתחברים שמים וארץ באחד, ונותנים
ארבעה יסודות אלו: אש ומים ואויר ועפר,
להגן על אלה ולבסות על הכל. אחר כך כל אחד
נוטל חלקו שנתן, והתבטל. רוח הקדש
ומרכבותיה, חלקם קנים. רוח הקדש, רוחו קנים
והנשמה עולה. מרכבות רוח הקדש עצמותיהם
קנים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות,
ומשום זה פתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליין, ובשר
לא כתוב בו כך.

וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו,
אותו שטן עומד להשטין. אבר הבשר, אין
לו רשות להשטין, שחרי אין לו על מה שישם.
ועל זה פתוב, (איוב לג) יכל בשרו מרואי ושפו
עצמתיו לא ראו. מאותו מראה שטן שעומד
להשטין שלא יכול, כיון שיכל בשרו. ושפו
עצמתיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו

חלק בָּהֶם, כִּיּוֹן שָׁזוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמְּקוֹמוֹ, לֹא תוֹבֵעַ עֲלֵיהֶם וְלֹא עוֹמֵד לְהַשְׁטִין בְּגִלְלוֹ.

לְאַחַר שְׁמֵת־עַבְל הַבֶּשֶׂר הָרִי לֹא יִתְבַּע דִּין וְלֹא עוֹמֵד לְהַשְׁטִין, שְׁהָרִי אֵין לוֹ עַל מַה שְׁיִסְמֶה, וְלֹא מְזַכֵּיר לְאָדָם בְּשׁוֹם דְּבָר שֶׁל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּעֵת יִדְעֵתִי דְבָרִים עַל תְּקוּנָם, וְדָאֵי נְאֻמָּה הוּא לוֹ לְקַטְרָג.

אָמַר לוֹ רַבִּי (שְׁמַעוֹן), חֲנֹר כְּלִי זֵינְךָ וְהִתְקַן עֲצָמְךָ. אִם תִּרְצֶה לְדַעַת דְּבָרִים שְׁהִתְחַלְתָּ, אִו אִם תִּשְׁאַל בְּדְבָרִים הָאֵלֶּה, אָמַר לִי. אָמַר לוֹ, וְדָאֵי, הָרִי יִדְעֵתִי שְׁאֵשְׁתִּי מִתָּה, שְׁלֹא יִדְעֵתִי מִמְּנָה כְּלוּם. וְהַחֲבָרִים יוֹדְעִים. נְשִׂים מָה הַטַּעַם דְּעֵתָן קָלָה?

אָמַר לוֹ, הַדַּעַת בָּאָה בְּשִׁשׁ דְּרָגוֹת, וְכָל אַחַת לְזַקְחַת חֲלָקָה, מַה שְׁנִשְׁאָר, הוּא קַל. אֲבָל נִכְבְּדָה זוֹ, אִם לֹא שְׁאֵשֶׁת כְּסִילוֹת מִשְׁתַּתְּפַת בָּהּ, בְּדָבָר זֶה אֵל תִּשְׁאַל, שְׁהָרִי יִדְעֵתִי שְׁלֹא עַל אֲשַׁתְּךָ שְׁאֵלְתָּ, אֵלְאֵל עַל מַה שְׁכַתְּוֹב, (ישעיה יט) הִנֵּה

ה' רַכַּב עַל עֵב קַל. וְאוֹתוֹ עֵב קַל נִקְרָא דַעַת,
מֵאוֹתָהּ כָּלָה יֵרֵאת ה', וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּאַמְצַע כְּמוֹ
שְׂדַעַת עֲלִיוֹנָה, אֲבָל (ועל זה) נִקְרָאת קַל. וְהִרִי
יִדְעֵתִי שְׂאֵלְתֶךָ מִחִי.

אֲבָל הַתֵּר וְחֲנֹר כְּלִי וַיִּנָּד וַקָּשֶׁר קִשְׂרָה, שְׁחֵרֵי זְמַן
הוּא לְגִלּוֹת כְּמוֹ שֶׁהִתְחַלְתָּ אֶת הַמַּעֲשֶׂה.
שָׁעַל פְּנֵי רַחֲב הַבַּיִת אוֹלָם הָעֲזָרָה לְפָנִים. בְּעֲזָרָה
זוֹ יֵשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר פְּתָחִים לְפִי חֶשְׁבּוֹן שְׁכֵטֵי יִשְׂרָאֵל.
בְּפֶתַח אֶחָד כָּתוּב רְאוּבֵן, בְּפֶתַח אֶחָד כָּתוּב
שְׁמֹעוֹן, וְכֵן כָּל שְׁכֵטֵי יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים עַל אוֹתָם
פְּתָחִים בְּזְמַן שִׁיעֲלוּ לְהִתְרַאות לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם.
מִי שִׁיבְנָם בְּפֶתַח שְׂרָשׁוּם כּוֹ רְאוּבֵן - אִם מִשְׁכַּט
רְאוּבֵן הוּא, הַפְּתָחִים מְקַבְּלִים אוֹתוֹ. וְאִם לֹא,
פּוֹלְטִים אוֹתוֹ הַחוּצָה. וְכֵן בְּכָלֶם, שְׁלֹא יִקְבְּלוּ
הַפְּתָחִים אֵלָּא לְמִי שֶׁהוּא מֵאוֹתוֹ שְׁכַט שְׂרָשׁוּם
בָּהֶם, וּבָזָה יִתְחַקְּקוּ וַיִּוֹדְעוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחַמְשָׁה עֶמּוּדֵי אוֹר לוֹהֵט יֵשׁ
בְּכָל צַד מֵאוֹתָם אַרְבַּעַת צְדָדִים. כָּל

הַעֲמוּדִים הִלְלוּ נִקְרָאִים עֲמוּדִים חַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
 עוֹמֵד אוֹרֵם ^(דף קע ע"ב) שׁוֹכֵף בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכֵלָם, אֵלֹהֵי
 עוֹלָם וְאֵלֹהֵי יוֹרְדִים, נוֹתְנִים מָקוֹם זֶה לָזֶה. אֵלֹהֵי
 שְׁעוֹלָם מִכִּים זֶה בָּזָה וּמִנִּגְנִים נִגּוֹן, וְאַלֶּה שִׁיּוֹרְדִים
 גַּם כֹּה.

אַלֶּה שְׁעוֹלָם שְׁמִנְגָנִים נִגּוֹן, אֵיזָה נִגּוֹן מִנִּגְנִים?
 שִׁיר יְתוֹם. (תהלים צח) מְזֻמָּר שִׁירוֹ לַה' שִׁיר
 חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. שִׁיר חֲדָשׁ, וְכִי יֵשׁ שִׁיר
 עֲתִיק? אֵלֶּה שִׁיר, שְׁעַד כְּפֵעַת מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים לֹא
 שִׁבְחוּ לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא חֲדָשׁ. מָה הַטַּעַם הוּא
 חֲדָשׁ? בְּגִלְלֵי אוֹתוֹ אֶחָד שְׁמִחֲדָשׁ עֲלוּמִיו, מִשִּׁבְחוֹ
 וְאוֹמֵר לוֹ. וְכֹה אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, זֶה נִקְרָא חֲדָשׁ
 וְהוּא חֲדָשׁ, מִשּׁוּם שֶׁדָּבַק בְּשִׁמְשׁ וְלֹא נִפְרַד מִמֶּנּוּ.
 לְהוֹצִיא סִטְרָא אַחְרָא שְׂאִין בָּהּ חֲדוּשׁ, שְׁכַתוֹב בָּהּ
 (קהלת א) וְאִין כָּל חֲדָשׁ. זְקֵן הוּא וּבָלָה, וְלֹא הִתְחַדָּשׁ.

(ולא עושה תולדות. ואלמלא עשה תולדות, הנה ממשימש העולם).

עוֹד פֶּתַח רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. שָׂרָה הִתְחַדָּשָׁה בְּעֵדוּן,
 דְּרִגְתָּהּ נִרְמָה, שְׁכַתוֹב (בראשית יח) אַחֲרַי בְּלִתי

הִיְתָה לִי עֲדָנָה. מַה זֶה עֲדָנָה? מְשִׁיבַת עֶדֶן הָעֲלִיּוֹן.
וּמִשׁוֹם שְׁנַמְשֵׁךְ עָלֶיהָ מֵצַד נִקְבָּה, כְּתוּב עֲדָנָה
בְּה"א, וּמִשׁוֹם זֶה כְּתוּב הִיְתָה, וְלֹא תָהָה.

וְאֲדַנִּי זָקֵן. וְכִי אָף עַל גַּב שֶׁהוּא זָקֵן לֹא רָאִיוּ
לְהוֹלִיד? אֵלֶּא לֹא דָבָר קָטָן אָמְרָה עָלָיו,
(שְׁאֲבָרְהֶם אֵלֶּא) שְׁבַגְלָל (לְחַקְטִין עֲצָמָה שְׁנַדְבָקָה) אוֹתוֹ (מְלוֹךְ) זָקֵן
(שְׁנַדְבָקָה) (וּבְסִיל), לֹא מִתְחַדֵּשׁ וְלֹא עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת,
שְׁאֵלְמָלֶּא תָהָה עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת, תָהָה מְטַשְׁטֵשׁ אֶת
הָעוֹלָם. (אֵלֶּא אָמְרָה עַל אֲבָרְהָם, בְּגִלְל שְׁחוּא זָקֵן לֹא יִתְחַדֵּשׁ וְלֹא יַעֲשֶׂה
תּוֹלְדוֹת) וְעַל זֶה הַקְּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא תְּחִזִּיר דְּבָרִים,
לְמַעַן זֶה צְחָקָה שָׂרָה וְגו'. וְאִם תֵּאמֶר, וַתְּרִי כְּתוּב
(שֵׁם כַּד) וְאֲבָרְהָם זָקֵן כָּא בְּיָמָיו? אֵלֶּא כָּא בְּיָמָיו,
כָּאוֹתָם יָמִים עֲלִיּוֹנִים שְׁמִתְחַדְּשִׁים עֲלוֹמִים כְּנִשְׂר.
וְעַל זֶה נִגְזַן זֶה נִגְזַן שֶׁל אוֹתוֹ חֲדָשׁ הוּא. הוֹשִׁיעָה
לוֹ, לְמִי? לְאוֹתוֹ חֲדָשׁ, הוֹשִׁיעָה יָמִין תְּמַלֵּךְ הָעֲלִיּוֹן
וְזָרְעוֹ.

אֹתָם שְׂוֹרְדִים גַּם כֵּן מִנְּגָנִים, וְאוֹמְרִים שִׁירָה
 יְתוּמָה אַחֲרָת. וּמַהִי? (תהלים ק) מְזֻמָּר
 לְתוֹרָה, שֶׁהוּא יְתוּם, גַּם כֹּה.

אוֹרָם אֶחָד נִרְאָה. וּכְשֶׁמֶתְנַלְּגַל, נִרְאִים חֲמִשָּׁה
 גִּזְנִים שֶׁל אֲזוּרֹת בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד.
 הָעֲמוּדִים הֵלְלוּ בָּלָם חֲלוּלִים מִבְּפָנִים, וּכְשֶׁעוֹלִים
 וְיֹרְדִים, יוֹצְאִים מֵהֶם שְׁלֵהֲבוֹת אֵשׁ, כְּצוּרֹת
 כְּפִתוֹר וּפְרָח. מֵעַל כָּל עֲמוּד וְעֲמוּד יֵשׁ שְׁלֵשָׁה
 תְּפוּחִים שְׁמֵכִים בָּהֶם שְׁלֵשָׁה גִזְנִים, אָדָם יֶרֶק
 וְלֶבֶן. בְּכָל גִּזְזוֹ וְגִזְזוֹ לֹחֲטוֹת אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת
 מִשְׁלֵהֶבֶת יִרְקָה שֶׁל אֵשׁ, וְלֹא שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים,
 וְאִין מִי שְׁיָקוּם עֲלֵיהֶם.

אַרְבָּעָה גִלְגָּלִים תּוֹחֲמִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר בְּכָל עֲמוּד
 וְעֲמוּד. בְּאוֹתָם גִּלְגָּלִים יֵשׁ פְּלִיאֹת
 גְּדוּלוֹת. כְּשֶׁמֶסְתַּוְּכְבִּים, מוֹצִיאִים מֵהֶם זַגִּים שֶׁל
 זָהָב וְאַבְנִים יְקָרוֹת. וּמִיָּד מִתְּפַנְּסִים בְּתוֹכָם וְלֹא
 נוֹפְלִים לָאָרֶץ. כְּשִׁיּוֹצְאִים אוֹתָם זַגִּי זָהָב וְאוֹתָם
 אַבְנִים יְקָרוֹת תּוֹךְ סְבוּב הַגִּלְגָּלִים, נִשְׁמָע קוֹל

נְשֹׂאֵי מְרִים: (ישעיה נד) זֹאת נִחַלַת עֲבָדֵי ה' וְצַדִּיקְתֶּם
מֵאֵתִי נָאִם ה'.

שְׁנֵי אֲרִיֹת בְּכָל גִּלְגָּל וּגְלִיל, אֲרִיָּה אֶחָד מֵצַד
אֶחָד, וְאֲרִיָּה אֶחָד מֵצַד אֶחָד, וְכֹלֵם מֵאֵשׁ
יִרְקָה, וּבְגִלְגָּל שְׂמֹסֶת וּבְכִים תִּגְלִגְלִים מִתְּחִבְקִים
אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְהוֹלְכִים בְּלֵם בְּגִלְגָּל, מִתְּדַבְּקִים זֶה
בְּזֶה. בְּשַׁעוֹלִים הָעֲמוּדִים, נוֹהֲמִים הָאֲרִיֹת אֵלֶּה
בְּאֵלֶּה, וְהַתְּפוּחִים פּוֹרְחִים בְּאֵוִיר וְעוֹלִים לְמַעְלָה
וּמִכִּים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה בְּאֵוִיר. וְשָׂבִים לְמִקּוֹמוֹתֵיהֶם,
וּמִשָּׁם נוֹפְלִים. וְהָאֲרִיֹת פּוֹשְׁטִים יְדֵיהֶם לְקַבֵּלֵם,
וְעוֹלִים אֵלֶּה מֵעֲצָמָם. אֵי תְּסִיד קָדוֹשׁ, מִי רָאָה
תְּכַמֵּת הָאֲמָנוֹת שְׂצִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲמוּדִים
הַלְלוּ?

בְּחִצּוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל גִּלְגָּל
וּגְלִיל, וְלֹא יָדוּעַ מְקוֹם שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים,
וְשׂוֹרִים עַל רֹאשׁ הָאֲרִיֹת הַלְלוּ, וְאִזּוּ שׂוֹכְבִים
הָעֲמוּדִים וְתִגְלִגְלִים, וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. וְהַתְּפוּחִים
נוֹפְלִים עַל פִּיהֶם שֶׁל הַנְּשָׂרִים, וּמִקְבֵּלַת אוֹתָם.

וּמִיַּד פּוֹרְחִים מִפֶּה לְפֶה, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
 בֵּינֵיהֶם, וְשָׂבִים לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ מִי הִיא.
 לְאַחַר שָׁעָה וַחֲצֵי מְרִימִים הַנְּשָׁרִים קוֹל, וּמִנְּגִנִּים
 נְנוּן מְתוּק, וְנִסְתָּרִים, וְלֹא יָדוּעַ פְּאִיזָה מְקוּם.

סָבִיב אוֹתָם הָעֲמוּדִים יֵשׁ שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר.
 יֵשׁ אֲדָמָה וְאוֹר לָבָן וְחוּטֵי זָהָב סָבִיב
 סָבִיב סוּבָכִים לְכָל צַד, וּמַעֲזֵן מַיִם, (דף קעא ע"א) כָּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם חַיִּים
 מִירוּשָׁלַם חֲצָיִם אֶל תְּהִם תְּקַדְמוּנֵי וְחֲצָיִם אֶל תְּהִם
 הַאֲחֵרוֹן.

כָּאֵן פֶּרֶשׁ רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה פָּסוּק זֶה לְפָנִים, וְקוֹלוֹ
 נִשְׁמַע חֲחוּצָה. מִשְׁתָּהִי מִפֶּרֶשׁ פָּסוּק זֶה, (א)
 קְדוּשׁ, אִי קְדוּשׁ) קוֹל תִּינוּק הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ
 תִּינוּק שְׁתָּהִי מִפֶּרֶשׁ תִּלְמוּדוֹ, וְלָמַד לְפָנֵי עַמּוּד
 אַחַד שֶׁל הָעוֹלָם, בָּנוּ שָׁל רַבֵּי יְהוּדָה שֶׁגִּדְלָת.
 וְאֲחִזּוּ בוֹ לְדִין, וְקוֹלוֹ הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ בְּפָסוּק זֶה,
 וְאָמַר, מִיָּם שָׁהֶם מְלֻמָּטָה, אִיךָ יַעֲלוּ לְמַעְלָה מִפָּנֵינוּ,
 לְמִקּוּם עֲלִיזוֹן יוֹתֵר מִפָּנֵינוּ בְּכַמָּה מַעְלוֹת? וּמָה

צָרִיךְ לְאוֹתָם מִים לְמַעֲלָה? וּמָה מָקוֹם שָׁבֵל (תּוֹפֹתִי)
 הַמַּבּוּעִים וְהַנְּחָלִים יּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאִין הַפֶּסֶק
 לַמַּבּוּעִים וְהַנְּחָלִים, הַשָּׁקָה מִמָּקוֹם יָבֵשׁ? מִי רָאָה
 חֲפִירַת הַבְּאֵר נוֹתֵן מַיִם לַמַּבּוּעַ שְׁנוֹבֵעַ?

וְכִי יְרוּשָׁלַיִם תֵּתֵן מַיִם אֶל הַיָּם הַקָּדְמוֹנִי, מָקוֹם
 שָׁבֵל מִימֵי הָעוֹלָם יּוֹצְאִים מִשָּׁם וְנוֹבְעִים
 מִשָּׁם? אִי חֶסֶד קְדוֹשׁ, לְקוֹל זֶה שָׁכְבוּ וְשָׁמְעוּ כָּל
 קוֹלוֹת בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁל שָׁם, וּמִשׁוֹם זֶה לֹא יִכְלוּ
 בַּעֲלֵי הַדִּין לְקַרֵּב אֵלָיו.

בָּבְכָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ, אֵל תִּבְכֶּה מְנוּרָה
 הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁרִי חִלְקָהּ שְׁאֵפְלוּ תִינּוֹקוֹת
 מִמֶּךָ אוֹמְרִים סוּדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. בֹּא
 וְאָמַר לָךְ מָה שְׁעָשׂוּ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה עַל קוֹל אוֹתוֹ
 תִינּוֹק. כְּשֶׁנִּכְנַם קוֹל אוֹתוֹ תִינּוֹק כְּחֵץ פְּנִימָה
 וּבָלָם הִקְשִׁיבוּ לוֹ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הוֹדְעוּעַ רֹאשׁ
 הַיְשִׁיבָה וְכָל אֵלּוּ שָׁחִיו לְפָנָיו, וְאָמַר, מִי אֵלּוּ שְׁלֹא
 הִשְׁאִירוּ אֶת אוֹתוֹ בֶּן אֱלֹהִים חַיִּים לְהַכְּנִים? קָמוּ
 וְאָחֳזוּ בוֹ שְׁלֹשָׁה עַמּוּדִים שְׁעוֹמְדִים לְפָנָי רֹאשׁ

הַיְשִׁיבָהּ, וְנִכְנַם, וְכָל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה נִכְנְסוּ אֵלָיו.
אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, פָּסַק פְּסוּקָךְ בֵּן קְדוֹשׁ!

אָמַר, עַד פָּעַת פְּחָדְתִּי, שְׁתַּרְיֵנִי מִיְשִׁיבָה אַחֲרַתִּי,
וְכַךְ אָמְרוּ לִי כְּשֶׁבַעְלִי הִדִּין אֶחָזוּ בּוֹ. אָמַר
לוֹ, אֵל תִּפְחַד בֵּן קְדוֹשׁ, כָּאֵן תִּתְּיָה בִּינֵינוּ שְׂבָעָה
יָמִים, וְתִתְרַחֵץ בְּכָל יוֹם מִטַּל הַקְּדוֹשׁ, וְאַחַר כָּךְ
יַעֲלוּ אוֹתָךְ לְתוֹךְ אוֹתָהּ יְשִׁיבָה כְּשֶׁאָר הַתִּינּוּקוֹת
מִכָּאֵן.

פָּתַח אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, וְתִּיָּה בַּיּוֹם הַהוּא, הַהוּא
- לֹא יְדוּעַ מִיָּהוּ. אֵלָּא בְּכָל מְקוֹם בַּיּוֹם
הַהוּא, יוֹם אַחֲרוֹן הוּא. לָמָּה נִקְרָא יוֹם הַהוּא?
אֵלָּא זֶהוּ יוֹם שְׂאוֹתָיו סוּף פְּרֹאֵשׁ. רֵאשִׁית נִקְרָא
הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (במדבר יח) וְעַבְדֵּי הַלְוִי הוּא. עַבְדֵּי
הַלְוִי לְדַרְגָּה שֶׁנִּקְרָאת הוּא, טָמִיר וְנִנּוּז. וְנִקְרָא
הַהוּא (ה' הוּא), לְהִרְאוֹת סוּף כָּל הַמַּעֲלוֹת, שֶׁהוּא
רֵאשִׁית, וְהַכֹּל אַחֲרָיו. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא סוּף, הַתּוֹסֵף
בּוֹ ה'. (הַלְוִי הוּא טָמִיר וְנִנּוּז. וְנִקְרָא יוֹם הַהוּא, לְהִרְאוֹת סוּף שֶׁל כָּל הַדַּרְגּוֹת,

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבע מבויע. כאן
יש לומר, סוף לכל הדרגות אינה
ירושלים, אלא נדאי ירושלים ויום ההוא, הכל
אחד. מה בין זה לזה? אלא ירושלים, כל הדרגות
הקדושות שלה, כשסוכבים נקראים ירושלים, וכך
נראים. ויש דרגות שסוכבות, ונקראות עזרות.
אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות
כשסוכבות לשכות. (כשסוכבות אלו הפנימיות ואלו לבחון,
נקראו ירושלים. ויש דרגות שסוכבות, ונקראות עזרות. ויש דרגות שנקראות
לשכות) ויש דרגות שנקראות כשסוכבות היכל
ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת,
(תהלים מה) כבודת בת מלך פנימה. נקודה זו נקראת
יום ההוא, וסימנה - (דברים ג) תהוא יקרא ארץ.

וכשיעמד יום זה מתוך שבכי העזרה, תקום
נביעת מים, ואותה נביעה תהיה
מתים תקדמוני, כמו אמא שבנה בין זרועותיה,
ומרב חלב שיונק, מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק
חלב לפי אמו. כך חצנים אל הים תקדמוני.

לְקַחְו רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וּנְשָׁקוּ. אָמַר, תַּיִד (מִי עוֹלָם שְׂדָדָר
 זֶה בָּהּ), כָּךְ פִּרְשׁוּהוּ בַיְשִׁיבַת הַרְקִיעַ, וְכֹךְ זֶה
 וַדָּאִי. יָם הָאֲחֵרוֹן - מַעְלֹת אֲחֵרוֹנוֹת שְׁלָה. אִי
 חָסִיד קָדוֹשׁ, כִּמָּה חֲדוּה עַל חֲדוּה נְתוּסָפָה בְּאוֹתוֹ
 תִינּוֹק תוֹךְ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַ מַעְמִי
 הַתּוֹרָה, אָמַר אוֹתוֹ תִינּוֹק. וְשִׁבְעִים כְּתָרִים עֲטָרוּ
 לְאָבִיו בְּאוֹתוֹ יוֹם. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ מִי שְׁזוּכָה לְלַמֵּד
 אֶת בָּנוּ. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, לֹא זָכָה אָבִיו לְלַמֵּד.
 אָמַר, אָבִיו הַשְּׂאִיר.

וְסוֹד נִסְתָּר (דף קעא ע"ב) הָיָה בְּתִינּוֹק זֶה עַל מַה
 שְׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם וְעַל שְׂרָצוֹ לָדוֹן דִּינּוֹ
 (בְּגִלּוֹי) וְנִצַּל מִמֶּנּוּ. זֶה הָיָה בְּגִלּוֹי, שְׁהָיָה מְבִישׁ לְרַבּוֹ
 לְפָנֵי הַכֹּל בְּשִׂאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת שְׁלוֹ, וְלֹא חָשַׁשׁ לְלָבֵת
 לְאַחַר לְהַתְקִין תִּלְמוּדוֹ, וְהַחֲלִישׁ דַּעַת רַבּוֹ, וְלָבֵן
 רָצוֹ לָדוֹן אוֹתוֹ בְּדִין קִשְׁתָּה. וּמִשׁוּם כֵּךְ, אָפָּה עַל נֵב
 שְׁנִצַּל מִבְּעֵלֵי הַדִּין, לֹא נִצַּל כָּאֵן. שְׂבַעָה יָמִים הָיוּ
 שְׁלֹא הִשְׁתַּלֵּם דִּיּוֹקְנוֹ (דִּינּוֹ). וְכִשְׁתִּיהַ מִתְּרַחֵן, בְּכֹאֵב
 יֵתֵר לְפָנֵי הַכֹּל כָּל אוֹתָם שְׂבַעָה יָמִים עַד

שְׁהַשְׁתַּלֵּם דְּיוֹקְנֵנוּ. וְעַל שְׁהַסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם לֹא
תִרְצֶה לְדַעַת. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ!

בֹּא וּרְאֵה, תַּחַת הָעֲגוּל שֶׁל אֹתָם שְׂבָכִים שְׁשָׁם,
בְּאֹתָם מִים שֶׁל אֹתוֹ מִבּוּעַ הַמַּעַיִן, גִּרְשָׁם
מִבּוּעַ אַחֵר, וּמִתַּפְשֵׁט וַיּוֹצֵא הַחוּצָה, וְנִבְנְסָם לְתוֹךְ
הַיָּם הַגָּדוֹל, (שָׁשָׁם) וְרוּשָׁם בּוֹ דֶּרֶךְ בְּלֵב הַיָּם, וּמִמֶּנּוּ
שׁוֹתָה לְוַיְתֵן וְרוּחַ וְשִׁמְחָה, וּמִתַּרְבֵּה בְּרַבּוּי.
וּכְשִׁיוֹצֵא מִבּוּעַ אַחֵר, אֹתוֹ מִבּוּעַ מִתַּפְשֵׁט וְהוֹלֵךְ
בְּפֶתֶר תַּחַת הַתְּהוֹם לְתוֹךְ הַיָּם הָאֲחֵרוֹן. וְכֹל אֹתָם
מִים זֵידוּנִים וּמִים תַּקִּיפִים מִנְמוּךְ אֹתָם וּמְכוּפָף
אֹתָם שְׁלֹא יֵצְאוּ לְחַבֵּל בְּכַנֵּי הָעוֹלָם. וְסִימֵן - (ישעיה
מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבַמַּיִם עֲזִים נְתִיבָה.

וּבְאֵמִצֵּעַ אֹתָהּ עֲזָרָה יֵשׁ שְׁנֵי כְרוּבִים, מַעֲשֵׂה
אֲמָנוֹת שֶׁל הַמַּלְךְ הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא יְכוּלִים
לְעֶמֶד בָּהֶם עֲלִיּוּנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְתַחְתִּיהֶם עֲתִידִים
כָּל יִשְׂרָאֵל לְעֶמֶד, שְׁלֹא יֵצְאוּ מִתַּחַת בְּנִפְיָהֶם
הַחוּצָה, וּכְאִים יִהְיוּ כָּל הַנִּבְנְסָם תַּחַת בְּנִפְיָהֶם.
שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרֵת אֶלֶף מַגְדָּלִים שֶׁל שְׁמֹשׁ שְׁמַאִיר

מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) פראוי. ראש
הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד.

מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל
יום מלפני ראש הישיבה. אי רבי, בכל זמן
שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן
יוצאות בלון, ומתכנסות לתוך ההיכל ושם פתיה,
ושמחות שם בכמה דברים עתיקים. ומשם
יוצאות, ונכנסות בלון, והיא עמהן, לתוך היכל
סרה, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים,
ומשם יוצאות והיא עמהן, ונכנסות לתוך היכל
יוכרה. וכן בכל אותם היכלות.

פעת, רבי, אמר לך סוד אחר. בא וראה, בכל
שמטה ושמטה הפרוז יוצא: התכנסו
גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו. אז
בלם מתפשטים, זכרים ונשים, ועולים. וכל אותם
תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה
גברים ונשים, וכל אותם יונקי חלב, ועלו. אז בלם מתפשטים, גברים ונשים,
ועולים. וכלם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמים בחדוה

וְעֲלוּי שְׁלָהֶם, וְשָׁם שִׁמְחָה עַל שִׁמְחָה. וְאוֹתוֹ נֶעַר
 שְׁמִפְתָּחוֹת רְבוּנוֹ בִּירוֹ עוֹמֵד, וְאוֹמֵר לָהֶם כִּמָּה
 דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעֲתִיקִים, וְכֻלָּם רוֹאִים שִׁמְחָה שְׂאִין
 שִׁמְחָה כְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה.

אַחַר כֵּן נִכְנָסִים בְּכֵל לְתוֹךְ כִּמָּה פְּרוּכּוֹת,
 וְכִמָּה הֵיכָלוֹת גְּנוּזִים שָׁם, שֶׁהֵם מְאִירִים
 בְּנֶעֱם ה' בְּתוֹךְ הֵיכַל אֲהַבַת הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא,
 וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב (תהלים כו) לַחֲזוֹת בְּנֶעֱם ה' וּלְבַקֵּר
 בְּהֵיכָלוֹ. אַחַר כֵּן פּוֹרְחִים הִתְיַנּוּקוֹת לְמַעְלָה,
 וְהֵם פּוֹרְחִים לְמַטָּה, וְחוֹזְרִים לְמְקוֹמוֹתֵיהֶם
 וּמִתְלַבְּשִׁים כְּבִתְחִלָּה. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלֵכָל טוֹב
 אוֹתוֹ עוֹלָם מְצַפִּים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמָּה מְתוּקִים הִדְּבָרִים
 שֶׁשְׁמַעְנוּ. אֲשֶׁרֵי חֶלְקִי שְׂוֹכִיתִי לְכֹל לְשִׁמְעַ
 אֵת כָּל זֶה. אֲשֶׁרֵי הַיּוֹם שֶׁיִּצְאֵנִי לְכָאן. אָמְרוּ לוֹ,
 רַבִּי, שְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ לָנוּ רְשׁוֹת לָבֵא אֵלֶיךָ, וְאַחַר
 כֵּן יוֹם אֶחָד (גְּלַה, וְאִין לָנוּ רְשׁוֹת לָבֵא. בְּאוֹתוֹ יוֹם נִסְפָּת) שִׁמְחָה
 שְׁלֵיךְ.

הוא מושך משיכות מצדו, ונסתר ומתכסה תחת מקום שנקרא תא הרצים עד חצות הלילה. מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת עמוד יצחק, ומכה פתרנגול הזה שנקרא נבר, כמו נבר אחר עליון ממנו. כיון שמכה בו נבר זה, קורא ונותן ששה קולות, וכלם בהשכל.

בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים, ויוצאת ממנו שלהבת אחרת ומגיעה תחת פניהם, וקוראים. מה הוא קורא? בשעה ראשונה קורא ואומר: (תהלים כט) קול ה' בפח קול ה' בהדר. ובשעה שניה קורא ואומר: (מזכר ו) קול ה' לעיר יקרא, (תהלים כט) קול ה' שבר ארזים. בשעה שלישית קורא ואומר: קול ה' חצב להבות אש. (דף קעב ע"א) בשעה רביעית קורא ואומר: קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר: קול ה' על תמים וגו'. בשעה ששית קורא ואומר: קול ה' יחולל אילות וגו'. ואחר כך קורא ואומר: (ישעיה ב) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו

הַתְּרַנְּנוּל שְׁקוּרָא וְלֹא שׁוֹכְהָ, וְאַחַר כֵּן קוּרָא כְּמוֹ
מִקְרָם.

וַמָּה קוּרָא? כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
בְּעַל הַתִּיק (שֶׁל הַחֲכָמָה) וְקָסַת הַסּוּפֵר בְּמַתְנֵיו,
וְכָל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם כּוֹתֵב בְּכָל יוֹם. וּבְלִילָהּ
לְאַחַר שְׁקוּרָא כָּל הַקְּרִיאוֹת הַלְלוּ, קוּרָא כָּל מָה
שֶׁכָּתֵב בַּיּוֹם.

וְאַלְמִילָא רַגְלֵיו אֶצְבָּעוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם שְׁתֵּי דְרָגוֹת
- אַחַד אֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד בְּאַמְצַע שֶׁהוּא
גְּדוֹל, וְאֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד מֵאַחֲזֵר שֶׁהוּא קָטָן, שְׁמַעְכְּבִים
אֹתוֹ - יִשְׂרָף הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבּוֹתָיו. וַמָּה עוֹשִׂים?
בֵּיזוֹן שֶׁעוֹלָה הַבְּקָר וְחוּט אֹר יוֹצֵא מֵצַד דְּרוֹם, אִז
מֵתְחַבְּרִים בָּלָם וְנַעֲשִׂים שְׁתֵּי רַגְלָיִם שְׁנֵי מַלְפֵי
עֲגָל, לְקַיֵּם הַכָּתוּב (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל
עֲגָל. וְהָרִי יִדְעָתָ סוּד זֶה. שְׂאֵלֶת עֲנָף הַגִּרְזָן.

לְתוֹךְ עֲזָרָה זוֹ יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחַמְשָׁה
הַיְכָלוֹת, בְּחֻשְׁבוֹן יְמוֹת הַשָּׁנָה. וּבְכָל פֶּתַח
וּפֶתַח כָּתוּב: יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ

(תהלים קכב). לא ידוע מהו בְּהִיבְלוֹת הָאֱלֹהִים, אֵלֵּא
בְּלֹם נְרָאִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר. שְׂבָעָה סְדְרֵי מְרֻנְלִיּוֹת
נְרָאִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד.

אִי חֶסֶד קְדוֹשׁ, פְּמָה מְשַׁבַּח רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַיִּכָּל
אֶחָד שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ צַד מְזַרְח הַעֲזָרָה הַזֹּה,
מִשׁוּם שְׂאֲרֻבָּעָה הֵם בְּאֲרֻבָּעַת צְדֵדֵי הָעוֹלָם. אֲבָל
הַיִּכָּל שָׁל צַד מְזַרְח מְרַבָּה אֲזוּרְתָיו יוֹתֵר מִכָּלֵם.

יּוֹם אֶחָד בְּיָם הַגְּדוֹל יֵצֵא לְוַיְתָן, וְכֹל הַיָּם הַזֶּה הַזֶּה
וְכֹל הַדְּגָיִם הִלְכוּ לְבָאֵן וּלְבָאֵן. בְּשֶׁהַגִּיעַ
הַלְוַיְתָן לְפֶתַח פֶּתַח הַתְּהוֹם, מִתְחִיל לְשַׁמַּח, וְשֶׁכֶּךָ
שָׁם הַתְּהוֹם, אֵלֵּא אֹתוֹ בְּמֵרָאֵה הַמַּעֲיָן, וּמִתְכַּסִּים
הָאֲזוּרֹת, וְלֹא נִרְאוּ כָּל אֹתָם אֲזוּרֹת, פָּרַט לְאֹר
הַהַיִּכָּל שְׂבָעַד הַמְזַרְח הַזֶּה.

אֹתָהּ מְרֻנְלִיּוֹת שְׂמוּצִיא הַלְוַיְתָן מֵתוֹךְ אֹתוֹ
תְּהוֹם שְׂנִקְרָא סְגִדוֹ"ן, מִמָּה נֶעֱשֶׂתָה?
אֵלֵּא יוֹם זֶה שְׂמוּצִיא הַלְוַיְתָן שֶׁהַזֶּה הַיָּם, יוֹם
שְׂנִקְרָב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, הוּא ט' בָּאָב. וְאֹתָהּ
מְרֻנְלִיּוֹת, שְׂבָעִזְכֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנָיו

וּזְרַק שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ תֵּימַת הַגְּדוֹל, וְאַחַת
 נּוֹפֶלֶת לְתוֹךְ תְּהוֹם זֶה שֶׁנִּקְרָא סִגְדוֹ"ן, וְאַחַת
 נּוֹפֶלֶת לְתוֹךְ תְּהוֹם אֲחֵר שֶׁנִּקְרָא גִילְבָ"א.

מִשּׁוֹם שֶׁחֲמָשָׁה תְּהוֹמוֹת אַחֲרֵים הֵם בְּיַם
 הַגְּדוֹל, אֲבָל לֹא חֲשׂוּבִים בְּאֵלּוֹ
 הָאֲחֵרִים. וְכִיּוֹן שֶׁנּוֹפְלוֹת אֵלּוֹ הַדְּמַעוֹת, צְפוֹת
 תּוֹךְ תְּהוֹם אֶחָד. וְאֶחָד נִמְכָּע תּוֹךְ תְּהוֹם
 שֶׁנִּקְרָא גִילְבָ"א.

שְׁלֵמֻטָּה תּוֹךְ שְׁמַרֵי תִיּוֹן, שְׁמַרֵים רְעִים, יוֹצֵא
 עֲרַעוֹר אֶחָד מִקְטֵרָה, מִזִּיק קַדְמוֹן, וְהוּא
 בְּרוּחַ דְּמוֹת אָדָם בְּשִׁמְתִּקְרָב לְקַדְשׁ. כִּיּוֹן שֶׁנִּעְבְּרַ
 מִשָּׁם וְרוֹצֵה לְרַדֵּת לְמֻטָּה לְהַתְּלִיבֵשׁ בְּלִבוֹשׁ לְהַזִּיק
 אֶת הָעוֹלָם, יוֹרֵד הוּא וּמִרְכָּבוֹתָיו, וּלְבוֹשׁ קַדְמוֹן
 שְׁלוּבֵשׁ תְּכַנִּית שׁוֹר, דְּמוֹת שׁוֹר. וְרֵאשׁוֹן לְנִזְיָקִין
 מֵאוֹתָם אֲרַבְּעָה הוּא שׁוֹר, וְאוֹתָם אֲרַבְּעָה אֲבוֹת
 לְהַזִּיק הָעוֹלָם. וּבָלָם שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת נִזְיָקִין פְּרָט
 לְשׁוֹר בָּלָם שְׁלוֹ.

וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית
שׁוֹר אֲכֹל עֵשָׂב. מִהוּ אֲכֹל עֵשָׂב? הֲרִי דָרְשָׁנוּ
בו, אֲכֹל עֵקֶר הַדָּבָר מִתְמַצִּית הַלָּחֶם, וְלֹא מִשִּׁבְעַת
מִיַּי דָּגוּ, אִינן לוֹ בָּהֶם חֶלֶק, וְלֹא רָאוּ לוֹ לְהִיּוֹת
שָׁם.

בְּמִקְוֵי מוֹתֵיהֶם, וְיֵאָלֶה יוֹשְׁבִים בְּמִקְוֵי מוֹתֵיהֶם. עַד
שֶׁלֹּא יוֹצְאִים אֱלֹהִים מִזְּמַנִּים אֱלֹהִים.
אוֹר וְהַתְּנוּצָצוֹת שֶׁלָּהֶם אִינן הָעֵינַיִם יְכוּלוֹת לְסַבֵּל.
הוֹלְכִים מִסְּבִיב, אִינן הֵם שׁוֹכְבִים לְעוֹלָמִים.

בְּשִׁמְסֵתֵיכֶל בֶּן אָדָם בְּהִיכָל זֶה, מִיָּד
בְּהִסְתַּכְּלוֹת רֵאשׁוּנָה נִרְאָה
קָטָן וְלֹא קָטָן, מִסְתַּכֵּל יוֹתֵר - נִרְאָה גָּדוֹל.
עוֹד מִסְתַּכֵּל - נִרְאָה יוֹתֵר גָּדוֹל. כָּל מֵה
שֶׁמִּסְתַּכֵּל, כִּי נִרְאָה בְּהַתְּפַשְׁטוֹת גָּדוֹל וְעֲלִיוֹן,
עַד שֶׁנִּדְמָה (דף קעב ע"ב) בְּהִסְתַּכְּלוֹת כְּמֵלֵא נִימָה
שֶׁאִינן לָהּ שְׁעוֹר.

מִעֲשִׂים גָּדוֹלִים לְפָנִים שֶׁלֹּא יְדוּעָה אֲמִנּוֹתָם,
מִשָּׁם מְאִירָה עוֹרָה וְכָל מֵה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ,

פָּרַט לְכַרוּבִים שְׂאוֹרֵם עוֹלָה עַד רוּם הַרְקִיעַ
בְּגוֹנִים רַבִּים, וְאוֹרוֹת נוֹצְצִים. אֵלֶּה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
וַחֲמֵשָׁה וְשִׁבְעִים גְּפָנִים עוֹשִׂים פְּרוֹת בַּעֲזָרָה זוּ.

יֹתֵר - (קהלת ד) חִבַּק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וַאֲנִינּוֹת
שָׁלוֹ, וְאַחַר כֵּן - אֲכַל אֶת בְּשָׂרוֹ, בְּעַל
בְּרָחוֹ, שְׂאִין לוֹ רִשׁוֹת לְשֹׁלֵט עַל דְּבַר אַחֵר. מָה
עוֹזֵר לוֹ בְּכָל מָה שְׂמִסְטָה וְעוֹשֶׂה וְעָמַל שְׁלֵאֲחֵר
כֵּן אִין לוֹ רִשׁוֹת אֵלֶּה עַל שָׁלוֹ, אַחֵר כֵּן מִרְקִיד
וְשִׁמַּח בְּכִסִּיל בְּלִי דַעַת כָּלֵל, וְהוֹלֵךְ לְלֹא תוֹעֵלֶת
וְאוֹכֵל הַבָּשָׂר. וּבְשָׂאֵר אִין לוֹ רִשׁוֹת. מִרְרוֹת
שְׁלֵמַעְלָה וְשְׁלֵמַטָּה, בְּשִׂישְׁרָאֵל בְּצָרָה וְאוֹכְלִים
אוֹתָם שׁוֹנְאֵיהֶם, וְלֹא נוֹתְנִים כַּח בְּמַעֲשֵׂיהֶם
הַטּוֹבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ.

וְאַפְלוֹ מִבְּשָׂרוֹ שֶׁהוּא מִצַּד זֶה, מִרַע לְפָנָי הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנוּן. אֲכַל עַל שָׁלוֹ,
רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְנִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, אִין עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
יְכוּלִים לְשֹׁלֵט עֲלָיו כָּלֵל. וְעַל כֵּן כָּל הָעֲלִילוֹת
וְכָל מָה שְׂמִסְטָה אוֹתוֹ רַע, שֶׁחוֹשֵׁב לְשֹׁלֵט עַל רוּחַ

הקדוש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את פשרו,
מה תועלת היה לו? ועוד, שהם מכסים כלם כמו
מערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.

בא ואמר לך דבר. אם תאמר ששמחה היא
למלאך המות פשהורג בני אדם - לא. אבל
משום שרואה שרצון רבונו בכה, מראה עצמו
בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב
(תהלים קמח) רוח סערה עשה דברו. אמר לו רבי
שמעון, ויהי הוא מרקד והולך בחדוה לפני
נשים. אמר לו, אי תסיד קדוש, ודאי כך זה,
להראות לפני המלך שנותח לו ברצון המלך. אבל
הנחת ש'לו בהספד הנשים. הוא רוקד, ואני
להספד.

אמר לו, אם כך, מדוע הולך ומסטה על האדם
למעלה ומזכיר חטאיו? אמר לו, משום
שהוא (קהלת ד) זקן וכסיל, וחושב לשלט על הרוח,
וכל תאותו היא בגלל זה. בסוף לא שולט אלא

עַל שְׁלוֹ, בְּשָׂרוֹ, וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים ז) יָשׁוּב עִמָּלֹי
בְּרֵאשׁוֹ.

הוֹלֵךְ וְרוֹצֵחַ לְרַגֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם, וּמִיָּם עוֹלִים מִתּוֹךְ
שָׂאֵר תְּהוֹמֹת וְרוֹצִים לְבַסּוֹת הָעוֹלָם. אוֹתָן
דְּמָעוֹת רוֹתְחוֹת יוֹתֵר מִכָּל אִשׁ שֶׁבְּעוֹלָם. וּמִתּוֹךְ
הַתְּקוּף הִרְתִּיחָה שְׁלֵהֵן, קוֹפְאִים הַמִּים הַתּוֹךְ הַיָּם
הַקְּפוּא, וְאַלְמָלֵא שְׂרָמֹז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁיבָה
אַחַת מִצַּד אַבְרָהָם מֵעַמּוּד שְׁלוֹ וְנִרְאָה כָּל הָעוֹלָם,
לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד אִפְלוּ רַגַּע אֶחָד.

אוֹתָן דְּמָעוֹת בְּשָׁנוּפְלוֹת לְתוֹךְ הַיָּם, נִשְׁמָע קוֹל
בֵּין הַיָּם עַד מְעַרְת הַמַּכְפֵּלֶת. מִקּוֹל נְהַמְתָּם
שֶׁנִּשְׁמָע שָׁם כְּשֶׁנִּכְנְסִים לְתוֹךְ הַיָּם, מִתְּעוֹרְרִים
אֲבוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, וְקָמוּ, וְחָשְׁבוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוֹצֵחַ לְהַפִּיךְ אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁקוֹל יוֹצֵא
וְאוֹמֵר לָהֶם: אַל תִּפְחָדוּ אֶהוּבִים קְדוֹשִׁים, בְּגִלְלָכֶם
זוֹכֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיכֶם, וְהוּא רוֹצֵחַ
לְגֵאֵל אוֹתָם, וְאַתֶּם תִּרְאוּ.

כָּל הָאֱלֹפָא בֵּיתוֹת מְשֻׁלְבוֹת וּמְצַטְרָפוֹת אֵלֶּה
 בְּאֵלֶּה, וּמִתְחַבְּרוֹת בְּצִרוּף הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. כִּיּוֹן
 שְׁנֵי אֵלֹהִים הָאוֹתִיּוֹת בְּצִרוּף זֶה, אֵלֶּה נִגְנְנִים, וְיִוצְאִים
 אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן כָּלֵם. אֵלֶּה נִגְנְנִים, וְאֵלֶּה יִוצְאִים, כָּלֵם
 לְפָנִים בַּחֲלָל אוֹתָם בַּפְּתוּרִים.

נֶשׁוּב פּוֹרְחִים שָׁלֵשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּאֵוִיר וְיִוצְאִים
 חֲחוּצָה, וְעוֹמְדֵי הַשֵּׁם בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת,
 תְּלוּוִיִּים בְּאֵוִיר שְׁעָה וְחֲצִי. לְאַחַר שְׁנֵינֵנו זֶה מִיָּד
 יִוצֵא מִתּוֹךְ חֲלָל הָאֵוִיר שֵׁם שֶׁל שְׁתֵּי עֲשָׂרָה
 אוֹתִיּוֹת, פּוֹרַח וְתְלוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה אַחַת, וְלֹא יוֹתֵר.
 אַחַר כֵּן זֶה נִגְנְנו, וְיִוצֵא מִיָּד צִרוּף אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת,
 שֵׁם שֶׁל כ' (שָׁל כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וְתְלוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה
 אַחֲרַת וְנִגְנְנו. וּמִיָּד יִוצֵא אוֹתִיּוֹת מִחֲלָל אַחַר,
 שֵׁם שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, מִתְעַטְרִים כָּלֵם
 בְּכַתְרֵיהֶם, וְעוֹמְדִים שְׁעָה וְחֲצִי, וְנִגְנְנו זֶה. וּמִיָּד
 יִוצְאִים תְּלוּוִיִּים בְּאֵוִיר שֵׁם שֶׁל עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ
 אוֹתִיּוֹת בְּצִרוּפֵיהֶן, וְעוֹמְדֵי שְׁעָה וּשְׁלֹשָׁה רְגָעִים.
 יִוצֵא אוֹתִיּוֹת שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת,
 וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם.

הַשְּׂמוֹת. אֵלֶּא כֻּלָּם אוֹתִיּוֹת, לֹא ^(דף קעג ע"א) שׁוֹכְכִים
 לְעוֹלָמִים, בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים הַחוּצָה,
 וְעוֹלִים וְיוֹרְדִים. אִין מִי שְׁיִכּוֹל לְעַמֵּד בָּהֶם, פָּרַט
 לְמַשִּׁיחַ בְּפִתַח גְּדוֹל. זֶה גְּנוּז, לְאַחַר שְׁעוֹמֵד שְׁעֵתִים
 וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם רְגָעִים, וְהַשֵּׁם הַחֲקוּק שֶׁל ע"ב
 אוֹתִיּוֹת יוֹצֵא וְעוֹמֵד וְתִלּוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה וְחֻצֵי. כָּל
 הַשְּׂמוֹת הָאֵלֶּה לֹא יוֹצְאִים וְלֹא נִרְאִים, אֵלֶּא פְּעַם
 אַחַת בַּיּוֹם, אֲבָל אוֹתָן א"ב נִרְאוֹת פּוֹרְחוֹת בְּאֵוִיר,
 וּמְצַרְפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם.

בְּשִׁפּוֹרְחוֹת אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית, אֵלֶּה פּוֹרְחוֹת
 מִכָּאן וְאֵלֶּה מִכָּאן, וּמְצַטְרְפוֹת כֻּלָּן.
 בְּשִׁיזְרֵד שָׁם רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, מִתְחִיל, מְשִׁיחַ רוֹאֵה
 בְּצִרוּף א"ב אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שְׂרָאָה דְנִיֵּאל, שְׁהֵם:
 מִמַּתּוֹם נִקְפִי אֶאלְרֵן (מִנַּי מִנַּי תִּקַּל וּפְרָסִין דְנִיֵּאל ה, כה)).

כָּל עָרַב שַׁבָּת, כְּשִׁמְקוֹדְשִׁים יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם
 לְמַטָּה, כְּרוֹז מִכְרִיז לְאַרְבָּעָה צְדָדֵי הָעוֹלָם:
 הַתְּכַנְסוּ מְרַכְבּוֹת קְדוֹשׁוֹת! הַתְּקִינוּ כְּסָאוֹת
 (קְדוֹשִׁים) מִי רָאָה חֲדוּהַ בְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים

רְקִיעִים? כִּמָּה מְמַנִּים, כִּמָּה שְׁלִיטִים מִתְכַּנְּסִים
לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם. בֵּינוֹן שִׁישְׁרָאֵל לְמִטָּה מְקַדְּשִׁים
(לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא), אִזּוּ מִתְעוֹרֵר עֵץ הַחַיִּים, וּמְקִישׁ
בְּאוֹתָם הָעֲלִים שְׁלוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ
עוֹלָם הַבָּא, וְאוֹתָם עֲנִפֵי הָאֵילָן מִתְנַעֲנְעִים,
וְעוֹלִים רִיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים מִתְעוֹרֵר, וּמוֹצִיא נְשָׁמוֹת
קְדוֹשׁוֹת, וּפוֹרֵשׁ עַל הָעוֹלָם. וְעַם כָּל זֶה
נְשָׁמוֹת יוֹצְאוֹת וּנְשָׁמוֹת נִכְנָסוֹת. אֵלֶּה מְעוֹרְרִים
אֵלֶּה, אֵלֶּה יוֹצְאִים וְאֵלֶּה נִכְנָסִים, וְעֵץ הַחַיִּים
בְּחֻדוֹתָ.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם מִתְעַטְּרִים בְּעִטְרוֹת שֶׁל אוֹתָן
נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, כֻּלָּם בְּחֻדוֹת בְּמִנוּחָה. וְכֹל
הַשִּׁפְתַּי יֵשׁ לָהֶם אוֹתָהּ חֻדוֹת וְאוֹתָהּ מְנוּחָה, וְכֹל
הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּנֹן, כֻּלָּם עוֹלִים וּמִתְעַנְּנִים בְּעֵנֶג
עֲלִיוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. בֵּינוֹן שִׁיוֹצְאֵת הַשִּׁפְתַּי, כֹּל
הַנְּשָׁמוֹת פּוֹרְחוֹת וְעוֹלוֹת.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשֹׁכְנֵי שֶׁבֶת, נְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת
 לְשָׂרוֹת עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְנְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 עוֹלוֹת לְמַעְלָה. בְּשִׁיּוּצֵאת הַשֶּׁבֶת, הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת,
 אוֹתָן שָׁשְׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל. וְנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת, אוֹתָן
 נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים.

בִּיּוֹן שְׁעוֹלוֹת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שָׁשְׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל,
 עוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת בְּדַמוֹת לְפָנַי הַמְּלֻךְ
 הַקְּדוֹשׁ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל אֶת כָּלֶם: אֵיזָה
 חֲדוּשׁ תִּהְיֶה לָּכֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בַּתּוֹרָה? אֲשֶׁר־י מִי
 שָׂאוּמֵר לְפָנָיו חֲדוּשׁ עַל הַתּוֹרָה. כַּמָּה חֲדוּה
 עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מְכַנֵּם פְּמִלְיָה שְׁלוֹ
 וְאוֹמֵר: שְׂמַעוּ חֲדוּשׁ תּוֹרָה שָׂאוּמֵרֵת נְשִׁמַּת פְּלוֹנִי
 זֶה. וְכָלֶם מַעֲמִידִים אוֹתוֹ דָּבָר בְּשִׁבְתִּי יְשִׁיבוֹת. הֵם
 לְמַטָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה חוֹתֵם לְאוֹתוֹ
 דָּבָר.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁדְּבָר מֵת־חֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה וְנִשְׁמָה
 שִׁיּוֹרְדֵת בְּשֶׁבֶת הַתְּעַפְּקָה בְּאוֹתָם וְדְבָרִים
 חֲדָשִׁים וְעוֹלָה לְמַעְלָה, כָּל הַפְּמִלְיָה שֶׁל מַעְלָה

מְקַשִּׁיבָה לְאוֹתוֹ דָּבָר, וְחֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ מִתְרַבִּים
בְּכַנְפֵימָם וּמִתְלַבְּשִׁים בְּכַנְפֵימָם. וּבְשִׂשׂוּאֵל אוֹתָם
הַקֹּדֶשׁ פָּרוּף הוּא וְלֹא מְשִׁיבִין, וְשׂוֹתְקִין, אִי חֵיוֹת
הַקֹּדֶשׁ מַה פָּתוּב? (יחזקאל א) בְּעֶמְדָם תִּרְפִּינָה
בְּנִפְיָהֶן, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (איוב לב) כִּי עָמְדוּ לֹא עָנוּ עוֹד.
(נחמיה ח) וּכְפָתְחוּ עָמְדוֹ כָּל הָעָם.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לְשִׁתִּיקָה קָרְאוּ עֲמִידָה? אֵלֹא
בְּדַבּוֹר יֵשׁ שְׂבָעָה אֵיבָרִים שְׂמֵתִנְעֲנְעִים יַחַד
אֵתוֹ: לֵב, רֵאָה, קָנָה, לְשׁוֹן, שְׁנַיִם, שְׂפָתַיִם, פֶּשֶׁר.
וּבְשִׁתִּיקָה עוֹמְדִים בְּעֶמְדָם לֹלֵא נִעְנוּעַ, וְעַל זֶה
קוֹרְאִים לְשִׁתִּיקָה עֲמִידָה.

שְׁתֵּהֲרִי רַב הַמְּנוּנָא סְבָא אָמַר, (תהלים ב) יִשְׁלַח עֲזָרְךָ
מִקֹּדֶשׁ וְגו'. מִקֹּדֶשׁ - זֶה קֹדֶשׁ יְדֵימָם.
וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ - זֶה הַמוֹצֵיא, שְׂחֹוֹא סוֹעֵד לֵב
הָאָדָם. יִזְכֹּר כָּל מְנַחֲתֶיךָ, כָּל - לְרַבּוֹת דְּבָר אַחֲרָה,
זוֹ נְטִילַת יְדֵימָם אַחֲרוֹנָה. וְעוֹלָתְךָ יִדְשָׁנָה סָלָה - זוֹ
בְּרַבַּת הַמְּזוֹן בְּזִמּוֹן. אִם אֵתָה עוֹשֶׂה כֵּן, יִתֵּן לְךָ
כְּלָבְבְךָ וְכָל עֲצָתְךָ יִמְלֵא. וּבְשִׁבְתָּ מִקֹּדֶשׁ, זֶה

קדוש הגדול. ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן
עדן משבת לשבת אחרת.

עוד פתח ואמר, (ישעיה ב) על הר ^(דף קעג ע"ב) גבה עלי
לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבה - זה ודאי
הר העברים, מקום שמשה נקבר בו. ותי פשוטה,
ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם. אבל הכל
הוא מבשרת ציון, זוהי חפצי בה, אישת נתן בן
דוד, אם המשיח, מנחם ב"ר עמיאל"ל, והיא תצא
ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.

קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם
לערך קרב, ויצא שם הקדוש על העולם. מה
תבשר ותאמר? (שם) הנה ה' אלהים בחזק יבא
וזרעו משלה לו הנה שברו אתו ופעלתו לפניו.
הנה שברו אתו - שתקדוש פרוץ הוא מכריז בכל
פמליה של מעלה ויאמר להם: התכנסו ודונו דין,
מי שפסד נשמתו על קדשת שמי מהו שברו?
ואלו יאמרו כן וכן. מי שפסל במה חרופים
וגדופים בכל יום עלי מה שברו? הם יאמרו כן.

מי שְׁנַעַנַשׁ בְּכָל יוֹם יוֹם עָלַי מַה שְׁכָרוּ? הֵם יֹאמְרוּ
בְּךָ. וְהוּא שְׂכֵתוֹב הֵנָּה שְׁכָרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתּוֹ לְפָנָיו.

מֵהוּ וּפְעַלְתּוֹ? אֵלָּא כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב, (תהלים לא) מָה רַב
טוֹבְךָ וְגו', פְּעַלְתָּ לַחֹסִים בְּךָ. וְהוּא פְּעַלְתּוֹ.
נִגְדַר בְּנֵי אָדָם מַה זֶה? אֵלָּא נִגְדַר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת. אֲשֶׁר צִפְנִיתָ לִירְאִיהֶ, מַה זֶה אֲשֶׁר צִפְנִיתָ?
וְכִי מִי יִגְזַל וְיִטַּל מִיָּדוֹ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֵחַ לְתֵת,
שְׂכֵתוֹב צִפְנִיתָ?

אֵלָּא יָצָא וּרְאִיהַ מַעֲשֵׂי הַרְחֻמְנוֹת שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. בְּמַה שֶּׁהוּא מְכַה - בּוֹ נוֹתֵן
רְפוּאָה. בְּמַה מְכַה? בְּשִׂמְאֵל. בְּיָמִין מְקַרֵּב
וּבְשִׂמְאֵל מְכַה. בְּמַה שֶּׁמְכַה - בּוֹ נוֹתֵן רְפוּאָה
לְעוֹלָם. כְּתוּב (ירמיה א) מְצַפּוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה, וּבְצַפּוֹן
מְכַה, שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַגְּזוּרוֹת
הַקְּשׁוֹת - וְכוּ שׁוֹרְהַ כָּל שְׂכָר טוֹב וְכָל טוֹב שֶׁעֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתֵת לְיִשְׂרָאֵל. לְעֵתִיד לָבֵא
קוּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַפּוֹן וְיֹאמַר לוֹ: בְּךָ
נִתְּתִי כָּל טוֹב וְכָל שְׂכָר טוֹב לְבְנֵי שִׁסְבְּלוֹ בְּמַה

רְעוֹת בְּעוֹלָם תִּהְיֶה עַל קְדוּשַׁת שְׁמִי, הֲיֵן שְׂכָרִים
טוֹבִים שְׁנַתֵּיתִי בָּךְ.

וְהוּוֹ שְׂכָתוֹב, (ישעיה מג) אָמַר לְצַפּוֹן תִּנְי וּלְתִימָן אֵל
תְּכַלְאֵי וְגו'. וְכִי דָרְךְ הַדְרוֹם בָּךְ הוּא, לְמַנְעַ
בְּרָכוֹת? וְהֲרִי כָּל הַבְּרָכוֹת מֵצַד דְרוֹם, וְכָל טוֹבוֹת
הָעוֹלָם מִדְרוֹם יוֹצְאוֹת, וְהוּא אֹמֵר לְתִימָן אֵל
תְּכַלְאֵי?!

אֵלֶּא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יְעוֹרֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר לוֹ: קוּם, שְׁחַרֵי הַגִּיעַ זְמַן
שְׂאֵנִי גּוֹאֵל אֶת בְּנֵיךְ לָתֵת לָהֶם שְׂכָר טוֹב עַל כָּל
מַה שְׁסָבְלוּ בְּגִלוֹת. וּמֵתוּךְ שְׂאֲבָרְהָם הָיָה
בְּמַכִּירְתָם, שְׂכָתוֹב (דברים לב) אִם לֹא כִי צוּרָם מְכָרָם
- זֶה אֲבָרְהָם, הָיָה לוֹ כְּמִי שְׂלֹא טוֹב בְּעֵינָיו,
וּמֵרָאָה עֲצָמוֹ כְּמִי שְׂרוּצָה שְׂיִלְקוּ עַל חַטָּאֵיהֶם
יֹתֵר וַיֹּאמֶר: גָּבוּ מֵעוֹנוֹתֵיהֶם! גָּבוּ מִחַטָּאֵיהֶם!
אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֲבָרְהָם: יָדַעְתִּי כָּל
מַה שְׂאֲמַרְתָּ לְפָנַי. אֲנִי גַם כֵּן לְפָנַי. אֵל תְּכַלְאֵי.
אֲנִי רוּצָה לְפִיֶסֶךְ עַל בְּנֵיךְ, אֵל תְּמַנְעַ מֵהֶם טוֹבוֹת,

אל תמנע מהם שְׂכָר טוֹב, כַּמָּה וְכַמָּה סָבְלוּ עַל
חַטֵּאֵיהֶם. וּמִשּׁוּם כֵּךְ - אָמַר לְצַפּוֹן תַּנִּי. וְהִינּוּ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, וְזֶהוּ הַדְּבָר (שְׁתֵּמָה) שֶׁל אוֹתָהּ מִבְּשֻׁרָתָהּ.

וְעוֹד הַבִּישָׁר פִּעַם שְׁנִיָּה, בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׂכִינָה
תַּעֲלֶה עַל אוֹתוֹ הַר עֲלִיּוֹן, וְתִלְךְ וְתִבְשָׁר
לְאָבוֹת. מִיַּד תִּלְךְ לִירוּשָׁלַיִם וְתִרְאֶה אוֹתָהּ
בְּחֶרְבָנָהּ. תִּכְנַס לְצִיּוֹן, וְשָׁם תִּקְרָקֵר קִיר כְּמִקְדָּם
עַל מְקוֹם בֵּית מוֹשֶׁבֶה וְעַל כְּבוֹדָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.
וְשָׁם נִשְׁבַּעְתָּ שֶׁלֹּא תִקַּח מִשָּׁם וְלֹא תֵצֵא עַד
שֶׁתִּקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגְאֹל אֶת בְּנֵיהָ, וְחִפְצֵי בָהּ
זוֹ תִבְשָׁר כְּמִקְדָּם וְאוֹמְרָתָ: (ישעיה יב) צַהֲלֵי וְרַנִּי
יּוֹשְׁבֵת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ וְגו'. מַה זֶה גָדוֹל
בְּקִרְבֶּךָ? זֶה הַקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׂבֵא אֵלֶיךָ
לְהַקִּימָה מִן הָעֶפֶר, וַיֹּאמֶר לָהּ: (שם נב) הִתְנַעַרִי
מֵעֶפֶר קוֹמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַיִם הִיא,
יְרוּשָׁלַיִם שְׁמָה בְּיַדֵּי.

וּבְזֶה גַם כֵּךְ כַּמָּה שְׂמִיחָה עַל שְׂמִיחָה תִתְּיָה
לְצַדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וּמִשּׁוּם זֶה אֲשַׁרְיוֹ מִי

שְׁנַשְׁמָתוֹ בְּשֶׁבֶת מְעִידָה לְפָנַי הַמְּלֹךְ עַל חֲדוּשׁ
הַתּוֹרָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל פְּמִלִּיתוֹ וְכָל
אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ בְּנֵן עֵדֶן, בְּלָם
מִתְעַפְּרִים בְּאוֹתוֹ דְּבָר.

עוֹד שָׁמַעְתִּי מִנּוֹרָה ^(דף קעד ע"א) הַקְדוּשָׁה, שֶׁכַּמָּה כְּבוֹד
עַל כְּבוֹד וְעֵטְרָה עַל עֵטְרָה מְעַפְּרִים לְאֹבֵי
אוֹתוֹ אָדָם שָׁם בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
הַתְּכַנְסוּ לְשִׁמְעַ חֲדוּשׁ וּדְבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה מִשָּׁם
פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי. כַּמָּה הֵם שֶׁמִּנְשָׁקִים אֶת רֵאשׁוֹ.
כַּמָּה צְדִיקִים מְעַפְּרִים אוֹתוֹ בְּשִׁוְרָדִים. אֲשֶׁרִי
חֲלָקָם שָׁל כָּל אֵלֹו שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בְּיוֹם
הַשֶּׁבֶת מִשָּׁאֵר יָמִים. (עד כאן)

רַעֲיָא מְהִימְנָא

רַאשִׁית עֲרַסְתֶּכֶם חֲלָה תְּרִימוּ וְגו'. מִצְּוָה לוֹ
לְהַפְרִישׁ חֲלָה לְכַהֵן. חֲלָ"ה כֶּךָ חֶשְׁבֹנָה:
מ"ג בִּיצִים וְחֶמֶשׁ בִּיצָה, אֶחָד מִחֶמֶשׁ. וַיֵּשׁ חֶמֶשׁ
אֶחָד מִחֶמֶשִׁים, שֶׁהוּא ו'. וְזֶה סִימֵן מִג"ן, שֶׁהוּא
מִיכָא"ל נְבָרִיא"ל נוֹרִיא"ל. חֲלָה - שְׁכִינָה.

שְׁבַמְקוֹם שְׁמֵלֵאכִים אֱלֹה שָׁם - הָאֲבוֹת שָׁם.
 וּבְמָקוֹם שְׁהָאֲבוֹת שָׁם - שְׂכִינָה שָׁם. וּבָהּ וַיַּחַל, כָּה
 אָנוּ מֵת־פְּלִלִים. וְהוּא שְׁכַתוֹב (שמות לב) וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת
 פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. (דברים ג) אֲדַנִּי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת
 לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ. וּבָהּ חָלָה זְכוּת אֲבוֹת, וּבָהּ
 תָּמָה זְכוּת אֲבוֹת לְרַשְׁעִים, שְׁחָיו מְקַבְּלִים שְׁכָרָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה.

שְׁבַמְצַד יְמִין שְׁשָׁם י', שְׁהִיא חֲכָמָה, רְאֵשִׁית שָׁם
 ה', שְׁהִיא מִרְאָה זְכוּת עַל פְּנֵיהָ מִיְמִין,
 שְׁשָׁם רמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה מְצַד אוֹת ה' אַחֲרוֹנָה,
 שְׁהִיא שְׁמַאל שָׁל גְבוּרָה, שְׁשָׁם לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁהֵם
 שֵׁם"ה, שְׁשָׁם גְּדוּנִים רַשְׁעִים גְּמוּרִים, תָּמָה לָהֶם
 זְכוּת אֲבוֹת, וּמֵת־הַפֶּךְ לָהֶם שָׁם יְהוֹ"ה - הוֹה"י.
 וְלִמְדָנוּ מֵהֶמֶן הַרְשָׁע, (אסתר ה) וְכֹל זֶה אֵינָנו שׁוֹה
 ל'י. (עד כאן רעיא מהימנא).

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו' וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל בְּנֵפֵי בְּגָדֵיהֶם
 לְדַרְתָּם וְגו'. רַבִּי תוֹקֵיָה פִתְחָה, (זכריה ג) וַיִּרְאֵנִי אֶת

יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגו'. כַּמָּה צְדִיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוֹדָם עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וְנִתְּן לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה, וְנִתְּן לָהֶם נְבִיאֵי
 אֱמֶת שֶׁמְנַהֲיָנִים אוֹתָם בַּתּוֹרָה בְּדַרְךְ אֱמֶת.

בֵּא וּרְאֵה, כָּל נְבִיאִים וְנְבִיאִים שֶׁהֶעֱמִיד הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, עַל כָּל־כָּל־הַתְּנַלְחָה הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּדַרְגּוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְרָאוּ זֵיו
 כְּבוֹד קְדוֹשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ מִמָּקוֹם עֲלִיוֹן, אֲכַל לֹא
 קְרוֹב כְּמֹשֶׁה, שֶׁהָיָה קְרוֹב לַמֶּלֶךְ יוֹתֵר מִהַכֹּל,
 שֶׁהָיָה אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁעָלִיו
 בְּתוֹב (במדבר יב) פָּה אֵל פָּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת. וּשְׂאֵר נְבִיאִים הָיוּ רוֹאִים מִמָּקוֹם רְחוֹק,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

אֵמַר רַבֵּי תוֹקֵיָה, כָּף לְמַדְנֵנו, כְּתוּב (שמות ב) וַיִּלְךְ
 אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּית לְוִי. וַיִּלְךְ אִישׁ
 - זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) ה'
 אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לְוִי - זֶה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִקוֹם שֶׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה וְאוֹתוֹ זָחַר (נִהַר) מִתְּחִבְרִים

בְּאַחַד, שְׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוִי -
שֶׁהַשָּׂרָה לְוִיָּתָן (בַּל שְׂמֵחָה) בְּלִבָּדָו בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב
(תהלים קד) לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָתָ לְשִׁחָק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת
לְוִי - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם שְׂאוֹר הַלְבָנָה
מֵאִיר.

וַתֵּהָר האִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וַדַּאי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּהִתְחַלָּה בֵּת
לְוִי, כִּי הוּא בְּוִדַּאי. וְכִי בֵּת לְוִי בְּהִתְחַלָּה וְכַעַת
אִשָּׁה? אֵלֶּא כִּי לְמִדְנָו, אִשָּׁה עַד שְׁלֹא מוֹדִינָת
נִקְרְאת בֵּת פְּלוֹנִי. אַחַר שֶׁהוֹדִינָה נִקְרְאת אִשָּׁה.
וְכֵאן בֵּת וְאִשָּׁה, הַכֹּל בְּדִרְגָּה אַחַת הִיא.

וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים - אֵלֶּוּ שְׁלֹשֶׁת הַחֳדָשִׁים
שֶׁהִדִּין הַקָּשָׁה שְׂרוּי בְּעוֹלָם. וּמֵהֶם?
תַּמוּז וְאָב וְיָמִב"ת. מַה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁעַד
שְׁלֹא יֵרֵד מִשָּׁה לְעוֹלָם, מְצוּי הִיָּה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה
הוֹדִינָה בּוֹ שְׂכִינָה מִיּוֹם שְׁנוּלָה. מִכָּאן אָמַר רַבִּי
שְׂמֵעוֹן, רוּחֹת הַצְּדִיקִים מְצוּיּוֹת הֵן לְמַעְלָה עַד
שְׁלֹא יֵרְדוּ לְעוֹלָם.

וְלֹא יִכְלֶה עוֹד תִּצְפִּינוּ וַתִּקַּח לוֹ וְגו'. מִה זֶה
וַתִּקַּח לוֹ תִּבְתַּ גִּמְאָ? שְׂכַסְתָּה אוֹתוֹ
בְּסִימְנִיהָ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵאוֹתָם דְּגִי הַיָּם שְׁשֻׁטִים
בְּיָם הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תהלים קד) שָׁם רָמַשׁ וְאִין
מִסְפָּר. וְהִיא כְּסִתָּה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מִמֶּהם
כְּכִסּוּי (שֶׁל צַד הַיּוֹבֵל הַמְכַבֵּד) שְׂפִנֵי הַיָּם כֹּלָא כְבוֹד בְּשִׁנֵּי
צְבָעִים, לָבֵן וְשָׁחֵר, וְהַנִּיחָה אֶת מִשְׁחָה לְשׁוֹט
בִּינֵיהֶם, (דף קעד ע"ב) לְהִיּוֹת נוֹדַע בִּינֵיהֶם, מִשׁוֹם שְׁעֵתִיד
הוּא לְעֵלוֹת בִּינֵיהֶם בְּפַעַם אַחֲרֵת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וַתִּרְדַּ בַּת פִּרְעֹה - זוֹהִי שְׂכַסְתָּה מִצַּד שְׂמֵאל שָׁל
דִּין תִּקְנֶשֶׁת, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר.
עַל הַיָּאֵר בְּיֻקָּא, וְלֹא עַל הַיָּם. וְאִם תִּיאַמַר, תִּירִי
כְּתוֹב (שְׁמוֹת י"ז) וּמִשְׁרָף אֲשֶׁר הַכִּיֹּת בּוֹ אֶת הַיָּאֵר,
וּמִשְׁחָה לֹא הִכָּה אֶלָּא בְּיָם, וּקְרָאוּ הַכְּתוֹב יָאֵר!
אֶלָּא יָאֵר הִיָּה שְׂחַכָּה אַחֲרָן עַל יְדֵי מִשְׁחָה, וְשָׁמוּ
תְּכַתוֹב שְׁחָוָא עֲשָׂה.

כְּמוֹ זֶה, (שֵׁם ז') וַיִּמְלֵא שְׂבַעֲת יָמִים אַחֲרֵי תְּכוֹת ה'
אֶת הַיָּאֵר. וְאַחֲרָן הִכָּה. אֶלָּא (שְׁעֵל זֶה) עַד שְׂכַסְתָּ

מצד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה'.
אחר כך קראו בשם של משה. ונערתיה הלכת -
אותן שאר מרכבות שפאות מצד זה.

ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו?! ותרא הנה
צריך לו לכתב! מה זה ותראהו? והרי
אמר רבי שמעון, אין לה דבר בתורה או אות
אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים.
אלא כך למדנו, רשם המלך והמלכה נמצא בו,
והם רשם של וא"ו ה"א. מיד - ותחמל עליו וגו'.
עד כאן למעלה. מכאן והלאה למטה, פרט
לפסוק זה שכתוב ותתצב אחתו מרחק. אחות של
מי? אחות של אותו שקרא לבגסת ישראל
אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחותי.
מרחק, כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי.

מה משמע? משמע שאותם צדיקים, עד שלא
ירדו לעולם, נודעים הם למעלה לגבי הכל,
וכל שבן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים
נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו. וסוד הדבר

לְמִדְנֹו, שְׁמַשְׁמַע שְׂאֵב וְיֵאֵם יֵשׁ לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ שְׂיֵשׁ
 אֵב וְיֵאֵם לְגוֹף בְּאֶרֶץ. וּמַשְׁמַע שְׂבָכָל הַצְּדָדִים, בֵּין
 לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, הַכֹּל בָּא וְנִמְצָא מְזוּכָר וְנִקְבָּה.
 וְהָרִי בְּאֶרֶץ הַסּוּדָה, שְׂפָתוֹב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאֶרֶץ - זוֹ כְּנַסֶּת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה -
 נֶפֶשׁ אָדָם תְּרַאשׁוֹן הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵת־בְּאֵר. בָּא רַבִּי
 אֲבָא וְנִשְׁקוֹ. אָמַר, וְדַאי נָאֵה אֲמַרְתָּ, וּכְאֵן הוּא
 הַכֹּל.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נָבִיא הַנְּאֻמָּן עַל כָּל שְׂאֵר
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם. בְּגִלְלָה זֶה לֹא הִשְׁתַּדֵּל בּוֹ
 כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, בַּקִּי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁחַיֵּעְלָהוּ לְפָרְגוֹדוֹ. וְעַל כֵּן עָלָה מֹשֶׁה בְּנִבְוָאָה
 עֲלִיּוֹנָה וּבְדַרְגוֹת נִכְבְּדוֹת מִכָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם,
 וְשְׂאֵר הַנְּבִיאִים רָאוּ אַחַר כְּתָלִים גְּדוּלִים.

וַיִּרְאֵנִי אֵת יְהוֹשֻׁעַ הַכַּהֵן הַגְּדוֹל (זכריה ג). מָה רָאָה?
 שְׁחָה עוֹמֵד לְפָנָי מִלְּאָדָּה וּמִתְלַבֵּשׁ
 בְּלְבוּשִׁים מְלִכָּלְכִים, עַד שְׂיִצָּא הַכְּרוּז וְאָמַר:
 הִסִּירוּ הַתְּבַגְּדִים הַצְּאִים מֵעַלְיּוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,

בְּתוֹב כָּאֵן וְעוֹמֵד לְפָנַי הַמְּלֹאָךְ. מַה זֶה לְפָנַי
הַמְּלֹאָךְ? שְׁתִּיחָה דִּין דִּינֵנו, אוֹתוֹ שְׁכַתוֹב בּוֹ (קהלת ה)
וְאֵל הַנְּאֻמֵּר לְפָנַי הַמְּלֹאָךְ כִּי שְׁנֵנָה הִיא. מַה כָּאֵן
לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁכָל בֶּן אָדָם שְׁלֵא זוֹכָה בְּעוֹלָם תְּהִי
לְהַתְּעַפֵּף בְּעַטּוֹף מְצוּחַ וּלְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ מְצוּחַ,
בְּשִׁנְכֵנְס בְּעוֹלָם תְּהוּא עוֹמֵד בְּלְבוּשׁ מְנַפֵּת שְׁלֵא
צְרִיךְ, וְעוֹמֵד בְּדִין עֲלָיו.

כָּאֵן וְרֵאחַ, כְּמַח לְבוּשִׁים מְזַדְמָנִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם,
וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שְׁלֵא זוֹכָה בְּעוֹלָם תְּהִי בְּלְבוּשֵׁי
מְצוּחַ, בְּשִׁנְכֵנְס לְעוֹלָם תְּהוּא מְלַבִּישִׁים אוֹתוֹ
בְּלְבוּשׁ נוֹדַע אֶחָד לְפָנַי בְּעֲלֵי תְּהִיחֵנְס, וְאוֹתוֹ לְבוּשׁ
אוֹי לְמִי שְׁמַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ. שְׁתִּירֵי כְּמַח (דף קעה ע"א) שׁוֹמְרֵי
תְּחַקִּים עֲתִידִים לְאַחֵז בּוֹ, וּמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ לְהִיחֵנְס.
וּשְׁלֵמַח הַמְּלֹךְ צוֹנֵחַ וְאוֹמֵר: (קהלת ט) כְּכָל עֵת יְהִיו
בְּגָדֵיךְ לְבָנִים.

לְמַדְנוּ בְּסוֹד סְפָרָא דְצְנִיעוּתָא, אֲרַבְעָה מְלָכִים
יוֹצְאִים לְמוֹל אֲרַבְעָה. תְּלוּנִים בְּהֵם

בְּעֲנָבִים בָּאֲשָׁכּוּל, צְרוּרִים בָּהֶם שְׂבָעָה רְצִים,
מְעִידִים עֲדוּת, וְלֹא עוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

צִיּוּצִית. מִצְוָה זוֹ הִיא לְהוֹפִיר כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה
בְּשִׁבְלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וְזָכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם (במדבר מז).
זֶהוּ סִימֵן הַמְּלֻךְ לְהוֹפִיר וְלַעֲשׂוֹת.

כָּתוּב (שמות כח) וַעֲשִׂיתָ צִיץ זָהָב, וַחֲרִי בְּאַרְנוֹ -
סוּד הַצִּיץ לְהִתְעַשֵּׂר בּוֹ כִּיֵּהֶן גָּדוֹל. וְזֶהוּ
צִיץ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ בְּעֵינַיִם, שֶׁהוּא סִימֵן שֶׁל עוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִתְעַשֵּׂר בּוֹ כִּיֵּהֶן גָּדוֹל.

וּמִשּׁוּם זֶה הִסְתַּכְּלוּתוֹ מְכַפֶּרֶת עַל עֲזוּת פָּנִים,
שֶׁלֹּא עוֹמֶדֶת לְפָנָיו אֵלָּא פָּנֵי אֱמֶת,
סוּד שֶׁל כָּל אֵלוֹ תְּפָנִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם פָּנֵי
אֱמֶת, פָּנִים שֶׁל אֱמֶת, שֶׁכְּלוּלִים בְּאֱמֶת שֶׁל
יַעֲקֹב.

צִיצִית היא נְקֻבָּה, סוּד עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, הַסִּתְּפוּלוֹת
לְהַזְכִּיר. צִיץ וְזָכַר. צִיצִית נְקֻבָּה, וְזֶה לְכָל
אָדָם. צִיץ לְכַהֵן.

וְשָׁנִינוּ, אָסוּר לְהַסְתַּכֵּל בַּשְּׂכִינָה, בְּגִלְלֵי זֶה יֵשׁ
תְּכֵלֶת, מִשּׁוּם שְׂתֵכֶלֶת היא כִּסֵּא לְבֵית
דָּוִד וְתַקּוּנוֹ. וְזֶה פֶּחַד מִלְּפָנֵי ה' לְפֶחַד מֵאוֹתוֹ
מְקוֹם. וְעַל זֶה וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל
מַצּוֹת ה'. וְזֶה הַכִּסֵּא שְׂדָנִים בּוֹ דִּינֵי נִפְשׁוֹת, כְּמוֹ
שְׂפָרְשׁוּהָ, וְכָל הַגְּנוּנִים טוֹבִים לְחֵלוֹם, פָּרַט
לְתֵכֶלֶת, שֶׁהוּא כִּסֵּא שְׁעוֹלָה בְּדִין הַנִּפְשׁוֹת.

כָּתוּב וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְנָתַנוּ
עַל הַכֶּנֶף לֹא כָתוּב, אֲלָא וְנָתַנוּ עַל צִיצִית.
שָׁזֶהוּ שְׂמֻכְסָה עַל שָׂר הַחוּטִים. וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם. וְכָתוּב (דברים כה) זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ
עִמָּלְךָ. מָה הַטַּעַם זֶה? אֲלָא מִשָּׁל לְבֵן שְׂפָרַץ נָדָר
וּנְשָׁכוֹ כָּלֵב - כָּל זְמַן שְׂאֵבֵיו רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ אֵת
בְּנוֹ, הִנֵּה אוֹמֵר: זָכוֹר כְּשֶׁנִּשְׁדָּ אֹתָךְ הַכָּלֵב! גַּם

כֵּן - וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וְזִכַּרְתֶּם, שְׁוֹהוּ מְקוֹם שְׁעוֹלוֹת
הַנְּשָׁמוֹת לְהַדוֹן.

כִּמוֹ זֶה - (במדבר בא) וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ
וְחָי. לָמָּה? אֵלֵּא כְּשִׁמְעָלָה אֶת עֵינָיו וְרֹאָה
דְּמוּת אֹתוֹ שֶׁנִּשְׁכַּח, הָיָה פּוֹחַד וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו ה',
וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עֹנֵשׁ הַרְשָׁעִים. כָּל זְמַן שֶׁהֵבֵן
רֹאָה רְצוּעַת אָבִיו, פּוֹחַד מֵאָבִיו. נִצּוֹל מִהַרְצוּעָה
- נִצּוֹל מִחֶבֶל. מִי גָרַם לוֹ לְהִנָּצֵל? זֶה שֶׁרָאָה
בְּעֵינָיו אֹתָהּ רְצוּעָה - אֹתָהּ רְצוּעָה גְרָמָה לוֹ
לְהִנָּצֵל. וְלָכֵן, וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי. רָאָה רְצוּעָה שֶׁמִּלְקָה
אֹתוֹ, וְהִיא עֲשֵׂתָהּ לוֹ לְהִנָּצֵל. גַּם כִּדּוֹ וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ
וְזִכַּרְתֶּם - וַעֲשִׂיתֶם וְדָאִי. וְאִם לֹא - חָרִי הַרְצוּעָה,
שְׁוֹי תִגְרַם לָכֶם לָשׁוּב לְעַבֹדְתִי תָמִיד, וְאִז
וַעֲשִׂיתֶם.

וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם, יִמְנַע מִכֶּם דְּרָכִים
רָעִים אַחֲרַי, וְדָאִי לֹא תִתּוּרוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ
רָעוֹת. וְעַל זֶה עוֹלָה גִּזְוֹן תִּכְבֹּלְתִי. זֹו תִכְבֹּלְתִי דוֹמָה
לְכִפּוֹת הַכְּבוֹד. מַה כִּפּוֹת הַכְּבוֹד עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם

לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹתָיו, גַּם תִּכְלֹת זֶה עוֹשֶׂה אֶת
הָאָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל. וַיֵּאָמֵר שְׂהַכֵּל יֵשׁ לְפָחַד
מִמָּקוֹם זֶה לְלַכֵּת יִשְׂרָאֵל.

פָּתוּב (ישעיה כד) מִכִּנְף הָאָרֶץ זְמַרְתָּ שְׁמִעְנוּ פְּרִי
לְצַדִּיק וְאָמַר רְזִי לִי וְגו'. מִכִּנְף הָאָרֶץ -
זֶה כִּנְף הַצִּיצִית, שֶׁהוּא כִּנְף הָאָרֶץ. זְמַרְתָּ שְׁמִעְנוּ
- אֵלֶּיךָ שְׂאֵר הַחוֹטִים שְׂיוֹצְאִים וְתִלְוִיֵּם מִמָּקוֹם
עֲלִיּוֹן הַיּוֹד אֹתָם שְׂכִילִים עֲלִיּוֹנִים שְׂיוֹצְאִים
מִחֲבֻמָּה עֲלִיּוֹנָה. צְבִי לְצַדִּיק - זֶה צַדִּיק חַי
הָעוֹלָמִים, שְׂאֹתָם חוֹטִים אֵלֶּיךָ וְפִיּוֹ, שְׂחֲרֵי מִפְּנֵי
יוֹצְאִים, וְכָל חוֹט כָּלֹל בְּשָׁנֵי צַדִּיקִים.
וּבְשִׁחַתְּכֶם, אָמַרְתִּי: רְזִי לִי רְזִי לִי. שְׂחֲרֵי מִתּוֹךְ
סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הָאֱמוּנָה יוֹצְאִים. וּבְשִׁחַתְּכֶם
בְּתִכְלֹת וְרֵאִיתִי רְצוּעָה לְהִלְקוֹת, מָקוֹם יִרְאָה
לְפָחַד, אָמַרְתִּי: אֵי לִי שְׂפָנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים
לְהִשְׁגִּיחַ וּלְהִסְתַּכֵּל עַל מַה נִּעְנְשִׁים לְשִׁקָּר. בְּזֶה
בְּגָדִים בְּגָדוֹ, שְׂחֲרֵי קוֹרְאִים קְרִיאַת שְׁמֵעַ לְלֹא
צִיצִית וּמְעִידִים עֲדוֹת שְׁקָר, וְאֵלֶּיךָ הֵם בּוֹגְדִים
שְׂבָגָדוֹ, מְשַׁקְרִים בְּעֵצָמָם.

וּבְנֵי בּוֹגְדִים בָּגְדוּ - לְבוּשָׁם בְּלִי צִיצִית, נִקְרָא
 בָּגֵד בּוֹגְדִים. לְבוּשׁ שֶׁל אוֹתָם בּוֹגְדִים
 שֶׁבָּגְדוּ, שְׁמֵשְׁקָרִים וּמְעִידִים עֲדוֹת שֶׁקֶר בְּכָל יוֹם.
 אוֹי לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם! שְׁעוּלִים בְּאוֹתוֹ כִּסָּא
 תְּכֵלֶת לְהַדוֹן, וְעֲלִיהֶם כְּתוּב (תהלים קא) וְדַבֵּר שְׁקָרִים
 לֹא יִבּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי. אוֹתוֹ בָּגֵד שֶׁלָּהֶם נוֹדַע לְכָל
 בְּעַלֵי הַדִּינִים. אוֹי לָהֶם! שְׂאִין לָהֶם חֶלֶק בְּעוֹלָם
 הַבָּא. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁלְבוּשֵׁיהֶם וְתַקּוּנֵיהֶם
 נוֹדַעִים לְמַעַלָּה לְהִיטִיב לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. (עד כאן רעיא מהימנא).

מִצְוָה זוֹ מִצְוֹת צִיצִית, כּוֹלֶלֶת תְּכֵלֶת וְלָבָן, דִּין
 וְרַחֲמִים בְּאֵשׁ. אֵשׁ לְבָנָה לֹא אוֹכֶלֶת,
 תְּכֵלֶת אוֹכֶלֶת וּמְשַׁמְדָּה. (דברי הימים ב ז) וְתֹאכֵל
 הָעֵלֶה. לָבָן מִיָּמִין, תְּכֵלֶת מִשְּׂמֹאל. הָעֲמוּד
 הָאֲמֻצְעִי מְיַחַד בֵּין שְׁנֵיהֶם - יָרֵק. וּמִשּׁוּם זֶה
 פְּרָשׁוּהָ בְּעַלֵי הַמְּשַׁנָּה, מֵאִמְתִי קוֹרִין אֶת שְׁמַע
 בְּשַׁחֲרִית? מִשִּׁיבִיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּמִשּׁוּם זֶה
 הִתְקִינוּ לְקִרְאָהּ בְּיַחְדָּה.

השלמה מההשמטות סימן ד

פֶּתַח רַבִּי נְהוֹרָאֵי בְּפִרְשֵׁת צִיצִית וְדַרְשׁ, וְעָשׂוּ
לָהֶם צִיצִית וְגו'. כָּאֵן כְּתוּב לְדַרְתָּם, וְגַבִּי
שִׁבְתָּ לְדַרְתָּם, שְׂפָתוֹב לְעֵשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתָּ לְדַרְתָּם,
(תּסר).

שְׂשִׁנִּינוּ, תִּקְנֵנוּ פִּרְשֵׁת צִיצִית בְּקִרְיַת שְׁמַע,
וּבְדִירְתוֹ שֶׁל אָדָם נִמְצָא קִרְיַת שְׁמַע,
חוּץ מִפִּרְשֵׁת צִיצִית שְׁחֵסְרָה מִשָּׁם. בְּמַה נִּשְׁלָם?
אֵלָּא בְּשִׁהָאָדָם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וְיֹוצֵא בּוֹ לְפֶתַח
דִּירְתוֹ שְׁלָם.

וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַח, וּמִלְאָךְ הַמּוֹת זֶו
מִשָּׁם, וְנִצּוֹל הָאָדָם מִכָּל
נֶזֶק וּמִכָּל מִשְׁחִית. וְהִינּוּ לְדַרְתָּם, בְּשִׁבִיל דִּירְתָּם.
שְׁהִיָּה שָׁם שְׁלָם וְיֹוצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ בְּמִצּוֹת, מִלְאָךְ
הַמִּשְׁחִית זֶו מִשָּׁם, וְנִצּוֹל הָאָדָם מִכָּל נֶזֶק וּמִכָּל
מִשְׁחִית. מִנֵּין לָנוּ? מִמַּה שְׂפָתוֹב מִזּוֹת.
מִהָאוֹתִיּוֹת מִשְׁמַע - וְ"ז מִן"ת, שְׁלָא נִתֵּן רְשׁוֹת
לְמִשְׁחִית לְחַבֵּל זֶו מִפֶּתַחוֹ.

בְּשִׁבְתְּךָ שְׂפֹתַיב לְדַרְתֶּם, מָה הַטַּעַם? כִּינֹן שְׂקַדְשׁ
 הַיּוֹם, דִּירְתֶם שָׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 בְּנֵר דּוֹלֵק וְשִׁלְחָן עָרוּף וּמִטָּה מְצַעֵת, וְדִירְתוּ
 מִתְקַנְנֵת בְּדִירַת חָתָן לְקַבֵּל בּוֹ הַכֶּלֶה. וּמִי הִיא?
 הַשִּׁבְתְּ הִיא כֶּלֶה, וְלַעוֹלָם אֵין מְכַנִּיִּים אוֹתָהּ אֶלָּא
 בְּדִירָה מִתְקַנְנֵת לְכַבוֹדָה כְּפִי הָרְאוּי לָהּ, וְעַל זֶה
 כָּתוּב לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתְּ. וְכָתוּב לְדַרְתֶּם?
 לְהַכְנִים בָּהּ כֶּלֶה קְדוֹשָׁה לְדִירְתָהּ וְלְהִיּוֹת כְּתוּכָה.

בְּשַׁעֲהָ שְׂקַדְשׁ הַיּוֹם, וְאִם כֶּלֶה זֶה כָּאֵה וְאֵינָהּ
 מוֹצֵאָה דִירָה מִתְקַנְנֵת וְשִׁלְחָן עָרוּף וְנֵר
 דּוֹלֵק - כֶּלֶה זֶה אוֹמְרָת: אֵין דִירָה זֶה מִיִּשְׂרָאֵל.
 כָּתוּב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵין זֶה מִיִּשְׂרָאֵל, אֵין
 דִירְתוֹ לְקַדְשָׁהּ. וְעַל כֵּן צָרִיךְ כָּאֵן קַדְשָׁה לְדִירַת
 יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה כָּתוּב לְדַרְתֶּם - בְּשִׁבְתְּ וּבְצִיצִית.

אָמַר רַבִּי נְהוֹרְאִי, מֵעִיד אָנִי עָלַי, מִי שִׁיּוּצָא
 מִשַּׁעַר בֵּיתוֹ בְּעֶשְׂוֹף שָׁל מְצוּחַ וְתַפְלִין
 בְּרֵאשׁוֹ, בְּשַׁעֲהָ שִׁיּוּצָא מִבֵּין שְׁנֵי שַׁעְרִים מְזַדְמָנֵת
 עָלָיו הַשְּׂכִינָה, וְשְׁנֵי מְלָאכִים שַׁעוּמְדִים עָלָיו, אֶחָד

מימינו ואחד משמאלו, כלם מלויים אותו עד בית
הכנסת ומברכים אותו. מקטרג אחד שעומד לפני
הפתח של האדם הולך אחריהם, ועל פרחו משיב
ואומר אמן: (ע"כ מההשמטות).

השלמה מההשמטות סימן ה ספר הבהיר

מה הטעם אנו מטילים תכלת בציצית, ומה
הטעם שלשים ושנים? מושל למה הדבר
דומה? למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים
ושתיים נתיבות, ושם שומר עליהן, והודיעו לברו
אותן הנתיבות. אמר לו: שמרם ולך בָּהֶם בְּכָל
יום, ובכל זמן שתדריכם שלום לך.

מה עשה השומר? אמר: אם אני אהיה לברי
באלה הנתיבות, אי אפשר לשומר אחד
לקיים אלו הנתיבות, ועוד, כי יאמרו העולם, כילי
הוא מלך זה ושומר זה. לךך שם שומר זה
שומרים אחרים על הנתיבות, אלה הן שלשים
ושתיים נתיבות.

וְמָה הַטַּעַם שֶׁל הַתְּכַלֵּת? אָמַר הַשּׁוֹמֵר: שָׂמָא
 יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים הֲגֵן שְׁלִי הוּא. נָתַן לָהֶם
 סִימָן וְאָמַר: רְאוּ הַסִּימָן לְמַלְךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֲגֵן
 הָיָה וְאַלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תִקְנָם, וְאַיִנָם שְׁלִי, וְהִנֵּה
 חוֹתְמוֹ.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר הַזֶּה? לְמַלְךְ וּבִתּוֹ שֶׁהָיוּ לָהֶם
 עֲבָדִים, בְּקִשׁוֹ לִילֵךְ מִרְחוֹק - פָּחְדוּ מִן
 אֵימַת הַמֶּלֶךְ, נָתַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פָּחְדוּ מִן
 הַבַּת, וְנִתְּנָה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ: מַעֲתָה בְּשָׁנֵי
 סִימָנִים אֵלוֹ - (תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר
 אֶת נַפְשֶׁךָ. וְמָה הִיא? אֶרֶץ שֶׁנִּתְּצָבָה מִמִּנְחָה שָׁמַיִם,
 וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא אֶבֶן
 יִקְרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה, וּבְנִיגְדָה תִּכְלֵת בְּטִלִית
 צִיצִית.

שָׂאֵמַר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנְּחָה (שָׂאֵמַר) תִּכְלֵת
 מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין? מִפְּנֵי שֶׁתִּכְלֵת
 הוֹמָה לַיָּם, וְתֵיִם הוֹמָה לְרַקִּיעַ, וְתַרְקִיעַ הוֹמָה
 לְכִסֵּא הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתַּת הַסִּפִּיר
וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְמַחֲרָה. וְכַתּוּב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה
אֶבֶן סִפִּיר דְּמוּת כֶּסֶף: (ע"כ מההשמטות). (דף קעה ע"ב)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה עֵדִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַעֲיִד בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, וּכְלָם בְּעֵצָה
וּבְעֵדוּת עוֹמְדִים מוּלּוֹ. קָם בַּבֶּקֶר, מוֹשִׁיט רַגְלָיו
לְלַכֵּת - עֵדִים עוֹמְדִים מוּלּוֹ, מְכַרְיִזִים וְאוֹמְרִים:
(שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמַר וְגו'. (קהלת ד) שְׁמַר רַגְלֶךָ
כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ. (משלי ד) פֶּלֶם מַעֲגַל רַגְלֶךָ. פּוֹתַח עֵינָיו
לְהִסְתַּכֵּל בְּעוֹלָם - הָעֵדִים אוֹמְרִים: (שם) עֵינֶיךָ
לִנְכַח יִבְיטוּ. קָם לְדַבֵּר - הָעֵדִים אוֹמְרִים: (תהלים לד)
נָצַר לְשׁוֹנֵךְ מִרַע וְגו'. מוֹשִׁיט יָדָיו בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם -
הָעֵדִים אוֹמְרִים: (שם) סוּר מִרַע וַעֲשֵׂה טוֹב.

אִם מְצִיית לָהֶם - יָפָה, וְאִם לֹא - כָּתוּב (זכריה ג)
וְהִשָּׁטֵן עֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְּנוֹ. כְּלָם מְעִידִים
עָלָיו בַּחֲטָאָיו לְמַעְלָה. אִם רוֹצֵה הָאִישׁ לְהִשְׁתַּדֵּל
בְּעַבְדוּת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - כְּלָם מְעִידִים

סִנְגוּרִיא לְפָנָיו, וְעוֹמְדִים לְהַעִיד עָלָיו טוֹבוֹת
בְּשָׁעָה שְׁצָרֶיךָ לוֹ.

קָם בַּבֶּקֶר, מְבָרַךְ פִּמָּה בְּרָבוֹת. מִנִּיחַ תְּפִלִּין
בְּרֵאשׁוֹ בֵּין עֵינָיו - רוֹצֵה לְהָרִים רֵאשׁוֹ,
רוֹאֵה שֵׁם הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיזוֹן אָחוֹז וְרֵשׁוֹם עַל רֵאשׁוֹ.
וְרִצּוּעוֹת תְּלוּיוֹת לוֹ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה עַל לְבוֹ.
הָרִי מִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד רְבוֹנוֹ. מוֹשִׁיט יָדָיו, רוֹאֵה
יָד אַחֶרֶת מִתְקַשֶּׁרֶת בְּקֶשֶׁר הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, מִחֲזוּר
יָדוֹ וּמִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד רְבוֹנוֹ. מִתְעַטֵּף בְּעֶטְרוֹף שֶׁל
מִצְוָה בְּאַרְבַּע זְוִיוֹת כְּסוּתוֹ, אַרְבַּעַת מְלָכִים
יוֹצְאִים לְכַנְגֵּד אַרְבַּעַת. אַרְבַּעַת עֲדֵי אֱמֶת שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע זְוִיוֹת, וְתְלוּיִים בָּהֶם
בְּעֵנָבִים בְּאֶשְׁכּוֹל.

מָה אֶשְׁכּוֹל שֶׁהוּא אֶחָד וְתְלוּיִים בּוֹ פִּמָּה עֵנָבִים,
מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, כֶּף זֶה מִצְוָה אַחַת,
וְתְלוּיִים בָּהּ פִּמָּה עֵנָבִים וְגַם וּזְמוֹרוֹת צְרוּרִים
בָּהֶם. שְׁבַעַת רְצִים אֵלּוּ הֵם שְׁבַעַת צְרוּרוֹת שֶׁל
תְּכֵלֶת שְׁצָרֶיךָ לְכָרֶךְ בָּהּ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, אוֹ

לְהַגְדִּיל עַד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי שִׁוּסִיף, לֹא יוֹסִיף עַל
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי שִׁימַעַט, לֹא יִמַעַט מִשְׁבָּעָה.

וְלַמִּדְנֹה, תִּבְלֶת זֶה הִיא סוּד דְּוֹד תְּמַלֵּךְ, וְזֶה חוּט
אֲבָרָהֶם שְׁוֹכָה בּוֹ לְבָנָיו אַחֲרָיו. מַה זֶה
תִּבְלֶת? תִּבְלִית הַכֹּל. (נדאי) רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, כִּסּא
הַכְּבוֹד נִקְרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַע כְּרִיכוֹת שֶׁהִיא שְׁכִינָה
שְׁבִיעִית הַכֹּל בְּוֵדָאִי. שְׁתַּרְי הִיא מִתְּפָרְקַת
מִשְׁשָׁה אַחֲרִים עַל יְדֵי הַצְּדִיק. וְאִם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר,
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר הֵם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה בְּשֵׁלֶשׁ עָשָׂרָה
מִדּוֹת, וְזֶהוּ פֶתַח הַכֹּל.

וְהִיא חוּט אַחַד, וְרִשּׁוּמָה בְּגוּנְיָה, וְצַבָּעָה יוֹצֵא
מִדָּג אַחַד שֶׁהוּלֵךְ בָּיָם כְּנֶפֶת. וְכְנֶפֶת
נִקְרָאת עַל שְׁמָהּ. וְעַל זֶה כְּנֹר הָיָה תְלוּי מֵעַל
כְּמִטַּת דְּוֹד, שְׁתַּרְי (שָׁל דְּוֹד) וְדָאִי הוּא כְּנֹר דְּוֹד מְנַגֵּן
מֵאֲלוֹ לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן, וְלָכֵן גְּנָנֵיו עוֹלִים עַד
הַרְקִיעַ, וּמִתְּרַקִיעַ עַד הַכִּסּא.

וְכֵן כָּתוּב מִצְוָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-ב יח) מִצְוֹת
 הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג) מִדּוּעַ אֶתָּה עוֹבֵר אֶת
 מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. כִּי מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדֵנוּ, יְסוֹד וְשֵׁרֵשׁ
 בַּמֶּלֶךְ מִתְעַשְׂרִים כְּאַחַד, וְזוֹהֵי זְכוּר וּפְתִיחַ לְכָל
 שְׂאֵר הַכְּתוּרִים, שְׂכָתוּב (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי
 צֶדֶק. וְכָתוּב זֶה הַשֵּׁעַר לַה'. וְעַל זֶה כָּתוּב וּרְאִיתֶם
 אֹתוֹ וְזִכְרְתֶם אֶת מִצְוֹת ה', לְהַכְלִיל בְּזֶה כָּל שְׂאֵר
 הַכְּתוּרִים. וְלִכֵּן הֵם מְעִידִים עֲדוּת וְלֹא עוֹמְדִים
 בְּמִקוּמָם, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מִצְוֹת.

וְשֵׁנִינּוּ, תִּשְׁמִיּוּ מִצְוָה נְזַרְקִין. וְאִם תִּיאָמַר, הֲרִי
 לוֹלֵב וְעֶרְבָה תִּשְׁמִיּוּ קִדְשָׁה הֵם, לָמָּה
 נְזַרְקִים? אֵלָּא תִּשְׁמִיּוּ קִדְשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁרְשׁוּמִים
 בְּכַתִּיבַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֹתָם חוֹטִים, לְהִרְאוֹת אֵיךְ
 תְּלוּוִים מִכָּאן וּמִכָּאן לְאַרְבָּעָה צְדִדֵי
 הָעוֹלָם מִמָּקוֹם זֶה, וְהִיא שׁוֹלְטַת עַל הַכָּל בְּסוֹד
 הַלֵּב, שֶׁהִיא לֵב כָּל הָעוֹלָם תְּזַה וְלֵב הָעֲלִיּוֹנִים,
 וְתְלוּזָה בְּלֵב הָעֲלִיּוֹן, וְהַכָּל הוּא בְּלֵב שִׁיּוּצָא

מִחֲכֵמָה עֲלִיזָנָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁעוֹר שָׁל זֶה
(וְאֵדָה) שָׁל זֶה נִתְפָּאֵר בְּאֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת שָׁל רַבִּי
אֶלְעָזָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי
שְׂרוּצָה לְלָכֶת אַחַר יְרֵאתִי, יִלְךְ אַחַר הַלֵּב
הַזֶּה וְאַחֲרֵי הָעֵינַיִם שְׁעוֹמְדִים עָלֶיהָ. מִי הֵם עֵינַיִם
אֵלֶּה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לד) עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים.
אֲבָל אַתֶּם, לֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי
עֵינֵיכֶם. מָה הַטַּעַם? (דף קעו ע"א) מִשּׁוֹם שְׂאֵתֶם זְנִים
אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי תִיבָא, מָה הַטַּעַם כָּאֵן יֵצִיאַת מְצָרִים,
שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מְצָרִים? אֵלֶּה מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֵׁינְצֵאוּ מִמְצָרִים, נִכְנְסוּ
בְּחֶלֶק זֶה, וּבָזָה תֵּרַג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תֵּרַג
בְּמְצָרִים. וְלָכֵן בְּמִקוֹמוֹ נִזְכָּר, וּבְמִקוֹמוֹ הִזְהִירָם
בְּזֶה. מָה זֶה בְּמִקוֹמוֹ? מִשּׁוֹם שֶׁמְצָנָה זוֹ הִיא
מִקוֹמָה.

וְשָׁנָה רַבִּי יִיסָא, כְּתוּב (מיכה ז) כִּי־יָמֵי צִיאַתְךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. כִּי־יָמֵי?! כִּי־יָמֵם הָיָה
 צָרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב, שְׁחֵרֵי בְזִמְנֵי אֶחָד יֵצֵאוּ, וְלֹא
 הִתְעַכְּבוּ! אֵלֶּא כְּמוֹ אֹתָם יָמִים עֲלִיוֹנִים
 שֶׁהִתְבָּרְכָה בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּדְ עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִחֲנֻלוֹת, וְאִז כְּתוּב
 (ישעיה יב) וְאִמְרֹתֶם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ וְגו',
 וּמְרוּ ה' כִּי גֵאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ.
 מַה זֶה מוֹדַעַת זֹאת? מִשׁוֹם שֶׁעֲבָשׁוּ נוֹדַעָה זֹאת
 בְּעִשׂוֹף מִצְוָה. בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי תוֹדַעַת זֹאת בְּכַמָּה
 מִנְהַגִּים שְׁלָה שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹת
 וּנְסִים בְּעוֹלָם, אִז כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.